Rekenhof

183e Boek – deel II: Boek 2026 over de Sociale Zekerheid

Verslag van het Rekenhof aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers
Brussel, september 2026

Rekenhof

183e Boek – deel II:
Boek 2026 over de Sociale Zekerheid

Goedgekeurd in de algemene vergadering van het Rekenhof van 30 september 2026

De Boeken van het Rekenhof voor de federale overheid

Jaarlijks publiceert het Rekenhof een vierdelig Boek dat de resultaten van zijn financiële onderzoeken bij de federale overheden voorstelt aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Het Boek is dit jaar aan zijn 183e editie toe.

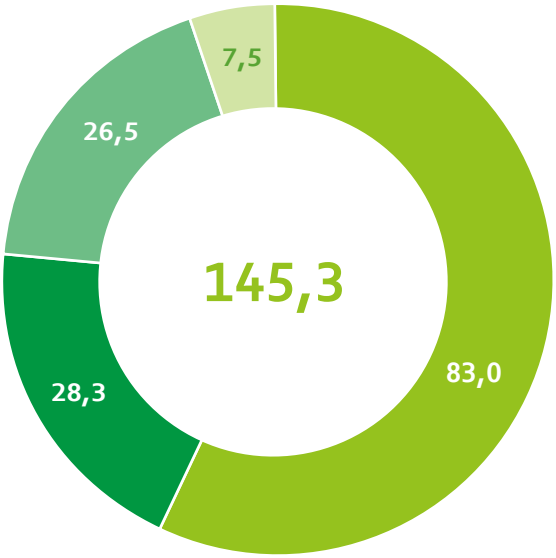
Sinds 2019 (176e Boek) bestaat het uit vier delen:

- Deel I: opmerkingen over de rekeningen van het algemeen bestuur, de administratieve diensten met boekhoudkundige autonomie, de administratieve openbare instellingen en de gelijkgestelde instellingen (verschijnt in september);
- Deel II: sociale zekerheid (verschijnt in oktober-november);
- Deel III: begrotingsbeleid van de federale overheid (verschijnt in november-december);
- Deel IV: jaarrekening van de federale Staat (verschijnt in november-december).

Geconsolideerde ontvangsten en uitgaven van de Sociale Zekerheid

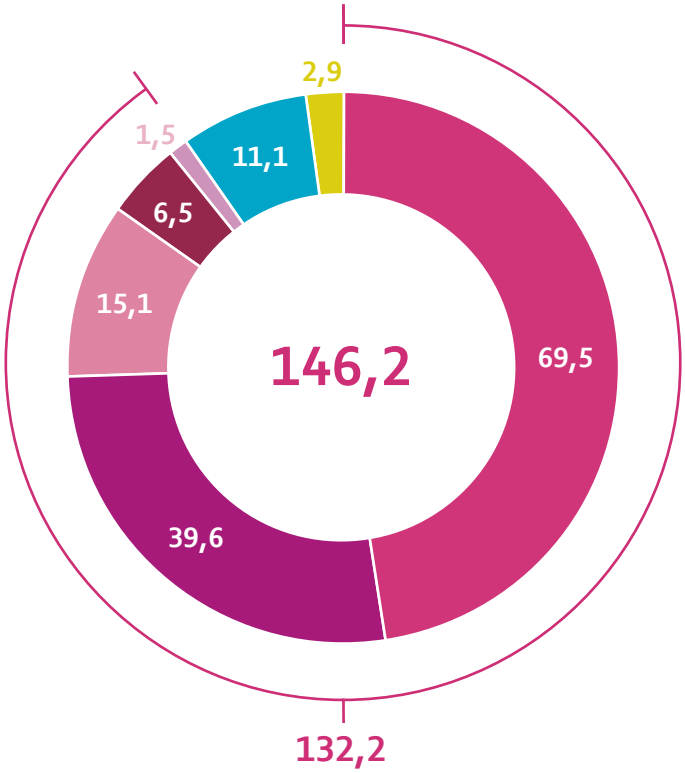
in miljard euro

Ontvangsten 2025

- Bijdragen
- Dotaties en toelagen van de overheden
- Alternatieve financiering door de Staat
- Andere ontvangsten

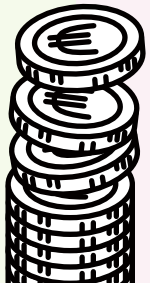
Uitgaven 2025

Prestaties

- Pensioenen
- Geneeskundige verzorging
- Uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid
- Werkloosheidsuitkeringen
- Andere prestaties

- Andere uitgaven
- Beheerskosten

183e Boek – deel II: Boek 2026 over de Sociale Zekerheid

1 Evolutie van de ontvangsten en uitgaven 2023-2025

In het eerste hoofdstuk geeft het Rekenhof een overzicht van de begrotingsuitgaven en -ontvangsten van de sociale zekerheid voor 2023, 2024 en 2025, op basis van de cijfers die de FOD Sociale Zekerheid in maart 2026 heeft bezorgd.

De geconsolideerde uitgaven van de sociale zekerheid bedroegen 146,2 miljard euro in 2025. Ze bestaan voor 90,42 % uit de uitgaven voor prestaties (pensioenen, terugbetaling van verstrekkingen voor geneeskundige verzorging enz.).

Het toegenomen aantal uitkeringsgerechtigden in de verschillende stelsels en de overschrijding van de spilindex zorgen voor een stijging van de uitgaven voor de prestaties. Zo zijn de uitgaven voor pensioenen, die in 2024 waren gestegen met 6,15 % tegenover 2023, in 2025 blijven stijgen met 3,98 % door de indexering en het hogere aantal gepensioneerden. De hogere uitgaven voor de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen (+5,14 % tegenover 2024) zijn onder meer het gevolg van het grotere aantal uitkeringsdagen (+1,57 % voor de werknemers). De stijging van de uitgaven voor verstrekkingen van geneeskundige verzorging tot slot, (+6,94 % tegenover 2024) vindt zijn oorsprong in de indexering en het toegenomen aantal verstrekkingen.

De geconsolideerde ontvangsten van de sociale zekerheid bedroegen 145,3 miljard euro. Ze bestaan vooral uit de bijdragen (57,17 %).

2 Evaluatie van het begrotingsbeleid

In hoofdstuk 2 onderzoekt het Rekenhof de voornaamste maatregelen die de regering bij de opmaak van de begrotingen 2025 en 2026 heeft genomen in de sociale zekerheid. Die maatregelen bestaan uit verminderingen van prestaties (besparingen) en van sociale bijdragen (minderontvangsten) alsook uit nieuwe initiatieven die tot nieuwe uitgaven leiden. Ze hebben vooral betrekking op de pensioenen, de werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, de sociale bijdragen en de strijd tegen sociale fraude.

In de eerste helft van 2025 gold het stelsel van de voorlopige kredieten. Daardoor konden in 2025 meerdere structurele hervormingen slechts gedeeltelijk worden doorgevoerd.

Volgens de geactualiseerde ramingen bij de opmaak van de aangepaste begroting 2026, zou de netto budgettaire impact van de maatregelen 3,5 miljard euro bedragen in 2026 en 9,6 miljard euro tegen 2029. De voornaamste verwachte besparingen komen van de hervormingen op het vlak van de werkloosheid, de langdurig zieken, de pensioenen en de niet-verdeling van de welzijnsenveloppe. De lagere sociale bijdragen daarentegen zorgen voor een daling van de ontvangsten in het stelsel van de werknemers. De regering verwacht ook dat ze meer ontvangsten zal halen uit de strijd tegen de sociale fraude.

3 Uitgelichte onderwerpen over de openbare instellingen van sociale zekerheid (OISZ)

Voorlegging van de jaarrekeningen aan het Rekenhof

De OISZ moeten hun jaarrekeningen opmaken en aan het Rekenhof bezorgen binnen strikte termijnen. Die termijnen worden nog onvoldoende nageleefd. In 2026 heeft de minister van Begroting wel al de meeste jaarrekeningen van 2024 (en die van de vorige jaren) aan het Rekenhof voorgelegd. Voor zes OISZ heeft het Rekenhof de wettelijke opdracht gekregen om de jaarrekeningen vanaf het boekjaar 2025 te certificeren. Het zal daarover rapporteren in zijn Boek 2027 over de Sociale Zekerheid.

Opmaak van de uitvoeringsrekening van de begroting en rekening van budgettair beheer

Het Rekenhof is nagegaan hoe elke OISZ de uitvoeringsrekening van de begroting en de beheersrekening heeft opgemaakt. Het stelt onder andere vast dat er 43 kredietoverschrijdingen bij zeven OISZ zijn, wat in strijd is met het beginsel van de begrotingsspecialiteit. Bovendien kunnen drie uitvoeringsrekeningen van de begroting en zes beheersrekeningen niet zonder verschil worden gereconcilieerd met de onderliggende gegevens. De meeste OISZ hebben zich ertoe verbonden de aanbevelingen van het Rekenhof toe te passen vanaf de afsluiting van de jaarrekening 2025 of 2026.

4 Controle van de jaarrekeningen van de OISZ

Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen (jaarrekening 2024)

De jaarrekening 2024 van de HVW is opgesteld overeenkomstig het reglementaire kader. Het principe van de vastgestelde rechten wordt echter niet nageleefd voor de sociale prestaties, en dat leidt volgens de berekeningen van het Rekenhof tot een onderschatting van de kosten/uitgaven en van de opbrengsten/ontvangsten van 28,4 miljoen euro.

Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's (jaarrekening 2024)

De jaarrekening 2024 van Fedris is niet opgesteld overeenkomstig het reglementaire kader. Het Rekenhof formuleert dan ook een aantal aanbevelingen over de toepassing van het principe van de vastgestelde rechten, het vorderingenbeheer, de voorzieningen voor risico's en kosten alsook de wiskundige voorzieningen. Bovendien kampen de interne beheersing van verschillende cycli en de afsluiting van de jaarrekening met belangrijke tekortkomingen. Het Rekenhof beschikt dus niet over voldoende en geschikte controle-informatie om een uitspraak te doen over de volledigheid, de waarachtigheid en de regelmatigheid van de verrichtingen in de takken Arbeidsongevallen (347,8 miljoen euro uitgaven en 433,7 miljoen euro ontvangsten) en Beroepsziekten (261,7 miljoen euro uitgaven).

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (jaarrekening 2024)

De jaarrekening 2024 van de RVA is opgesteld overeenkomstig het reglementaire kader. De RVA leeft echter het principe van de vastgestelde rechten niet na om de uitgaven voor opdrachten te boeken. Volgens de berekeningen van het Rekenhof zijn de kosten/uitgaven en de opbrengsten/ontvangsten 105,7 miljoen euro te laag geschat. Verrichtingen voor rekening van derden en verrichtingen die voortvloeien uit diensten aan het personeel van de RVA worden bovendien niet op adequate wijze geboekt in de statutaire jaarrekening.

Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (jaarrekening 2024)

De jaarrekening 2024 van het FSO is opgesteld overeenkomstig het reglementaire kader. Het FSO leeft echter het principe van de vastgestelde rechten niet na voor de boeking van de uitgaven voor opdrachten. Volgens het Rekenhof zijn de kosten/uitgaven en de opbrengsten/ontvangsten 49 miljoen euro te laag geschat. Bovendien moet een bedrag van naar schatting 38,7 miljoen euro aan waardeverminderingen op vorderingen worden geboekt.

Het Rekenhof formuleert ook een aantal aanbevelingen over de boeking van de opbrengsten van de sociale zekerheid en het vorderingenbeheer.

Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie (jaarrekening 2024)

De jaarrekening 2024 van de RJV is opgesteld in overeenstemming met het regelgevende kader, maar leeft het principe van de vastgestelde rechten niet na wat betreft het vakantiegeld en de financiering daarvan. Volgens het Rekenhof zijn het boekhoudkundige resultaat en het begrotingsresultaat respectievelijk 186,9 miljoen euro en 1.972 miljoen euro te hoog geschat.

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (jaarrekening 2024)

De jaarrekening 2024 van de RSZ is opgesteld overeenkomstig het reglementaire kader. Toch formuleert het Rekenhof een aantal aanbevelingen voor de verrichtingen in het kader van het stelsel van de overzeese sociale zekerheid en de reconciliatie van de boekhoud- en begrotingsgegevens met die van de OISZ en van de publieke en private operatoren. Andere aanbevelingen van het Rekenhof betreffen de interne beheersing van de thesauriecyclus, de begrotingscyclus en de cyclus van het beheer van de vaste activa.

Federale Pensioendienst (jaarrekening 2024)

De jaarrekening 2024 van de FPD is opgesteld overeenkomstig het reglementaire kader. Het Rekenhof doet echter een aantal vaststellingen waarvan de voornaamste betrekking hebben op het beheer en waardering van de dubieuze debiteuren, de toerekening van informatica-uitgaven en de versterking van de interne beheersing en procesmatige ondersteuning.

Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (jaarrekening 2024)

De belangrijkste bevindingen en aanbevelingen van het Rekenhof naar aanleiding van zijn controle van de jaarrekening 2024 gaan over de toepassing van het principe van de vastgestelde rechten, de materiele en immateriële vaste activa, de voorzieningen voor risico's en kosten, de schulden in verband met de opdrachten, de waardevermindering voor dubieuze vorderingen, de waarderingsregels en de naleving van de boekhoudkundige en budgettaire jaarafgrenzing.

Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (jaarrekening 2024)

De jaarrekening 2024 van het RSVZ is opgesteld overeenkomstig het reglementaire kader. De controle ervan gaf geen aanleiding tot vaststellingen van materieel belang.

Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (jaarrekening 2024)

De jaarrekening 2024 van de KSZ is opgesteld overeenkomstig het reglementaire kader, met uitzondering van de boekhoudkundige verwerking van een geschil met de FOD Binnenlandse Zaken. Andere aanbevelingen van het Rekenhof hebben betrekking op de toepassing van het principe van de vastgestelde rechten en de interne beheersing

eHealth-platform (jaarrekening 2024)

De jaarrekening 2024 van eHealth is opgesteld overeenkomstig het reglementaire kader. Het Rekenhof stelt echter tekortkomingen vast in de interne beheersing en bij de toepassing van het matchingprincipe voor het boeken van kosten en opbrengsten bij projecten.

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (jaarrekening 2022)

De jaarrekening 2022 van het RIZIV is niet opgesteld overeenkomstig het reglementaire kader. Ze geeft geen getrouw beeld van het vermogen, de financiële toestand en de resultaten van de instelling. Het RIZIV leeft onvoldoende het principe van de vastgestelde rechten na en past het matching principe onvoldoende toe.

Inhoud

Afkortingen **12**

Inleiding **15**

Hoofdstuk 1
Evolutie 2023-2025 van de uitgaven en de ontvangsten **17**

1 Kerncijfers 2023-2025 17
2 Uitgaven 2023-2025 18
3 Ontvangsten 2023-2025 35

Hoofdstuk 2
Evaluatie van het begrotingsbeleid **43**

1 Overzicht 43
2 Hervormingen 44
3 Geneeskundige verzorging 70
4 Sociale fraude 74

Hoofdstuk 3
Uitgelichte onderwerpen over de OISZ **79**

Voorlegging van de jaarrekeningen van de OISZ aan het Rekenhof 79
Opmaak van de uitvoeringsrekening van de begroting en van de rekening van budgettair beheer 81

Hoofdstuk 4
Controle van de jaarrekeningen van de OISZ **85**

Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen (HVW) – jaarrekening 2024 86
Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's (Fedris) – jaarrekening 2024 90
Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) – jaarrekening 2024 94
Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (FSO) – jaarrekening 2024 99
Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie (RJV) – jaarrekening 2024 103
Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) – jaarrekening 2024 107
Federale Pensioendienst (FPD) – jaarrekening 2024 111
Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV) – jaarrekening 2024 114
Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) – jaarrekening 2024 117
Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) – jaarrekening 2024 119
eHealth-platform (eHealth) – jaarrekening 2024 121
Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) – jaarrekening 2022 123

Openbare instellingen van sociale zekerheid (OISZ)

eHealth	eHealth-platform
Fedris	Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's
FPD	Federale Pensioendienst
FSO	Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers
HVW	Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen
HZIV	Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
KSZ	Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid
RVA	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening
RJV	Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie
RSZ	Rijksdienst voor Sociale Zekerheid
RSVZ	Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering

183e Boek – deel II: Boek 2026 over de Sociale Zekerheid

Inleiding

Hoofdstuk 1 en 2 van dit Boek 2026 over de Sociale Zekerheid handelen over de budgettaire en financiële toestand van de sociale zekerheid. Het gaat daarbij om de verrichtingen die worden beheerd door de openbare instellingen van sociale zekerheid (OISZ). De uitgaven voor de gezinsbijslag (die sinds 1 januari 2020 volledig zijn overgedragen aan de gemeenschappen) en de sociale bijstand[1] vallen erbuiten.

De sociale zekerheid omvat verschillende stelsels. Het stelsel van de werknemers is van toepassing op personen die op basis van een arbeidsovereenkomst in dienst zijn bij een werkgever uit de overheidssector of uit de privésector en, wat de verzekering voor geneeskundige verzorging betreft, ook op de ambtenaren. Het omvat de volgende takken:

- de verzekering voor geneeskundige verzorging;
- de uitkeringen in geval van arbeidsongeschiktheid en moederschapsrust;
- de werkloosheidsuitkeringen, de uitkeringen voor werkloosheid met bedrijfstoeslag en de uitkeringen voor tijdskrediet;
- de rust- en overlevingspensioenen;
- de uitkeringen bij arbeidsongevallen;
- de uitkeringen bij beroepsziekten;
- de uitkeringen voor jaarlijkse vakantie van de arbeiders[2].

Het stelsel van de zelfstandigen omvat de volgende takken:

- de verzekering voor geneeskundige verzorging;
- de uitkeringen in geval van arbeidsongeschiktheid en moederschapsrust;
- de rust- en overlevingspensioenen;
- het overbruggingsrecht;
- de uitkering voor mantelzorg;
- de uitkering voor het geboorte-, vaderschaps- en rouwverlof.

Zowel voor het stelsel van de werknemers als voor dat van de zelfstandigen werd een globaal financieel beheer ingevoerd, waarbij de RSZ en het RSVZ de ontvangsten centraliseren en verdelen over de OISZ die de verschillende takken beheren[3]. Omdat in de verzekering voor geneeskundige verzorging sinds 2008 geen onderscheid meer wordt gemaakt tussen de uitgaven van het stelsel van de werknemers en die van het stelsel van de zelfstandigen, nemen de begrotingsverslagen en de uitvoeringsrapporteringen (die het Rekenhof als uitgangspunt neemt voor dit Boek) het RIZIV Geneeskundige Verzorging afzonderlijk op, naast de twee Globale Beheren.

1 Het leefloon, de inkomensgarantie voor ouderen en de tegemoetkomingen aan personen met een handicap.

2 Het stelsel van de jaarlijkse vakantie van de werknemers is eigenlijk geen socialezekerheidsstelsel. Het behoort niet tot het Globaal Beheer en het wordt beheerd door de RJV.

3 In het kader van het globaal financieel beheer worden de RSZ en het RSVZ aangeduid als 'RSZ-Globaal Beheer' en 'RSVZ Globaal Beheer'.

De sociale zekerheid omvat ook nog andere stelsels:

- het stelsel van de overzeese sociale zekerheid;
- het stelsel van de zeevarenden;
- het stelsel van het statutaire personeel van de provinciale en plaatselijke besturen;
- de verrichtingen van de overheidspensioenen;
- de andere stelsels, zoals het FSO[4], de uitgaven voor de sociale Maribel[5] en de uitgaven voor loopbaanonderbreking beheerd door de RVA[6].

Hoofdstuk 1 geeft toelichting bij de evolutie van de ontvangsten en uitgaven in de periode 2023-2025. De toelichting behandelt de evolutie bij de Globale Beheren, het RIZIV-Geneeskundige Verzorging, de stelsels buiten Globaal Beheer en de overheidspensioenen.

Hoofdstuk 2 gaat in op de maatregelen in het kader van de begrotingen 2025 en 2026.

Het Rekenhof heeft gebruikgemaakt van de gegevens van de ontwerpen van initiële begroting 2025[7] en aangepaste begroting 2026[8] en van de uitvoeringsgegevens voor 2023, 2024 en 2025. De FOD Sociale Zekerheid heeft de voorlopige gegevens voor 2025 bezorgd in maart 2026.

Hoofdstuk 3 belicht een aantal specifieke onderwerpen over de OISZ. Zo gaat het Rekenhof na of de OISZ hun rekeningen opmaken volgens de regelgeving en of ze die rekeningen tijdig voorleggen aan het Rekenhof. Het gaat ook nader in op de opmaak van de uitvoeringsrekening van de begroting en de rekening van budgettair beheer.

In hoofdstuk 4 brengt het Rekenhof verslag uit over zijn controles van de jaarrekening van de verschillende OISZ.

4 Dat stelsel is vanaf 2019 opgenomen als een afzonderlijke tak in de stelsels buiten Globaal Beheer.

5 Het doel van de sociale Maribel is de bevordering van de tewerkstelling in (voornamelijk) de non-profitsector via de creatie van bijkomende arbeidsplaatsen.

6 De uitgaven voor loopbaanonderbreking door federale ambtenaren zijn sinds 1 januari 2017 opgenomen in de uitgaven buiten Globaal Beheer.

7 Zie *Parl. St.* Kamer, 25 april 2025, DOC 56 0852/001, *Begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2025, Algemene toelichting*, www.dekamer.be.

8 Zie *Parl. St.* Kamer, 30 april 2026, DOC 56 1468/001, *Aanpassingen van de begrotingen van ontvangsten en uitgaven voor het begrotingsjaar 2026, Algemene toelichting*, www.dekamer.be.

Hoofdstuk 1

Evolutie 2023-2025 van de uitgaven en de ontvangsten

Dit hoofdstuk geeft toelichting bij de evolutie van de begrotingsuitgaven en -ontvangsten 2023-2025 van het Globaal Beheer van de werknemers, het Globaal Beheer van de zelfstandigen, het RIZIV-Geneeskundige Verzorging, de overheidspensioenen en de stelsels buiten Globaal Beheer. De realisaties 2023-2025 zijn gebaseerd op de geactualiseerde cijfers die de FOD Sociale Zekerheid in maart 2026 meedeelde[9].

De realisaties 2025 stemmen overeen met de voorlopige uitvoeringscijfers van maart 2026 die tijdens de begrotingscontrole 2026 werden meegedeeld, behalve die van het RIZIV-Geneeskundige Verzorging[10]. Ze zijn niet gebaseerd op de officiële rekeningen. Het Rekenhof zal later de definitieve rekeningen van elke OISZ controleren.

De cijfers in de tabellen en grafieken van dit hoofdstuk zijn vastgesteld volgens de methode van de vastgestelde rechten. Het gaat om geconsolideerde cijfers. De overdrachten tussen de verschillende stelsels (bv. de storting van het aandeel van de Globale Beheren in de financiering van de uitgaven van het RIZIV-Geneeskundige Verzorging) zijn dus geneutraliseerd[11].

1 Kerncijfers 2023-2025

In 2025 bedragen de geconsolideerde ontvangsten van de Globale Beheren, het RIZIV-Geneeskundige Verzorging, de overheidspensioenen en de stelsels buiten Globaal Beheer 145.269,7 miljoen euro, en de geconsolideerde uitgaven 146.204,5 miljoen euro. Het voorlopige begrotingssaldo voor 2025 bedraagt -934,8 miljoen euro, tegenover 1.055,9 miljoen euro in 2024.

9 Het resultaat van de kapitaalbewegingen is niet opgenomen in de uitgaven van de verschillende socialezekerheidsstelsels. Dat resultaat vertoont in 2025 een totaal verlies van 61,6 miljoen euro (tegenover een verlies van 290,9 miljoen euro in 2024), dat afkomstig is van het Globaal Beheer van de werknemers.

10 Voor die verrichtingen heeft het Rekenhof de cijfers van juli 2026 gebruikt.

11 Het niet-geconsolideerde saldo van de sociale zekerheid omvat immers de financiële overdrachten tussen de stelsels en dus ook dubbeltellingen bij de ontvangsten en de uitgaven. In 2025 betreffen die interne overdrachten voornamelijk de ontvangsten van het stelsel RIZIV-Geneeskundige Verzorging die 38.308,5 miljoen euro bedragen en die transferuitgaven zijn voor het Globaal Beheer van de werknemers (-34.704,7 miljoen euro) en het Globaal Beheer van de zelfstandigen (-3.603,8 miljoen euro).

Tabel 1 – *Evolutie van de voorlopige saldi van de sociale zekerheid per stelsel (in miljoen euro)*

	2023	2024	2025
Globaal Beheer van de werknemers	240,9	584,7	-524,1
Globaal Beheer van de zelfstandigen	426,0	-58,8	-426,3
RIZIV-Geneeskundige Verzorging	240,6	279,4	-2,5
Overheidspensioenen	511,7	357,3	-101,5
Stelsels buiten Globaal Beheer	-97,2	-106,7	119,6
Saldo van de sociale zekerheid	**1.322,0**	**1.055,9**	**-934,8**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

2 Uitgaven 2023-2025

2.1 Overzicht

In 2025 bedragen de geconsolideerde uitgaven van de Globale Beheren, het RIZIV-Geneeskundige Verzorging, de overheidspensioenen en de stelsels buiten Globaal Beheer 146.204,5 miljoen euro.

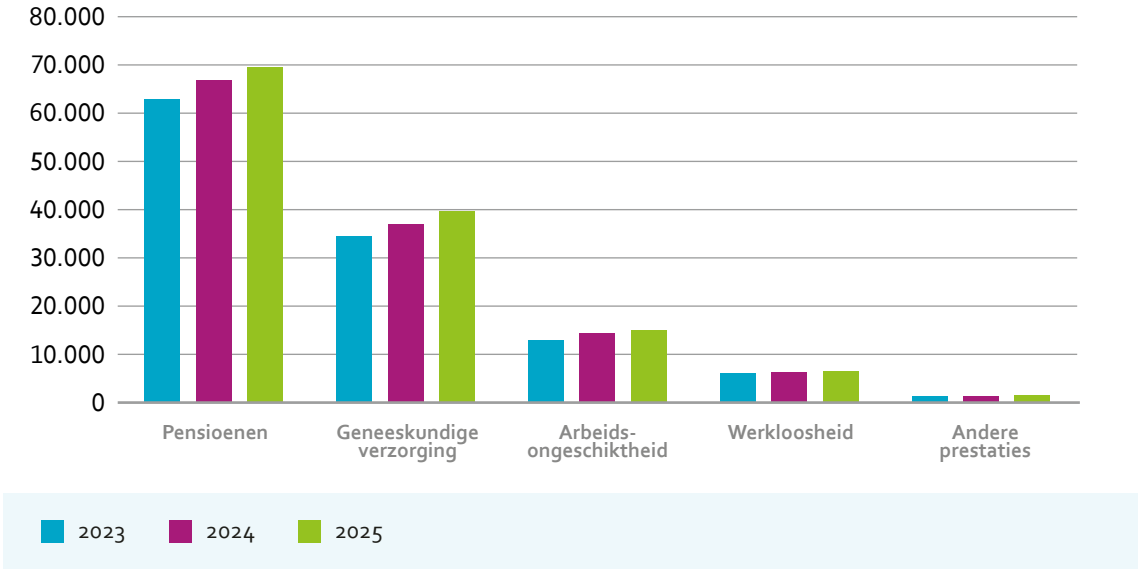
Tabel 2 – *Evolutie van de geconsolideerde uitgaven van de sociale zekerheid per soort (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Prestaties	**118.002,7**	**125.976,7**	**6,76**	**132.212,0**	**4,95**
Globaal Beheer van de werknemers	56.417,7	60.493,8	7,23	62.871,5	3,93
Pensioenen	*37.487,0*	*40.151,7*	*7,11*	*41.754,6*	*3,99*
Invaliditeit	*12.213,6*	*13.426,2*	*9,93*	*14.074,2*	*4,83*
Werkloosheid	*6.179,5*	*6.366,3*	*3,02*	*6.486,0*	*1,88*
Arbeidsongeval	*217,3*	*214,6*	*-1,24*	*214,5*	*-0,05*
Beroepsziekte	*312,8*	*327,3*	*4,64*	*334,4*	*2,17*
Andere	*7,5*	*7,7*	*4,05*	*7,8*	*1,30*
Globaal Beheer van de zelfstandigen	6.011,8	6.527,9	8,58	6.789,3	4,00
Pensioenen	*5.211,2*	*5.606,9*	*7,59*	*5.773,1*	*2,96*
Invaliditeit	*822,1*	*910,6*	*10,77*	*999,2*	*9,73*
Overbruggingsrecht	*-26,1*	*5,2*	*-119,92*	*11,1*	*113,46*
Andere	*4,6*	*5,2*	*13,04*	*5,9*	*13,46*
RIZIV-Geneeskundige Verzorging	34.497,3	37.040,9	7,37	39.612,5	6,94
Overheidspensioenen	20.233,2	21.041,0	3,99	21.930,4	4,23
Stelsels buiten Globaal Beheer	842,7	873,1	3,60	1.008,3	15,50
Beheerkosten	**2.698,5**	**2.771,1**	**2,69**	**2.895,3**	**4,48**
Andere uitgaven	**10.136,0**	**10.172,8**	**0,36**	**11.097,2**	**9,09**
Totaal	**130.837,2**	**138.920,6**	**6,18**	**146.204,5**	**5,24**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

Tussen 2023 en 2025 stegen de totale uitgaven met 15.367,3 miljoen euro (+11,75 %) en de uitgaven voor prestaties met 14.209,3 miljoen euro (+12,04 %). In 2025 had 90,43 % van de uitgaven van de socialezekerheidsstelsels betrekking op de prestaties, tegenover 90,68 % in 2024 en 90,19 % in 2023.

Figuur 1 - *Evolutie van de uitgaven voor prestaties, per soort (in miljoen euro)*

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

2.2 Uitgaven voor pensioenen

De totale uitgaven bedragen 69.458,1 miljoen euro en zijn met 6.526,7 miljoen euro gestegen tegenover 2023 (+10,37 %) en met 2.658,5 miljoen euro tegenover 2024 (+3,98 %).

Tabel 3 – *Evolutie van de pensioenuitgaven in de verschillende stelsels (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Werknemers	37.487,0	40.151,7	7,11	41.754,6	3,99
Overheid	20.233,2	21.041,0	3,99	21.930,4	4,23
Zelfstandigen	5.211,2	5.606,9	7,59	5.773,1	2,96
Totaal	**62.931,4**	**66.799,6**	**6,15**	**69.458,1**	**3,98**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

Het stelsel van de werknemers vertegenwoordigt 60,11 % van de uitgaven, dat van de overheid 31,57 % en dat van de zelfstandigen 8,31 %.

De uitgaven in het stelsel van de werknemers (41.754,6 miljoen euro) zijn gestegen met 4.267,6 miljoen euro tegenover 2023 (+11,38 %) en met 1.602,9 miljoen euro tegenover 2024 (+3,99 %). Dat komt vooral door het volume-effect (+56.000 gepensioneerden, +844 miljoen euro tegenover 2024), de

indexering in februari 2025 (+1.130 miljoen euro) en de beleidsmaatregelen zoals de pensioenbonus die in de vorige legislatuur is ingevoerd en die de huidige regering heeft afgeschaft (+37 miljoen euro, zie hoofdstuk 2, punt 2.2). De verhoging van de pensioenleeftijd van 65 naar 66 jaar remt daarentegen de instroom van nieuwe gepensioneerden in 2025 af (-506 miljoen euro).

De uitgaven in het stelsel van de overheidspensioenen bedragen 21.930,4 miljoen euro in 2025, dat is 1.697,2 miljoen euro meer dan in 2023 (+8,39 %). Net als in het stelsel van de werknemers is de stijging te verklaren door het volume-effect, de indexeringen in 2024 en 2025 en getemperd door beleidsmaatregelen zoals de verhoging van de pensioenleeftijd, de beperking van de indexering van de hogere pensioenen en de harmonisering van de betaling na indexering.

De uitgaven in het stelsel van de zelfstandigen bedragen 5.773,1 miljoen euro in 2025. Ze zijn met 561,9 miljoen euro gestegen tegenover 2023 (+10,78 %). Dat is te verklaren door een toename van het aantal gepensioneerden, de indexeringen en maatregelen waaronder de verhoging van de pensioenleeftijd.

2.3 Uitgaven voor geneeskundige verzorging (RIZIV)

In 2025 bedroegen de uitgaven voor geneeskundige verzorging 39.365,6 miljoen euro[12] (+4.868,3 miljoen euro, +14,11 % tegenover 2023). De partiële begrotingsdoelstellingen voor de artsenhonoraria, de geneesmiddelen en de ziekenhuizen vertegenwoordigen 74,04 % van de uitgaven en stegen met 3.421,6 miljoen euro tegenover 2023 en met 1.579,8 miljoen euro tegenover 2024. Die stijging is grotendeels te verklaren door de inflatie en het toegenomen aantal verstrekkingen (volume-effect). De toegenomen verstrekkingen worden verklaard door de vergrijzing van de bevolking, de toename van het aantal innovatieve therapieën en technologieën, en meer in het algemeen, omdat mensen vaker een beroep doen op de gezondheidszorg.

Tabel 4 – *Evolutie van sommige uitgaven voor verstrekkingen van geneeskundige verzorging (in miljoen euro)*

Partiële begrotingsdoelstelling	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Artsen	10.039,4	10.975,9	9,33	11.626,1	5,92
Ziekenhuizen	8.063,0	8.254,4	2,37	8.623,5	4,47
Geneesmiddelen	7.620,6	8.334,5	9,37	8.895,0	6,73
Verpleegkundigen	1.984,3	2.143,6	8,03	2.223,3	3,72
Tandartsen	1.325,7	1.519,4	14,61	1.628,7	7,19
Kinesisten	1.047,4	1.206,5	15,19	1.341,3	11,17
Andere uitgaven	4.416,9	4.606,6	4,29	5.027,7	9,14
Totaal	**34.497,3**	**37.040,9**	**7,37**	**39.365,6**	**6,28**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van het RIZIV

12 In Tabel 2 staat het bedrag van de begrotingsdoelstelling opgenomen (39.612,5 miljoen euro) en niet dat van de voorlopige uitgaven (39.365,6 miljoen euro). De FOD Sociale Zekerheid had de informatie over die uitgaven niet op het ogenblik waarop hij de tabellen (die zijn gebruikt voor de tabellen in dit Boek) opmaakte.

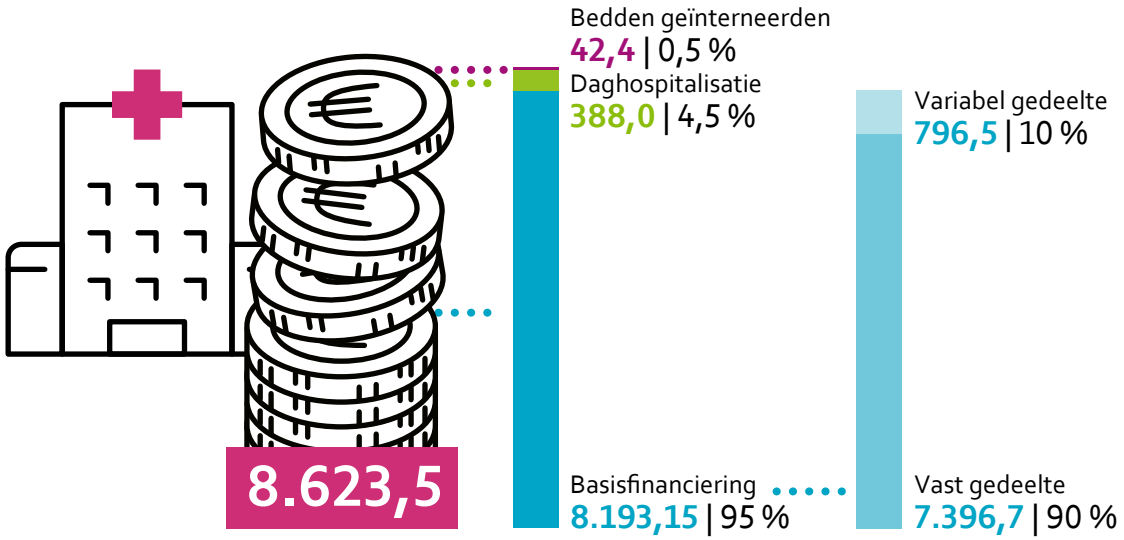
De uitgaven voor artsenhonoraria (11.626,1 miljoen euro, 29,53 % van de uitgaven in 2025) omvatten onder andere de raadplegingen en bezoeken bij de huisarts (30,57 % van de uitgaven voor de artsen in 2025), de klinische biologie en medische beeldvorming (28,36 %), de onderzoeken door specialisten (17,22 %) en de chirurgische ingrepen (13,18 %).

Tussen 2023 en 2025 stegen de artsenhonoraria met 1.586,7 miljoen euro (+15,80 %). Vergeleken met 2024 gaat het om een stijging van 650,2 miljoen euro (+5,92 %). De toename in 2025 tegenover 2023 is hoofdzakelijk toe te schrijven aan:

- de indexering van de honoraria met 6,05 % (+638,2 miljoen euro) in januari 2024 en met 3,22 % (+386,3 miljoen euro) in januari 2025;
- een stijging in het aantal verstrekkingen, onder meer voor de chirurgische ingrepen (+6,36 %), de raadplegingen en bezoeken bij de huisarts (+2,30 %), de onderzoeken door specialisten (+2,83 %) en de medische beeldvorming (+4,29 %).

De uitgaven voor de ziekenhuizen (8.623,5 miljoen euro, 21,91 % van de uitgaven) stegen met 369,1 miljoen euro (+4,47 %) tegenover 2024 en met 560,5 miljoen euro (+6,95 %) tegenover 2023.

Figuur 2 - *Uitgaven van de ziekenhuizen in 2025 (bedragen in miljoen euro)*

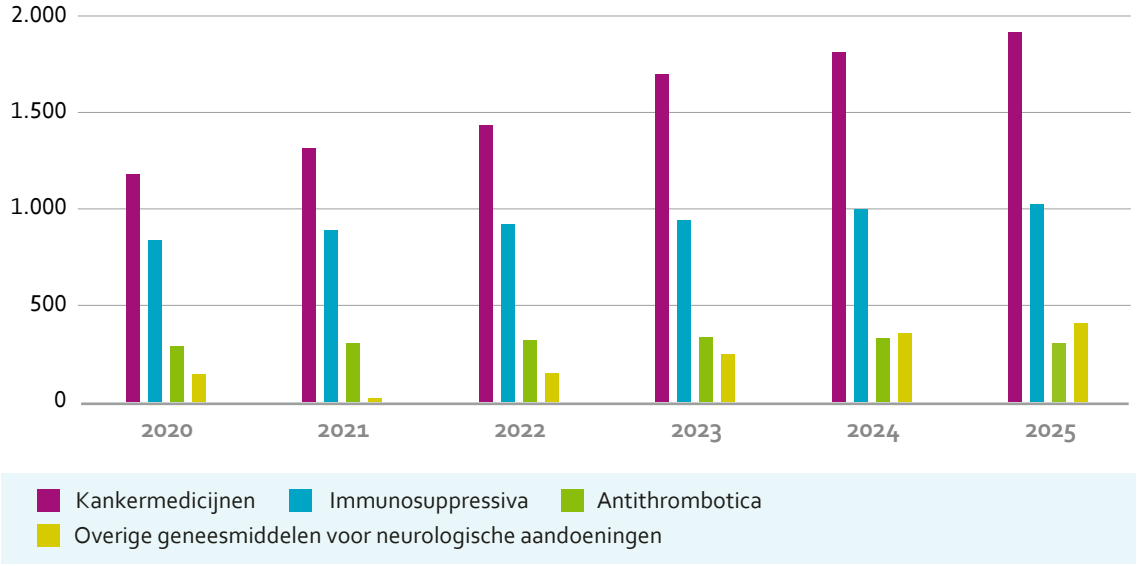
Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van het RIZIV

De basisfinanciering van de ziekenhuizen stijgt met 6,43 % (+494,9 miljoen euro) tegenover 2023. 78,66 % van die stijging (389,3 miljoen euro) is te verklaren door de stijging van het vaste gedeelte (+5,56 % tegenover 2023). Dat komt onder meer door de opeenvolgende overschrijdingen van de spilindex. Het variabele deel steeg met 11,51 % tegenover 2023. Dat komt door de stijging van het aantal verpleegdagen tegenover 2023 met 2,93 % en de stijging van een gemiddelde vergoeding per dag met 14,34 %. Het aantal opnames is gedaald met 0,48 %, maar de gemiddelde vergoeding per opname is gestegen met 7,01%. De daling van het aantal opnames is het gevolg van een verdere verschuiving naar de daghospitalisatie, waarvoor het aantal verstrekkingen is toegenomen met 5,79 % tegenover 2023.

De uitgaven voor de geneesmiddelen (8.623,5 miljoen euro, 22,60 % van de uitgaven) stegen met 560,4 miljoen euro (+6,73 %) tegenover 2024 en met 1.274,3 miljoen euro (+16,72 %) tegenover 2023.

De vijf grootste ATC-klassen[13], onderverdeeld in vier groepen van geneesmiddelen, namen samen 44,44 % van de uitgaven voor hun rekening: kankermedicijnen (1.915,3 miljoen euro, +12,76 % tegenover 2023), immunosuppressiva[14] (1.025,4 miljoen euro, +9,11 % tegenover 2023), antithrombotica[15] (304,5 miljoen euro, -8,61 % tegenover 2023) en overige geneesmiddelen voor neurologische aandoeningen (405,6 miljoen euro, +65,89 %) waaronder ALS[16].

Figuur 3 – *Evolutie 2020-2025 voor de groepen van geneesmiddelen met de grootste uitgaven (in miljoen euro)*

Bron: Rekenhof, op basis van gegevens van het RIZIV

De uitgaven voor die vier groepen stegen samen met 434,7 miljoen euro (+13,52 %) tegenover 2023. Die evolutie is het gevolg van een combinatie van factoren: de komst van duurdere innovatieve geneesmiddelen, een groter aantal behandelde patiënten en een langere behandelingsduur. Daarbij speelt mee dat het patent nog geldt voor veel van die geneesmiddelen, waardoor er nog geen goedkopere alternatieven beschikbaar zijn. Bovendien zorgen de overeenkomsten "artikel 111 (81)"[17] (die een snelle toegang tot nieuwe therapieën mogelijk maken) ervoor dat de uitgaven oplopen, ondanks de terugbetalingsmechanismen die in deze overeenkomsten zijn opgenomen (en die als een opbrengst/ontvangst in de rekeningen van het RIZIV komen).

13 Een ATC-klasse verwijst naar de classificatie van een geneesmiddel volgens het ATC-systeem (*Anatomical Therapeutic Chemical classification* system). Dit is een internationaal systeem dat door de Wereldgezondheidsorganisatie wordt beheerd en dat wordt gebruikt om geneesmiddelen in te delen op basis van het orgaan of lichaamsstelsel waarop ze inwerken, en de therapeutische en chemische eigenschappen ervan.

14 Geneesmiddelen die de werking van het immuunsysteem remmen.

15 Antithrombotica zijn middelen tegen trombose en bloedstolsels.

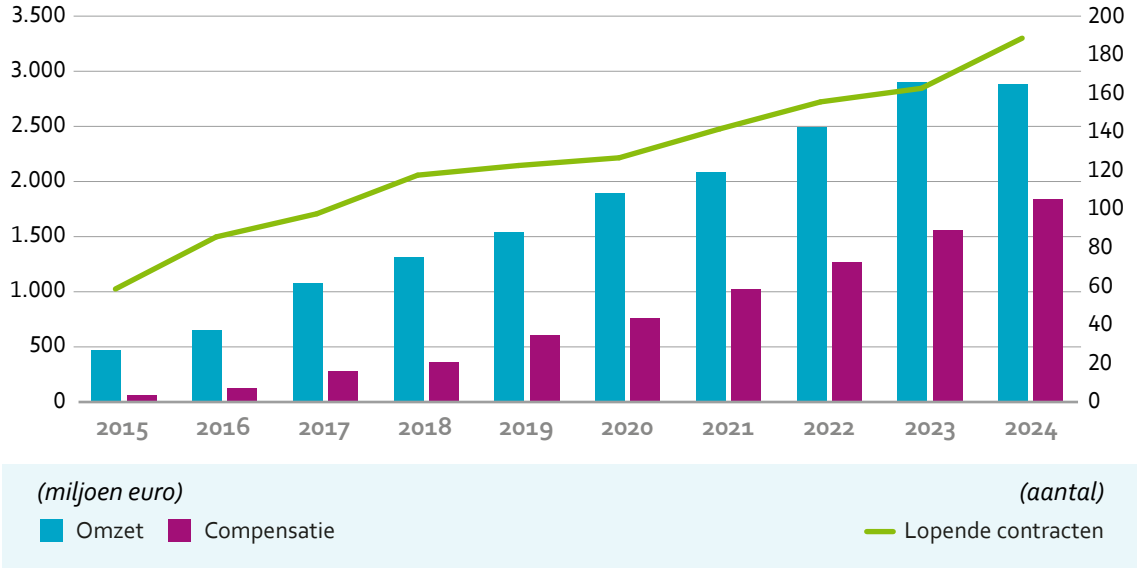
16 Amyotrofische laterale sclerose: aandoening waarbij de aansturing vanuit het zenuwstelsel stokt.

17 Overeenkomsten "artikel 111 (81)" verwijzen naar artikel 111 van het koninklijk besluit van 1 februari 2018 (oud artikel 81 van het koninklijk besluit van 21 december 2001) dat de terugbetaling van geneesmiddelen door het RIZIV regelt. Dat artikel bepaalt dat de geneesmiddelenindustrie met het RIZIV akkoorden kan sluiten over de terugbetaling van geneesmiddelen, waarbij de bedrijven het RIZIV een vergoeding moeten betalen als de reële uitgaven van de geneesmiddelen hoger liggen dan begroot. Die regeling mag alleen worden toegepast als de Commissie voor Terugbetaling Geneesmiddelen (CTG) geen positief advies heeft gegeven voor de terugbetaling en als het geneesmiddel toch een mogelijk antwoord biedt op een onbeantwoorde medische behoefte (d.i. als het geneesmiddel wordt gebruikt bij een ernstige of dodelijk aandoening waarvoor nog geen therapeutisch alternatief bestaat).

Het aandeel van de uitgaven voor geneesmiddelen met een overeenkomst "artikel 111 (81)" nam tot en met 2023 elk jaar toe, maar daalde licht in 2024 (-0,71 %). De stijgende trend in de voorbije jaren is te verklaren doordat er meer overeenkomsten zijn, het volume van de geleverde geneesmiddelen toeneemt en de prijzen van de geneesmiddelen die onder deze contracten hoger liggen.

De opeenvolgende ministers van Sociale Zaken ontvingen tussen 2015 en 2024 607 aanvragen om een overeenkomst gebaseerd op "artikel 111 (81)" te sluiten[18]. In 72,5 % van de gevallen werd ook een overeenkomst gesloten. Van de overeenkomsten waarvoor de termijn afliep (gecumuleerd tot eind 2024 waren dat er 223) werd 57,85 % vernieuwd. In 2025 boekte het RIZIV voor de lopende overeenkomsten 1.854,8 miljoen euro aan compensaties, dit is 62,2 miljoen euro meer (+3,47 %) dan in 2024 en 291,4 miljoen euro meer (+18,64 %) dan in 2023.

Figuur 4 – *Aantal overeenkomsten "artikel 111 (81)", omzet en compensaties 2015-2024*

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens uit het MORSE-rapport 2024

Eind 2024[19] had het RIZIV 189 overeenkomsten met geneesmiddelenbedrijven (26 meer dan eind 2023), waarvan 56,08 % betrekking had op kankermedicatie. In 2024 vertegenwoordigden de geneesmiddelengroepen met overeenkomsten "artikel 111 (81)" 36,21 % van de uitgaven (2.877,23 miljoen euro), tegenover 39,99 % in 2023 en 38,24 % in 2022.

Uit het MORSE-rapport 2024 blijkt dat de ontvangsten voor de overeenkomsten "artikel 111 (81)" in 2024 opliepen tot 1.839,6 miljoen euro[20]. Dat is 499,5 miljoen euro meer (+39,73 %) dan in 2022 en 200,7 miljoen euro meer (+12,89 %) dan in 2023. De compensaties voor kankermedicijnen en middelen die het immuunsysteem beïnvloeden vertegenwoordigden 53,23 % van de totale ontvangsten in 2024.

18 RIZIV, *Monitoring Of Reimbursement Significant Expenses - Vergoedbare geneesmiddelen - MORSE-rapport - Gegevens 2024*, 2026, www.riziv.fgov.be.

19 Meest recente jaar waarvoor voorlopige gegevens beschikbaar zijn over het aantal overeenkomsten en de compensaties. Voor 2025 is alleen het bedrag van de compensaties gekend (1.854,8 miljoen euro).

20 In zijn rekeningen boekte het RIZIV 1.792,6 miljoen euro voor 2024. Het verschil is te verklaren door een andere benadering: het MORSE-rapport koppelt de ontvangsten aan het jaar waarin de prestatie (= verkoop van het geneesmiddel) is geleverd, terwijl in de rekeningen het bedrag staat dat het RIZIV tijdens het boekjaar inde.

De uitgaven voor de verpleegkundigen liggen 79,7 miljoen euro hoger (+3,72 %) dan in 2024 en 239 miljoen euro hoger (+12,04 %) dan in 2023. De uitgaven voor de zorgsessie en de forfaitaire vergoedingen voor zwaar afhankelijke en palliatieve patiënten vertegenwoordigen 95,06% van de uitgaven (of 2.113,4 miljoen euro). De uitgaven stijgen omdat de prestaties zijn geherwaardeerd. Zo stegen de honoraria voor een zorgsessie in 2025 met 12,72 % tegenover 2023 en met 4,76 % tegenover 2024. De forfaitaire vergoeding voor zwaar afhankelijke patiënten steeg met respectievelijk 9,76 % tegenover 2023 en 3,56 % tegenover 2024 en die voor de palliatieve patiënten met 9,07 % tegenover 2023 en 3,04 % tegenover 2024.

De uitgaven van de tandartsen stegen in 2025 met 109,3 miljoen euro (+7,19 %) tegenover 2024 en met 303,0 miljoen euro (+22,86 %) tegenover 2023. Dat komt voor een deel omdat het aantal verstrekkingen met 3,61 % steeg tegenover 2024 en met 8,03 % tegenover 2023. Daarnaast voerde het RIZIV in 2024 ook de honoraria voor bv. extracties, parodontologie, orthodontie en zorg voor personen met bijzondere behoeften. Sinds september 2025 moeten tandartsen ook verplicht het elektronische attest gebruiken, behalve in enkele uitzonderlijke situaties (voorheen was dat vrijblijvend). Daardoor is het aantal gebruikers gestegen met 29,07 % tegenover 2023.

De uitgaven voor de kinesitherapeuten stegen in 2025 met 134,8 miljoen euro (11,17 %) tegenover 2024 en met 293,9 miljoen euro (+28,06 %) tegenover 2023. Dat komt hoofdzakelijk door de indexering van de honoraria (6,05 % in 2024 en 2,68% in 2025) en de stijging van het aantal prestaties met 4,08 % tegenover 2024 en met 7,85 % tegenover 2023.

2.4 Werkloosheidsuitgaven

In 2024 heeft de RVA 127 miljoen euro minder uitgegeven dan in 2023 (1,81 %). In 2025 zijn de uitgaven ten opzichte van 2024 echter met 448,9 miljoen euro toegenomen (+6,51 %) tot 7.344,7 miljoen euro.

Tabel 5 – *Evolutie van de uitgaven van de RVA (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
RSZ-Globaal Beheer	**6.795,1**	**6.672,7**	**-1,80**	**7.121,7**	**6,73**
Prestaties voor werkloosheid	6.179,5	6.366,3	3,02	6.486,0	1,88
Werkloosheid	*5.335,8*	*5.607,0*	*5,08*	*5.739,8*	*2,37*
Werkloosheid met bedrijfstoeslag	*287,9*	*198,8*	*-30,95*	*167,5*	*-15,74*
Tijdskrediet en thematische verloven	*549,2*	*557,0*	*1,42*	*578,3*	*3,82*
Outplacement	*6,6*	*3,5*	*-46,97*	*0,4*	*-88,57*
Andere uitgaven	615,6	306,4	-50,23	635,7	107,47
Dienstencheques	*9,1*	*-21,5*	*-336,26*	*0,0*	*-100,47*
Beheerkosten van de uitbetalingsinstellingen	*219,0*	*235,0*	*7,31*	*219,9*	*-6,43*
Diverse uitgaven	*387,5*	*92,9*	*-76,03*	*415,8*	*347,47*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Stelsel buiten Globaal Beheer	**227,7**	**223,1**	**-2,02**	**223,0**	**-0,04**
Loopbaanonderbreking en tewerkstelling	*227,5*	*223,2*	*-1,89*	*222,9*	*-0,13*
Diverse uitgaven	*0,2*	*-0,1*	*-150,00*	*0,1*	*-200,00*
Totaal	**7.022,8**	**6.895,8**	**-1,81**	**7.344,7**	**6,51**

Bron: Rekenhof, op basis van gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

Tabel 6 – *Evolutie van het gemiddelde aantal begunstigden per jaar*

Aantal uitkeringsgerechtigden	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Werkloosheid	464.296	471.980	1,65	449.842	-4,69
Werkloosheid met bedrijfstoeslag	15.549	10.351	-33,43	8.503	-17,85
Tijdskrediet en thematische verloven	163.994	165.561	0,96	169.654	2,47

Bron: RVA

2.4.1 Uitgaven van de RSZ-Globaal Beheer

De totale uitgaven voor prestaties die zijn gefinancierd door RSZ-Globaal Beheer, zijn tussen 2023 en 2025 met 326,6 miljoen euro toegenomen (+4,81 %) tot 7.121,7 miljoen euro. De stijging is vooral te verklaren door de toename van de werkloosheidsuitgaven (+404 miljoen euro), die wordt gecompenseerd door de daling van de werkloosheid met bedrijfstoeslag (-120,4 miljoen euro).

De werkloosheidsuitgaven zijn tussen 2023 en 2025 gestegen (+404 miljoen euro), ondanks de daling van het jaargemiddelde aantal begunstigden (-14.454 of -3,11 %). Dat is te verklaren door de stijging van de gemiddelde dagelijkse werkloosheidsuitkering (+5,17 %) en van het aantal vergoede volledige dagen, zoals blijkt uit de stijging van de conversiecoëfficiënt[21] (+3,72 %).

De daling van de werkloosheid met bedrijfstoeslag hangt vooral samen met de daling van het aantal begunstigden tussen 2023 en 2025 (-7.046 of -45,31 %). Dat aantal daalt doordat de toelatingsvoorwaarden voor het stelsel zijn verstrengd. Sommige stelsels zijn afgeschaft en voor andere zijn de vereiste leeftijd en/of het vereiste aantal loopbaanjaren geleidelijk verhoogd.

De uitgaven voor outplacement zijn tussen 2023 en 2025 met 6,2 miljoen euro gedaald (-93,94 %) tot 0,4 miljoen euro. De daling is te verklaren door het kleinere aantal begunstigden (-83,16 %) doordat sinds 2023 geen nieuwe instroom meer mogelijk is.

21 Aan de hand van de coëfficiënt voor de conversie tussen fysieke eenheden en budgettaire eenheden kan het aantal vergoede volledige dagen worden bepaald op basis van het aantal fysieke begunstigden, alsook het gemiddelde bedrag van de dagvergoeding.

2.4.2 Vergelijking begroting/uitvoering 2025 van de werkloosheidsuitgaven

In 2025 bedragen de werkloosheidsuitgaven 5.739,8 miljoen euro, d.i. 78,15 % van de uitgaven van de RVA. Ze liggen 320,4 miljoen euro onder de initiële begrotingsramingen voor 2025, om de volgende redenen:

- minder gerechtigden (volume-effect: -194,9 miljoen euro);
- slechts één overschrijding van de spilindex in januari 2025 (-36,5 miljoen euro)[22];
- de statistieken die de RVA gebruikt voor zijn begrotingsramingen, die hoger liggen dan de waargenomen gegevens (-61,3 miljoen euro);
- uitstel van de uitvoering van bepaalde begrotingsmaatregelen, voornamelijk die voor de beperking en de versterkte degressiviteit van de uitkeringen (-26 miljoen euro)[23].

2.5 Uitgaven voor arbeidsongeschiktheid

De totale uitgaven voor arbeidsongeschiktheidsuitkeringen bedroegen 15.073,3 miljoen euro in 2025. Daarvan heeft 93,37 % betrekking op het stelsel van de werknemers en 6,63 % op het stelsel van de zelfstandigen. Ze stegen met 736,3 miljoen euro tegenover 2024 (+5,14 %). De uitkeringen van de zelfstandigen stegen met 9,72 %, die van de werknemers met 4,82 %.

2.5.1 Evolutie van de uitgaven

Globaal Beheer van de werknemers

De uitgaven 2025 voor arbeidsongeschiktheid bij werknemers (14.074,1 miljoen euro) bestaan uit:

- 2.994,8 miljoen euro aan uitkeringen voor **primaire arbeidsongeschiktheid**[24] (21,28 % van de uitgaven);
- 10.199,9 miljoen euro voor **invaliditeit**[25] (72,47 %);
- 879,4 miljoen euro voor **moederschapsrust** (6,25 %).

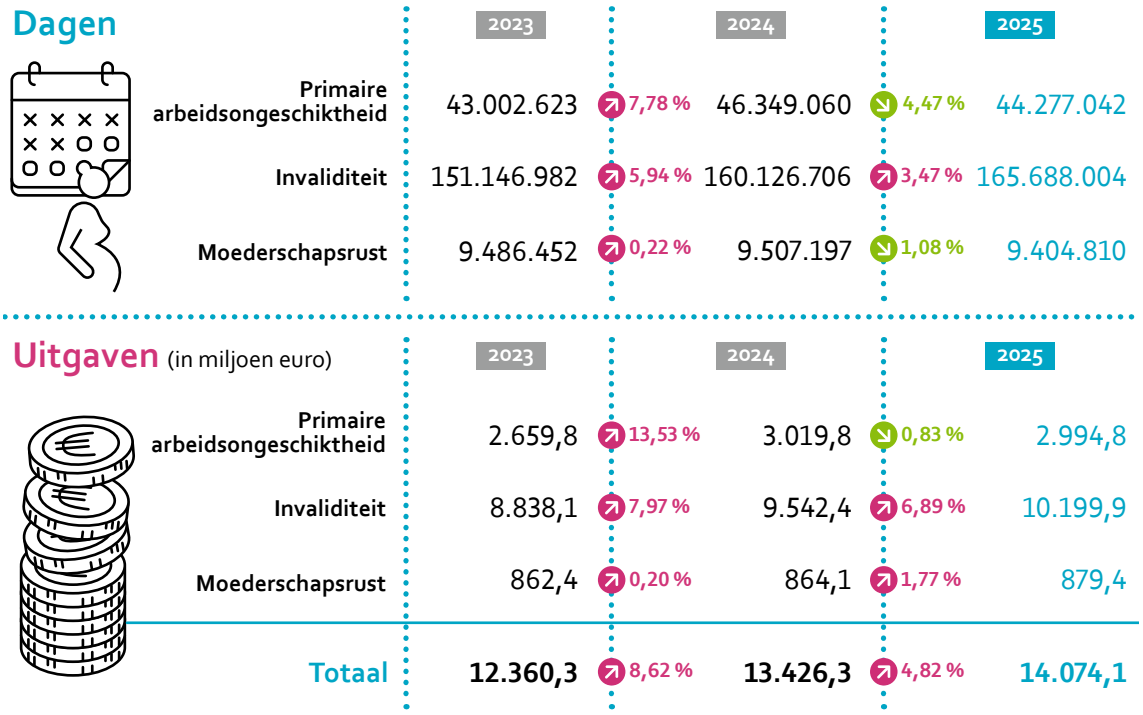
22 De rechtstreekse impact op de uitkeringen bedraagt -59,1 miljoen euro, en op de maatregel inzake het uitstel van de indexering van de uitkeringen +22,6 miljoen euro.

23 Zie hoofdstuk 2 Evaluatie van het begrotingsbeleid, punt 2.1.

24 Eerste jaar van arbeidsongeschiktheid.

25 Arbeidsongeschiktheid langer dan één jaar.

Figuur 5 – *Aantal dagen en uitgaven arbeidsongeschiktheid werknemers 2023-2025*

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026) en van het RIZIV

De uitgaven (14.074,1 miljoen euro) stegen met 1.713,8 miljoen euro tussen 2023 en 2025 (+13,87 %). Die toename is het gevolg van een stijging van het aantal vergoede uitkeringsdagen (+15,7 miljoen dagen, of +7,73 %), de indexering van de uitkeringen en verschillende maatregelen die de uitgaven verder hebben doen toenemen waaronder de verhoging van de pensioenleeftijd en hogere forfaitaire uitkeringen (in 2024, via het systeem van de welvaartsenveloppe).

Het aantal personen in **invaliditeit** nam toe met 44.047 tot 537.728 tegenover 2023 (+8,92 %). Uit de voorlopige gegevens van het RIZIV voor 2025 blijkt dat die stijging zich voordoet in alle leeftijdscategorieën, behalve bij de mannen van 50 tot 59 jaar waar een lichte daling is vastgesteld. 47,29 % van de uitkeringsgerechtigden is ouder dan 55 jaar. De stijging is sterker bij vrouwen (+10,14 %) dan bij mannen (+7,03 %). Ze is het grootst in de leeftijdscategorie tot 29 jaar (+21,25 % bij vrouwen en +12,82 % bij mannen) en bij personen ouder dan 64 jaar (+1.280,00 % bij mannen en +1.155,89 % bij vrouwen).

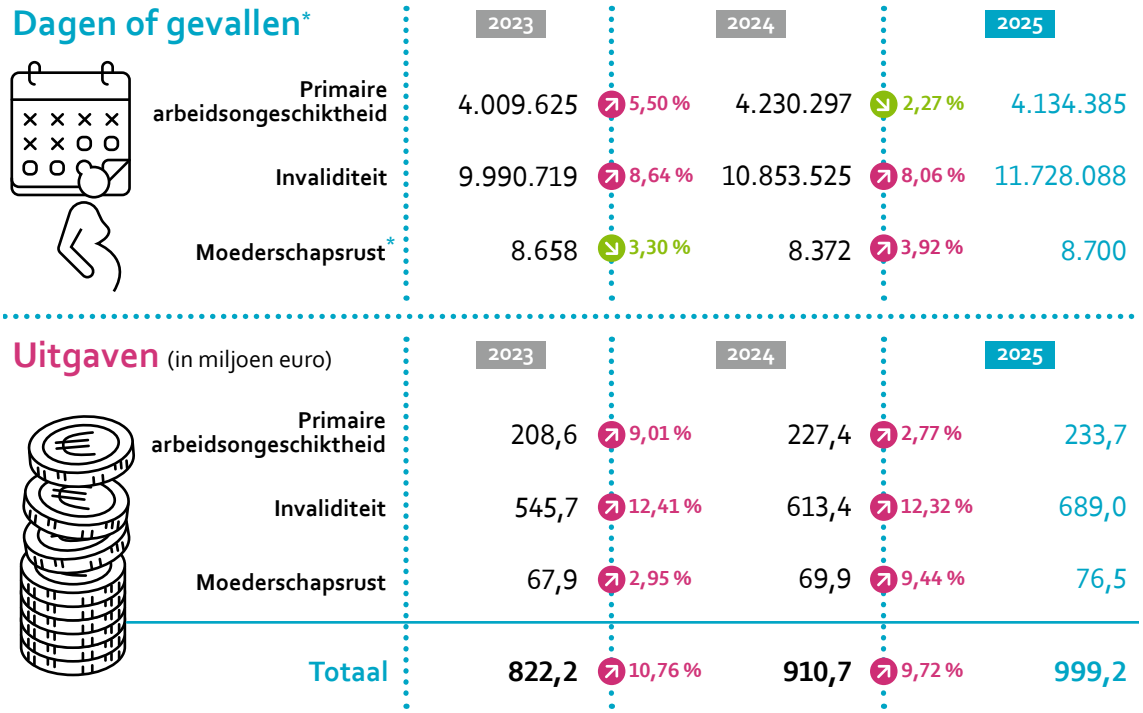
De belangrijkste medische oorzaken van invaliditeit blijven psychische stoornissen (38,91 % van alle invaliden) en aandoeningen van het bot-, spier- en bindweefselstelsel (31,85 %). Het aantal uitkeringsgerechtigden in deze groepen steeg met respectievelijk 10,87 % en 7,95 % tegenover 2023.

Globaal Beheer van de zelfstandigen

De uitgaven 2025 voor arbeidsongeschiktheid bij zelfstandigen bestaan uit:

- 233,7 miljoen euro aan uitkeringen in de **primaire arbeidsongeschiktheid** (23,39 % van de uitgaven);
- 689,0 miljoen euro voor **invaliditeit** (68,95 %);
- 76,5 miljoen euro voor de **moederschapsrust** (7,66 %).

Figuur 6 – *Aantal dagen/gevallen en uitgaven arbeidsongeschiktheid zelfstandigen 2023-2025*

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026) en van het RIZIV

De uitgaven (999,2 miljoen euro) stegen met 177,0 miljoen euro (+21,53 %) tussen 2023 en 2025.

In de uitkeringen voor **primaire arbeidsongeschiktheid** stegen de uitgaven met 25,1 miljoen euro (+12,02 %). Dat komt voornamelijk door een stijging van de gemiddelde daguitkering met 8,64 %.

In de **invaliditeitsverzekering** stegen de uitgaven met 143,3 miljoen euro (+26,26 %) door een stijging van het aantal vergoede dagen (+17,39 %) en van de gemiddelde daguitkering (+7,57 %). Het aantal uitkeringsgerechtigden nam toe met 6.089 tot 38.915 in 2025 tegenover 2023 (+18,55 %). De stijging doet zich voor in alle leeftijdscategorieën. In totaal is 56,65 % van alle invaliden ouder dan 55 jaar.

Zoals voor de werknemers zijn de belangrijkste medische oorzaken psychische stoornissen (27,73 % van het aantal invaliden) en ziekten van het bot-, spier-, en bindweefsel stelsel (28,65 %). Het aantal invaliden met die aandoeningen is tussen 2023 en 2025 gestegen met respectievelijk 25,97 % en 17,37 %.

De uitgaven voor **moederschapsrust** stegen met 8,6 miljoen euro (+12,67 %). Deze stijging kan gedeeltelijk worden verklaard door de indexatie en de gelijkschakeling, vanaf 1 januari 2024, van de moederschapsuitkeringen voor zelfstandigen met die van werknemers, waarbij de uitkering tijdens de eerste 30 dagen 82 % bedraagt en vanaf de 31e dag 75 % van het begrensde loon.

2.5.2 Algemene trends

Verschillende demografische, maatschappelijke en beleidsmatige ontwikkelingen dragen bij tot een aanhoudende stijging van het aantal personen dat een beroep doet op een arbeidsongeschiktheids- of invaliditeitsuitkering. De vergrijzing van de beroepsbevolking, de verhoging van de wettelijke pensioenleeftijd en hervormingen in andere takken van de sociale zekerheid (bv. in de werkloosheidsuitkeringen) kunnen een invloed hebben op de instroom in de uitkeringsverzekering. Ook meer chronische aandoeningen, psychische gezondheidsproblemen en een verdere medicalisering van maatschappelijke en psychosociale vraagstukken zorgen ervoor dat meer personen langere tijd in het stelsel van arbeidsongeschiktheid blijven.

Tegen deze achtergrond heeft de overheid de voorbije jaren in toenemende mate ingezet op activering en werkhervatting. Het beleid van *Terug Naar Werk* (TNW) moet de participatie van arbeidsongeschikten op de arbeidsmarkt verhogen door zowel volledige als gedeeltelijke werkhervatting te stimuleren. Daarbij vormt de gedeeltelijke werkhervatting een steeds belangrijker instrument binnen de uitkeringsverzekering.

De cijfers wijzen op een verdere toename van het aantal arbeidsongeschikten dat een uitkering combineert met een beroepsactiviteit. Eind 2025 was 21,02 % van de invalide werknemers gedeeltelijk aan het werk, tegenover 19,99 % in 2023. Bij de invalide zelfstandigen bedroeg dit aandeel 35,19 % in 2025, tegenover 32,93 % in 2023. Ook de effectieve arbeidsinzet nam toe. In 2025 telde het RIZIV 38,4 miljoen dagen waarop mensen in de periode van primaire arbeidsongeschiktheid deeltijds aan het werk waren (+22,23 % tegenover 2023). Deze evolutie toont aan dat mensen de mogelijkheden tot gedeeltelijke werkhervatting steeds vaker benutten en dat een groeiende groep arbeidsongeschikten erin slaagt een band met de arbeidsmarkt te behouden of opnieuw op te bouwen.

De stijging van de gedeeltelijke werkhervatting betekent echter niet noodzakelijk een succesvolle en duurzame re-integratie naar de job. De resultaten van de formele re-integratietrajecten (met tussenkomst van de externe diensten voor preventie en bescherming op het werk) illustreren dat een terugkeer naar werk vaak een complex en langdurig proces blijft. De preventiediensten namen in 2025 9.358 beslissingen in het kader van een formeel re-integratietraject. Daarvan resulteerde 52,8 % in een “beslissing C”, waarbij die diensten oordeelden dat het om medische redenen niet opportuun was om een re-integratiebeoordeling uit te voeren. 19,6 % van de beslissingen leidde tot een “beslissing B”, waarbij de werknemer definitief arbeidsongeschikt werd verklaard voor het overeengekomen werk, maar nog wel aangepast of ander werk kon verrichten. Slechts 27,6 % van de dossiers resulteerde in een “beslissing A”, waarbij werd vastgesteld dat de werknemer op termijn het overeengekomen werk opnieuw kon hervatten en intussen aangepast of ander werk kon uitvoeren.

De uitdagingen om mensen opnieuw aan het werk te krijgen blijken ook uit de cijfers over de bijzondere procedure voor ontslag door medische overmacht, waarbij de werkgever de arbeidsongeschikte werknemer al na zes maanden kan ontslaan[26]. In 2025 hebben de preventieadviseurs-arbeidsartsen 33.903 beslissingen genomen in het kader van deze procedure. In 77,2 % van de gevallen werd vastgesteld dat de werknemer definitief ongeschikt was voor het overeengekomen werk. Van die groep stelde of kreeg maar 9,94 % van de werknemers de vraag om na te gaan of

26 Sinds 1 januari 2026. Tot en met 31 december 2025 was dat na negen maanden.

een ander of aangepast werk mogelijk was. Een groot deel van de werknemers die niet langer hun oorspronkelijke functie kunnen uitoefenen, krijgt dus geen alternatieve functie bij zijn werkgever.

Hoewel de overheid de voorbije jaren verschillende actoren heeft geresponsabiliseerd, blijft de financiële betrokkenheid van de werkgevers relatief beperkt. Momenteel bestaat die voornamelijk uit een bijdrage van 1.800 euro die de werkgever moet betalen als hij de arbeidsovereenkomst beëindigt voor medische overmacht[27] en uit een solidariteitsbijdrage van 30 % tijdens de tweede en derde maand van de arbeidsongeschiktheid (zie ook hoofdstuk 2, punt 2.3). Daarnaast kunnen werkgevers aanspraak maken op een werkhervattingspremie van 1.725 euro als zij een langdurig arbeidsongeschikte werknemer opnieuw tewerkstellen. Aan deze premie zijn echter weinig voorwaarden verbonden voor de duurzaamheid of de kwaliteit van de werkhervatting. De huidige regeling voorziet dus in financiële ondersteuning, maar koppelt hieraan slechts in beperkte mate responsabiliseringsmechanismen voor werkgevers.

Ook het systeem van flexi-jobs is erop gericht de arbeidsmarktparticipatie te verhogen. Het is voorlopig echter onduidelijk in welke mate dit systeem, dat sinds 1 juli 2026 is uitgebreid naar alle sectoren, de re-integratiekansen van langdurig arbeidsongeschikten zal beïnvloeden. Voor sommige werkgevers kunnen flexi-jobs immers een goedkoper en administratief eenvoudiger alternatief zijn dan het organiseren van aangepast werk voor werknemers die na een periode van arbeidsongeschiktheid geleidelijk aan het werk willen hervatten. Een verdere monitoring van die evolutie is dan ook aangewezen.

2.6 Arbeidsongevallen en beroepsziekten

De uitgaven van Fedris zijn tussen 2023 en 2025 met 14,1 miljoen euro toegenomen (+2,40 %) tot 602,0 miljoen euro.

Tabel 7 – *Evolutie van de begrotingsuitgaven van Fedris (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Globaal Beheer	**530,1**	**541,9**	**2,23**	**548,9**	**1,29**
Uitkeringen arbeidsongevallen	*312,8*	*327,3*	*4,64*	*334,4*	*2,17*
Uitkeringen beroepsziekten	*217,3*	*214,6*	*-1,24*	*214,5*	*-0,05*
Buiten Globaal Beheer	**57,8**	**54,5**	**-5,71**	**53,1**	**-2,57**
Uitkeringen arbeidsongevallen	*15,3*	*15,5*	*1,31*	*15,6*	*0,65*
Uitkeringen beroepsziekten	*16,6*	*15,4*	*-7,23*	*15,7*	*1,95*
Asbestfonds	*25,9*	*23,6*	*-8,88*	*21,8*	*-7,63*
Totaal	**587,9**	**596,4**	**1,45**	**602,0**	**0,94**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

27 Elke werkgever die zich op medische overmacht beroept om de arbeidsovereenkomst te beëindigen moet (sinds 1 april 2024) 1.800 euro storten aan het TNW-fonds van het RIZIV.

Het Globaal Beheer financiert de meeste uitkeringen voor beroepsziekten en arbeidsongevallen.

De uitgaven buiten het Globaal Beheer worden gefinancierd met:
- bijdragen van de verzekeringsmaatschappijen voor het kapitalisatiesysteem van de sector arbeidsongevallen (dat is een uitdovend stelsel);
- de ontvangsten van de RSZ en van de FOD Sociale Zekerheid voor het Asbestfonds;
- de ontvangsten van de RSZ voor de uitkeringen voor beroepsziekten voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten.

2.6.1 Arbeidsongevallen (Globaal Beheer)

De uitgaven voor de uitkeringen wegens arbeidsongevallen stegen tussen 2023 en 2025 met 21,6 miljoen euro (+6,91 %) tot een bedrag van 334,4 miljoen euro. De evolutie van de uitgaven is zowel van 2023 tot 2024 (+14,5 miljoen euro) als van 2024 tot 2025 (+7,1 miljoen euro) voornamelijk toe te schrijven aan de toename van het aantal uitkeringen. Inderdaad, tussen 2023 en 2025:
- het aantal uitkeringen met een invaliditeitspercentage van minder dan 10 % stijgt van 143.055 naar 151.500 (+5,90 %);
- het aantal uitkeringen met een invaliditeitsgraad tussen 10 % en 16 % stijgt van 19.825 naar 21.409 (+7,99 %);
- het aantal uitkeringen met een invaliditeitspercentage tussen 16 % en 19 % stijgt van 2.370 naar 2.554 (+7,76 %).

De stijging van de uitgaven is ook toe te schrijven aan de indexering van de uitkeringen, maar Fedris kan de impact ervan niet apart becijferen.

2.6.2 Beroepsziekten (Globaal Beheer)

Tussen 2023 en 2025 daalden de uitgaven voor de uitkeringen wegens beroepsziekten met 2,8 miljoen euro (-1,29 %) tot een bedrag van 214,5 miljoen euro. Die daling valt te verklaren door de daling van het aantal uitkeringen, wat deels wordt gecompenseerd door de indexering ervan. Tussen 2023 en 2025 evolueerde het aantal gevallen van stoflong immers van 4.015 naar 3.073 (-23,46 %) en het aantal 'overige ziekten'[28] van 48.146 naar 44.697 (-7,16 %). Fedris kan het effect van de indexering en van het volume-effect niet apart bepalen.

2.7 Jaarlijkse vakantie

De ontvangsten en uitgaven van de Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie (RJV) behoren niet tot het Globaal Beheer van de sociale zekerheid. In 2025 dalen de ontvangsten met 4,8 miljoen euro ten opzichte van 2024, tot een bedrag van 6.476,5 miljoen euro. De uitgaven stijgen met 138,5 miljoen euro tot 6.519,7 miljoen euro.

28 Voor de lijst, zie Fedris: *Lijst van de beroepziekten*, internetpagina bijgewerkt op 31 maart 2026, www.fedris.be.

Tabel 8 – *Evolutie van de begrotingsontvangsten en -uitgaven van de RJV (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Ontvangsten	6.026,1	6.481,3	7,55	6.476,5	-0,07
Uitgaven	5.983,9	6.381,2	6,64	6.519,7	2,17
Begrotingsresultaat	**42,2**	**100,1**	**137,20**	**-43,2**	**-143,16**

Bron: uitvoeringsrekening van de begroting 2023, 2024 en 2025 van de RJV

2.7.1 Ontvangsten

Het stelsel van de jaarlijkse vakantie wordt hoofdzakelijk gefinancierd door de werkgeversbijdragen[29] die de RSZ int en doorstort aan de RJV, die ze vervolgens over tien vakantiefondsen verdeelt. Die financiering is tussen 2024 en 2025 met 186,1 miljoen euro gestegen (+3,27 %) tot 5.884,6 miljoen euro (90,86 % van de totale ontvangsten). Die toename is voornamelijk het gevolg van de stijging van de lonen die als basis dienen voor de berekening van de kwartaalbijdragen en de jaarlijkse bijdragen. Ook de bijdragen[30] van de RVA aan de financiering van het stelsel zijn licht gestegen. Van 30,7 miljoen euro in 2024 stijgen ze naar 31,6 miljoen euro in 2025 (+0,9 miljoen euro of +2,93 %).

Ten slotte ontving de RJV in 2024 een uitzonderlijke renteloze lening van 200 miljoen euro van het FSO[31]. Het wegvallen van die uitzonderlijke ontvangst in 2025 compenseert de bovengenoemde stijgingen ruimschoots.

2.7.2 Uitgaven

Het vakantiegeld van arbeiders en kunstenaars wordt berekend en betaald door de negen private en sectorale bijzondere vakantiefondsen (BVF), en door de RJV zelf, die optreedt als publieke kas (RJV-Kas).

De RJV-kas draagt nog steeds het grootste deel van de uitgaven voor vakantiegeld (4.167,3 miljoen euro of 63,92 %). Die uitgaven zijn tussen 2024 en 2025 met 104,6 miljoen euro gestegen (+2,57 %) door de stijging van de brutolonen en de lichte daling van het aantal begunstigde arbeiders[32]. Ook de doorstortingen aan de BVF zijn tussen 2024 en 2025 gestegen tot 2.298,7 miljoen euro (+22,9 miljoen euro of +1,01 %).

29 Bijdrage van 15,84 % van 108 % van de brutobezoldiging.

30 Bijdrage van 6 % (10 % sinds 1 januari 2026) van de RVA, berekend op de toegekende werkloosheidsuitkeringen, om bij te dragen tot de financiering van het vakantiegeld dat verschuldigd is voor dagen die zijn gelijkgesteld met economische werkloosheid.

31 De aflossing van die lening zal over een periode van vijftien jaar gespreid worden, te beginnen met een eerste terugbetaling van 20 miljoen euro vanaf 2029. De lening houdt verband met de stijging, tussen 2020 en 2022, van de uitgaven voor het stelsel van de jaarlijkse vakantie, omdat dagen tijdelijke werkloosheid als gevolg van de COVID-19-crisis en het conflict in Oekraïne werden gelijkgesteld met gepresteerde dagen. Die stijging werd slechts gedeeltelijk gecompenseerd door de federale overheid.

32 Aantal begunstigde arbeiders in 2024: 1.203.512, tegenover 1.196.862 in 2025 (-6.650 of -0,55 %).

2.8 Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers

De uitgaven en ontvangsten van het Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (FSO) vallen buiten het Globaal Beheer. In 2025 stijgen de ontvangsten met 51,45 %, terwijl de uitgaven met 13,41 % dalen in vergelijking met 2024.

Tabel 9 – *Evolutie 2023-2025 van de begrotingsontvangsten en -uitgaven van het FSO (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Ontvangsten	502,7	550,6	9,53	833,9	51,45
Uitgaven	537,2	830,7	54,64	719,3	-13,41
Begrotingsresultaat	**-34,5**	**-280,1**	**711,88**	**114,6**	**-140,91**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

2.8.1 Ontvangsten

Tussen 2023 en 2025 stegen de ontvangsten van het FSO met 331,2 miljoen euro (+65,88 %) tot 833,9 miljoen euro. De stijging houdt voornamelijk verband met de profitsector (+331,7 miljoen euro of +67,40 %). Zo stegen de ontvangsten uit bijdragen en de sociale uitkeringen die werden gerecupereerd bij werkgevers, curatoren en vereffenaars met 186,9 miljoen euro (+70,45 %) en met 164,7 miljoen euro (+81,34 %). Die stijging wordt deels gecompenseerd door een daling van de overige ontvangsten van de sector[33] (-19,9 miljoen euro of 81,77 %).

In 2025 houdt de stijging van de ontvangsten van het FSO (+283,3 miljoen euro of +51,45 %) vooral verband met de toegenomen bijdragen van de profitsector (+153,7 miljoen euro of +51,50 %), die te verklaren zijn door de hogere bijdragepercentages[34]. De stijging houdt ook verband met de toegenomen recuperaties van sociale prestaties in de profitsector (+130,6 miljoen euro of +55,20 %), die de schommeling van de uitgaven voor uitkeringen volgen.

2.8.2 Uitgaven

Tussen 2023 en 2025 stegen de totale uitgaven van het FSO met 182,1 miljoen euro (33,90 %) tot 719,3 miljoen euro. Die stijging is voornamelijk te verklaren door de toegenomen sociale prestaties in de profitsector (+164,1 miljoen euro, of +81,12 %). De prestaties zijn toegenomen omdat er meer begunstigden zijn (van 17.321 in 2023 naar 27.279 in 2025, of +57,49 %), en omdat de gemiddelde kosten per uitkering gestegen zijn (+14,69 %).

33 Daling met 11,6 miljoen euro in verband met de afrekeningen van de RVA voor de FSO-tussenkomst in de uitkeringen voor tijdelijke werkloosheid, en daling met 8,3 miljoen euro van de intresten omdat er minder deposito's waren bij het Federaal Agentschap van de Schuld (FAS).

34 In toepassing van het koninklijk besluit van 2 maart 2023, dat voor 2025 het bedrag, de regels en de betalingstermijnen bepaalt van de bijdragen die verschuldigd zijn aan het FSO. Voor ondernemingen met meer dan twintig werknemers evolueert dat bijdragepercentage op de brutobezoldiging van 0,11 % in 2024 naar 0,22 % in 2025. Voor ondernemingen met minder dan twintig werknemers (en ook voor de havensector en de lieden van de zeevisserij) evolueert het van 0,06 % in 2024 naar 0,17 % in 2025. Het bijdragepercentage op de brutobezoldiging waarmee de tijdelijke werkloosheid gefinancierd wordt, evolueert van 0,09 % in 2024 naar 0,16 % in 2025.

De totale uitgaven van het FSO dalen in 2025 met 111,4 miljoen euro (-13,41 % in vergelijking met 2024) tot 719,3 miljoen euro. Die daling houdt vooral verband met het verdwijnen van de uitzonderlijke uitgave voor de toekenning van een lening van 200 miljoen euro aan de RJV in 2024[35], en met de daling van de overdrachten aan de RVA in samenhang met de tussenkomst van het FSO in de uitkeringen voor tijdelijke werkloosheid (27,2 miljoen euro). De stijging van de sociale prestaties compenseert die dalingen voor een deel (+130,1 miljoen euro of +53,81 %). De evolutie van de prestaties, die voornamelijk de contractuele vergoedingen (+122,7 miljoen euro of +55,36 %) en de sluitingsvergoedingen (+5,7 miljoen euro of +31,11 %) omvatten, houdt vooral verband met een stijging van het aantal uitkeringen, dat evolueert van 21.269 naar 27.626 (+6.357 of +29,89 %), en met de gemiddelde kosten per uitkering (+18,41 %[36]). In 2025 bedroegen de prestaties 372,0 miljoen euro.

2.9 Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsuitkeringen

In 2025 bedragen de uitgaven voor de opdrachten van de Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV) 689,6 miljoen euro. Ze stijgen met 95,7 miljoen euro ten opzichte van 2023 en met 47,0 miljoen euro ten opzichte van 2024. Deze uitgaven hangen voornamelijk samen met de kernopdracht van de HZIV als verzekeringsinstelling in het kader van de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering (ZIV). In 2025 vertegenwoordigen ze 83,62 % (576,7 miljoen euro) van de totale uitgaven voor opdrachten.

Tabel 10 – *Evolutie van de uitgaven voor opdrachten van de HZIV 2023-2025 (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Verplichte ZIV	**474,7**	**534,4**	**12,58**	**576,7**	**7,92**
Federaal	*449,9*	*509,6*	*13,27*	*552,4*	*8,40*
Deelentiteiten	*24,8*	*24,8*	*0,00*	*24,3*	*-2,02*
Specifieke opdrachten	**119,2**	**108,2**	**-9,23**	**112,9**	**4,34**
Oorlogs- en terreurslachtoffers	*6,7*	*5,3*	*-20,90*	*4,4*	*-16,98*
Zeevarenden	*8,1*	*7,8*	*-3,70*	*7,9*	*1,28*
MediPrima	*104,4*	*95,0*	*-9,00*	*98,1*	*3,26*
Fedasil	*-*	*0,1*	*100,00*	*2,5*	*2.400,00*
Totaal	**593,9**	**642,6**	**8,20**	**689,6**	**7,31**

Bron: rekeningen van uitvoering van de begroting 2023, 2024 en 2025 van de HZIV

De stijging van de uitgaven in het kader van de verplichte ZIV met 102,0 miljoen euro (+21,49 %) tussen 2023 en 2025 is voornamelijk toe te schrijven aan de toename van het aantal verzekerden met 20,93 %, van 143.959 in 2023 naar 174.089 in 2025. Voor de uitkeringen wegens arbeidsongeschiktheid speelt daarnaast ook de opeenvolgende indexering van de uitkeringsbedragen een belangrijke rol.

35 In 2024 kende het FSO een eenmalige renteloze lening van 200 miljoen euro toe aan de RJV. De aflossing van die lening beslaat een periode van vijftien jaar, te beginnen met een eerste terugbetaling van 20 miljoen euro vanaf 2029.

36 De gemiddelde uitkering (totale prestaties/aantal toegekende uitkeringen) evolueert van 11.371 euro in 2024 naar 13.464 euro in 2025.

2.9.1 Verplichte ZIV op federaal niveau

De federale uitgaven voor de verplichte ZIV bestaan voor 75 % uit uitgaven voor geneeskundige verzorging en voor 25 % uit uitkeringen. Tussen 2023 en 2025 nemen de uitgaven voor geneeskundige verzorging toe met 22,0 %, terwijl de uitgaven voor uitkeringen met 25,2 % stijgen.

2.9.2 Verplichte ZIV op niveau van de deelentiteiten

De HZIV betaalt ook tussenkomsten voor gezondheidszorg (o.a. ouderenzorg en geestelijke gezondheidszorg) waarvoor de deelentiteiten sinds de zesde Staatshervorming (2014) bevoegd zijn. Tussen 2023 en 2025 dalen deze uitgaven met 2,02 %. Voor 2025 hebben ze voornamelijk betrekking op Wallonië (67 %) en Brussel (32 %).

3 Ontvangsten 2023-2025

3.1 Overzicht

De geconsolideerde ontvangsten van het Globaal Beheer van de werknemers, het Globaal Beheer van de zelfstandigen, het RIZIV-Geneeskundige Verzorging, de overheidspensioenen en de stelsels buiten Globaal Beheer bedragen 145.269,7 miljoen euro in 2025. Ze zijn sinds 2023 met 13.110,5 miljoen euro (+9,92 %) gestegen.

Tabel 11 – *Geconsolideerde ontvangsten van de sociale zekerheid, per soort (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Bijdragen	76.976,7	80.422,8	4,48	83.045,0	3,26
Dotaties en toelagen van de overheden	26.494,6	27.240,1	2,81	28.287,9	3,85
Alternatieve financiering	22.542,3	25.018,2	10,98	26.458,4	5,76
Andere ontvangsten	6.145,6	7.295,4	18,71	7.478,4	2,51
Totaal	**132.159,2**	**139.976,5**	**5,92**	**145.269,7**	**3,78**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

De volgende tabel geeft een overzicht van de evolutie van de geconsolideerde ontvangsten per stelsel, zonder de overdrachten tussen stelsels.

Tabel 12 – *Geconsolideerde ontvangsten van de sociale zekerheid, per soort (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Globaal Beheer van de werknemers	93.430,6	99.204,5	6,18	103.097,5	3,92
Globaal Beheer van de zelfstandigen	9.757,4	10.292,6	5,49	10.378,8	0,84
RIZIV-Geneeskundige Verzorging	6.043,3	6.820,7	12,86	7.100,2	4,10
Overheidspensioenen	21.767,0	22.444,8	3,11	23.193,9	3,34
Stelsels buiten Globaal Beheer	1.160,9	1.213,9	4,57	1.499,3	23,51
Totaal	**132.159,2**	**139.976,5**	**5,92**	**145.269,7**	**3,78**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

3.2 Sociale bijdragen

In 2025 bedragen de geconsolideerde ontvangsten uit sociale bijdragen van de Globale Beheren, het RIZIV-Geneeskundige Verzorging, de overheidspensioenen en de stelsels buiten Globaal Beheer 83.045,0 miljoen euro. Ze zijn met 6.068,3 miljoen euro (+7,88 %) gestegen in vergelijking met 2023.

Tabel 13 – *Geconsolideerde ontvangsten uit sociale bijdragen, per stelsel (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Globaal Beheer van de werknemers	62.867,9	65.772,4	4,62	68.011,4	3,40
Globaal Beheer van de zelfstandigen	5.333,7	5.627,7	5,51	5.428,5	-3,54
RIZIV-Geneeskundige Verzorging	1.650,2	1.763,1	6,84	1.871,1	6,13
Overheidspensioenen	6.747,0	6.859,3	1,66	7.169,0	4,52
Stelsels buiten Globaal Beheer	377,9	400,3	5,93	565,0	41,14
Totaal	**76.976,7**	**80.422,8**	**4,48**	**83.045,0**	**3,26**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

3.2.1 Globaal Beheer van de werknemers (RSZ)

De ontvangsten uit bijdragen van het Globaal Beheer van de werknemers bedragen 68.011,4 miljoen euro in 2025. Ze stegen met 2.904,5 miljoen euro in 2024 (+4,62 % in vergelijking met 2023) en met 2.239,0 miljoen euro in 2025 (+3,40 % in vergelijking met 2024). Ze bestaan voornamelijk uit de sociale bijdragen van de werknemers (62.258,3 miljoen euro, d.i. 91,54 %) en uit de bijdragen afkomstig van de lokale besturen (5.274,9 miljoen euro, d.i. 7,76 %).

De sociale bijdragen van de werknemers stegen met 2.631,1 miljoen euro in 2024 (+4,57 % in vergelijking met 2023) en met 2.070,0 miljoen euro in 2025 (+3,44 % in vergelijking met 2024). De sociale bijdragen van de lokale besturen stegen met 254,0 miljoen euro in 2024 (+5,21 % in vergelijking met 2023) en met 147,3 miljoen euro in 2025 (+2,87% in vergelijking met 2024).

In 2025 vertegenwoordigen de ontvangsten uit bijdragen van de RSZ-Globaal Beheer op zich 99,85 % (67.906,9 miljoen euro) van de totale bijdragen van het stelsel van de werknemers[37]. Ze stegen met 2.909,2 miljoen euro in 2024 (+4,63 % in vergelijking met 2023) en met 2.225,6 miljoen euro in 2025 (+3,39 % in vergelijking met 2024).

De toename van de ontvangsten uit bijdragen bij de RSZ-Globaal Beheer tussen 2023 en 2025 (+5.134,8 miljoen euro) is voornamelijk te verklaren door de stijging van de loonmassa, wat een impact had van 3.133,3 miljoen euro in 2024 en van 2.502,0 miljoen euro in 2025. Volgens de gegevens van de economische begroting van het Federaal Planbureau steeg de loonmassa van de werknemers in de privésector met 2,5 % in 2024 en met 3,4 % in 2025. De loonmassa van de

37 De andere ontvangsten uit bijdragen van het Globaal Beheer van de werknemers vertegenwoordigen in 2025 een bedrag van in totaal 104,5 miljoen euro dat rechtstreeks is geïnd door de uitbetalende OISZ: de FPD (67,2 miljoen euro), Fedris (36,6 miljoen euro) en het RIZIV (0,6 miljoen euro).

werknemers in de overheidssector steeg volgens diezelfde gegevens met 4,4 % in 2024 en met 2,6 % in 2025, en de loonmassa van de werknemers bij de lokale besturen steeg met 4,2 % in 2024 en met 2,3 % in 2025.

De impact van de loonmassa wordt deels gecompenseerd door de toename van de federale bijdragenverminderingen. Die bedragen 3.877,3 miljoen euro in 2025[38]. Ze stegen met 248,2 miljoen euro in 2024 (+7,42 % in vergelijking met 2023) en met 284,7 miljoen euro in 2025 (+7,92 % in vergelijking met 2024). Ze bestaan voornamelijk uit verminderingen in verband met de 'werkbonus' voor een bedrag van 1.684,7 miljoen euro (+134,2 miljoen euro in vergelijking met 2023). Dat is een vermindering van de persoonlijke RSZ-bijdrage met een forfaitair bedrag dat afneemt wanneer het referentieloon stijgt. De structurele verminderingen van de werkgeversbijdragen bedragen 2.146,1 miljoen euro in 2025 (+396,6 miljoen euro in vergelijking met 2023). Het gaat om een degressieve vermindering van de werkgeversbijdragen die wordt toegekend voor elke werknemer.

Dat er meer federale bijdragenverminderingen zijn, is voornamelijk het gevolg van begrotingsmaatregelen die bedoeld zijn om de component in verband met de zeerlage lonen te versterken in de berekening van de structurele verminderingen van de werkgeversbijdragen (dat gebeurt in twee fases: vanaf het tweede kwartaal 2024 en vanaf het tweede kwartaal 2025) en om de sociale werkbonus voor werknemers met lage lonen te versterken (vanaf het tweede kwartaal 2024).

Tabel 14 – *Evolutie van de verminderingen van federale sociale bijdragen (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
Ontvangstenvermindering: structurele verminderingen	**3.344,4**	**3.592,6**	**7,42**	**3.877,3**	**7,92**
Privésector en overheidssector	*3.240,5*	*3.481,1*	*7,42*	*3.761,0*	*8,04*
Lokale overheden	*103,9*	*111,5*	*7,31*	*116,3*	*4,30*
Uitgavenstijging: gerichte verminderingen	**964,7**	**925,6**	**-4,05**	**941,8**	**1,75**
Privésector en overheidssector	*963,8*	*925,3*	*-3,99*	*941,5*	*1,75*
Lokale overheden	*0,9*	*0,3*	*-66,67*	*0,3*	*0,00*
Totaal	**4.309,1**	**4.518,2**	**4,85**	**4.819,1**	**6,66**

Bron: beheerscomité van de sociale zekerheid, juli 2024, maart 2025 en maart 2026

3.2.2 Globaal Beheer van de zelfstandigen (RSVZ)

De ontvangsten uit bijdragen van het RSVZ-Globaal Beheer zijn tussen 2023 en 2025 met 94,8 miljoen euro (+1,78 %) gestegen tot 5.428,5 miljoen euro. Ze bestaan uit:

- de bijdragen van de zelfstandigen (5.105,5 miljoen euro in 2025, 94,05 % van de ontvangsten);
- de vennootschapsbijdragen (315,6 miljoen euro, 5,81 %);
- de bijdragen op de vergoedingen van de publieke mandatarissen en de bijdragen voor de tweede pensioenpijler (samen 7,4 miljoen euro, 0,14 %).

38 Die bijdragenverminderingen omvatten niet de verminderingen die worden beschouwd als sociale uitgaven. Die bedragen 941,8 miljoen euro in 2025. Ze zijn met 16,2 miljoen euro gestegen in 2025 (+1,75 % in vergelijking met 2024). Het gaat voornamelijk om de bijdragenvermindering voor eerste aanwervingen (633,7 miljoen euro).

De bijdragen van de zelfstandigen stegen in 2024 met 275,1 miljoen euro tegenover 2023 (+5,45 %), maar in 2025 daalden ze met 199,2 miljoen euro (-3,54 %), ondanks het toegenomen aantal zelfstandigen (+28.066, +2,16 % tegenover 2024).

De vennootschapsbijdragen stegen in 2025 met 17,7 miljoen euro tegenover 2024 (+5,94 %), tot 315,6 miljoen euro. Hoewel het RSVZ in de eerste negen maanden van 2025 76,2 miljoen euro aan achterstallige bijdragen van 2024 inde, verklaart vooral de indexering van de bijdragen en andere criteria[39] die stijging. Op 31 december 2025 (uiterste datum van betaling) staat 148,9 miljoen euro aan bijdragen open (tegenover 133,5 miljoen euro op 31 december 2024).

3.2.3 RIZIV-Geneeskundige Verzorging

De ontvangsten van het RIZIV zijn tussen 2023 en 2025 toegenomen met 220,9 miljoen euro (+13,38 %). Ze bestaan uit de inhouding van 3,55 % op de pensioenen (1.860,9 miljoen euro of 99,45 % van de ontvangsten, dat is +13,44 % tegenover 2023) en uit de bijdragen die sommige sociaalverzekerden moeten betalen (10,2 miljoen euro).

3.2.4 Federale Pensioendienst

De ontvangsten uit bijdragen nemen toe tot 7.169,0 miljoen euro in 2025. Dat is 422,0 miljoen euro (+6,25 %) meer dan in 2023. De bijdragen voor het Gesolidariseerd Pensioenfonds van de lokale besturen vertegenwoordigen de helft van deze ontvangsten. De andere ontvangsten zijn de sociale bijdragen voor het overheidspersoneel die de werkgevers aan de RSZ betalen (40 % van de ontvangen bijdragen) en de specifieke bijdragen voor de verschillende takken binnen de overheidssector (ongeveer 8,5 % van de ontvangsten).

3.2.5 Stelsels buiten Globaal Beheer

De ontvangsten uit bijdragen van werknemers van stelsels buiten het Globaal Beheer bedroegen 565,0 miljoen euro in 2025. Ze stegen met 22,4 miljoen euro in 2024 (+5,93 % in vergelijking met 2023) en met 164,7 miljoen euro in 2025 (+41,14 % in vergelijking met 2024).

Die stijging wordt voornamelijk gedragen door de bijdragen van de werkgevers aan het FSO, die 80,69 % van de totale ontvangsten vertegenwoordigen (455,9 miljoen euro). Ze stegen met 31,7 miljoen euro in 2024 (+11,68 % in vergelijking met 2023) en met 152,8 miljoen euro in 2025 (+50,41 % in vergelijking met 2024)[40].

De bijdragen aan Fedris (bestemd voor het kapitalisatiestelsel in de tak van de arbeidsongevallen, de beroepsziekten van het personeel van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten en voor het Asbestfonds) en de bijdragen van de verzekerden in het stelsel van de overzeese sociale zekerheid vertegenwoordigen 5,22 % en 12,78 % van de ontvangsten uit bijdragen van werknemers in de stelsels buiten Globale Beheren (29,5 miljoen euro en 72,2 miljoen euro).

39 Artikel 178 van de programmawet van 26 december 2022 voerde vanaf 2023 een jaarlijkse indexering in van de bijdragen en van het balanstotaal. Dat laatste bepaalt de hoogte van de bijdragen die de vennootschappen moeten betalen.

40 Het bijdragepercentage voor ondernemingen met minstens twintig werknemers gaat van 0,11 % in 2024 naar 0,22 % in 2025. Het bijdragepercentage voor ondernemingen met minder dan twintig werknemers gaat van 0,06 % in 2024 naar 0,17 % in 2025. Het percentage van de werkgeversbijdragen waarmee de tijdelijke werkloosheid gefinancierd wordt, gaat tot slot van 0,09 % in 2024 naar 0,16 % in 2025.

3.3 Tussenkomsten van de federale Staat en van de deelentiteiten

3.3.1 Dotaties van de Staat en toelagen van de deelentiteiten

Tabel 15 – *Evolutie van de dotaties en toelagen toegekend aan de RSZ-Globaal Beheer, het RSVZ-Globaal Beheer, het RIZIV-Geneeskundige Verzorging, de overheidspensioenen en de stelsels buiten Globaal Beheer (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
RSZ-Globaal Beheer	**8.986,6**	**9.488,6**	**5,59**	**9.967,9**	**5,05**
Gewone dotatie van de Staat	*2.674,7*	*2.765,0*	*3,38*	*2.837,6*	*2,63*
Evenwichtsdotatie van de Staat	*5.603,7*	*6.142,3*	*9,61*	*6.751,1*	*9,91*
Toelagen van de deelentiteiten	*708,2*	*581,3*	*-17,92*	*379,2*	*-34,77*
RSVZ-Globaal Beheer	**1.190,9**	**935,1**	**-21,48**	**1.083,6**	**15,88**
Gewone dotatie van de Staat	*442,7*	*457,6*	*3,37*	*470,9*	*2,91*
Evenwichtsdotatie van de Staat	*748,2*	*477,5*	*-36,18*	*612,7*	*28,31*
RIZIV-Geneeskundige Verzorging	**904,4**	**832,4**	**-7,96**	**822,7**	**-1,17**
Zorgpersoneelsfonds	*346,4*	*343,1*	*-0,95*	*342,2*	*-0,26*
Specifieke staatstoelage	*455,9*	*467,2*	*2,48*	*480,5*	*2,85*
Federaal herstelplan	*22,1*	*22,1*	*0,00*	*-*	*-100,0*
Provisie energie ziekenhuizen	*80,0*	*-*	*-100,0*	*-*	*-*
Dotatie van de Staat voor de overheidspensioenen	**14.899,1**	**15.471,5**	**3,84**	**15.904,4**	**2,80**
Stelsels buiten Globaal Beheer	**513,6**	**512,5**	**-0,21**	**509,3**	**-0,62**
Evenwichtsdotatie van de Staat	*449,1*	*453,6*	*1,00*	*454,0*	*0,09*
Toelagen van de deelentiteiten	*64,5*	*58,9*	*-8,68*	*55,3*	*-6,11*
Totaal	**26.494,6**	**27.240,1**	**2,81**	**28.287,9**	**3,85**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

RSZ-Globaal Beheer

De dotaties van de federale Staat aan het Globaal Beheer van de werknemers bestaan uit een gewone dotatie die jaarlijks wordt aangepast aan de evolutie van de gezondheidsindex, en uit een dotatie die een evenwicht moet waarborgen in de begroting van het Globaal Beheer van de werknemers en van de zelfstandigen.

In 2025 bedroeg de gewone dotatie aan de RSZ-Globaal Beheer 2.632,6 miljoen euro. Er is ook een bijkomende toelage van 205,0 miljoen euro gestort als tussenkomst van de Staat in de lonen van de agenten van de politiezones[41].

41 Bij de politiehervorming in 1998 werden vroegere leden van de rijkswacht overgeplaatst naar de lokale politiezones. De federale Staat neemt een deel van de socialezekerheidsbijdragen voor die personen ten laste, zodat de lokale besturen een vermindering op de verschuldigde bijdragen krijgen. Die dotatie is in de begroting van de federale Staat opgenomen in artikel 66.44, dat specifiek bestemd is voor het toewijzingsfonds betreffende de bijdrage van de btw aan het fonds voor de pensioenen van de geïntegreerde politie.

De evenwichtsdotatie voor de RSZ-Globaal Beheer was in de initiële begroting 2025 op 8.113,4 miljoen euro geraamd en werd uiteindelijk vastgelegd op 6.751,1 miljoen euro (–1.362,3 miljoen euro). Ze daalt als gevolg van de actualisering van de financiële behoeften van de OISZ (98.061,8 miljoen euro, of -1.268,6 miljoen euro in vergelijking met de initiële begroting 2025).

De definitieve afrekeningen van de evenwichtsdotatie en van de alternatieve financiering van de geneeskundige verzorging voor het boekjaar 2024 tonen een overfinanciering van respectievelijk 623,1 miljoen euro en 166,2 miljoen euro. Die afrekeningen vormen uitgaven van de RSZ-Globaal Beheer en toch vertoont het stelsel slechts een tekort van -241,9 miljoen euro in 2025. De evenwichtsdotatie van de RSZ-Globaal Beheer zal dus met 547,5 miljoen euro verminderd worden in 2026[42], om het financieringsoverschot van de voorgaande boekjaren te compenseren.

Sinds 1 juli 2014[43] zijn de gewesten bevoegd om de verminderde werkgeversbijdragen voor de sociale zekerheid toe te kennen, die worden bepaald op basis van de eigen kenmerken van de werknemers. De RSZ blijft echter de enige technische en administratieve operator voor de toekenning van die verminderingen. Zo ontvangt het Globaal Beheer van de werknemers naast de dotaties van de federale Staat ook toelagen van de deelentiteiten om de verminderingen van sociale bijdragen ten laste van de deelentiteiten te compenseren. In 2025 bedragen zij 379,2 miljoen euro[44].

RSVZ-Globaal Beheer

De dotatie van de Staat aan het RSVZ-Globaal Beheer bestaat uit de gewone dotatie en uit de evenwichtsdotatie. De gewone dotatie bedraagt 470,9 miljoen euro in 2025 (+28,2 miljoen euro tegenover 2023 en +13,3 miljoen euro tegenover 2024).

Het koninklijk besluit van 2 juli 2025 legde de evenwichtsdotatie voor 2025 vast op 612,7 miljoen euro[45]. Het definitieve bedrag is vastgesteld in het kader van de begrotingscontrole van 2026 en bedraagt 831,8 miljoen euro[46]. Het verschil met het bedrag dat het RSVZ in 2025 heeft ontvangen (219,1 miljoen euro) is toegevoegd aan de evenwichtsdotatie van 2026.

RIZIV-Geneeskundige Verzorging

De dotaties aan het RIZIV-Geneeskundige Verzorging daalden met 81,7 miljoen euro of 9,03 % tegenover 2023. Dit komt omdat een toelage van 80,0 miljoen euro die het RIZIV in 2023 ontving voor de tussenkomst in de energiefactuur van de ziekenhuizen, in 2025 is weggevallen.

---

42 Koninklijk besluit van 19 juli 2026 tot vaststelling van de definitieve bedragen van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2025 door de wijziging van het koninklijk besluit van 2 juli 2025 tot vaststelling van het bedrag van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2025.

43 Wet van 6 januari 2014 met betrekking tot de Zesde Staatshervorming.

44 In 2025 gaat het voornamelijk om doelgroepverminderingen voor oudere werknemers (197,4 miljoen euro) en voor gesubsidieerde contractuelen (72,0 miljoen euro).

45 Koninklijk besluit van 2 juli 2025 tot vaststelling van het bedrag van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2025.

46 Koninklijk besluit van 19 juli 2026 tot vaststelling van de definitieve bedragen van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2025 door de wijziging van het koninklijk besluit van 2 juli 2025 tot vaststelling van het bedrag van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2025.

In 2025 kreeg het RIZIV-Geneeskundige Verzorging de volgende dotaties:

- 480,5 miljoen euro (+24,6 miljoen euro of +5,40 % tegenover 2023) om de behoeften aan gezondheidszorgen te dekken, ten laste van de begroting van de FOD Sociale Zekerheid;
- 342,2 miljoen euro (-4,2 miljoen euro of -1,23 % tegenover 2023) om de uitgaven van het Zorgpersoneelsfonds te financieren, ten laste van de begroting van de FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu.

Federale Pensioendienst

De toelage vanuit de federale overheid bedraagt 15.904,4 miljoen euro, een stijging met 1.005,3 miljoen euro tegenover 2023 (+6,75 %) en met 432,9 miljoen euro tegenover 2024 (+2,80 %). De toename ten opzichte van 2024 is volledig te verklaren door een toename van de middelen bestemd voor de openbare sector.

3.3.2 Alternatieve financiering

Tabel 16 – *Alternatieve financiering (basisbedragen) per Globaal Beheer (in miljoen euro)*

	2023	2024	Evolutie 2023-2024 (%)	2025	Evolutie 2024-2025 (%)
RSZ-Globaal Beheer	**19.361,6**	**21.367,3**	**10,36**	**22.670,9**	**6,10**
BTW – basisbedrag	*8.520,9*	*8.577,9*	*0,67*	*9.072,3*	*5,76*
BTW – geneeskundige verzorging	*7.193,7*	*6.841,0*	*-4,90*	*7.327,9*	*7,12*
Roerende voorheffing	*3.647,0*	*5.948,4*	*63,10*	*6.270,7*	*5,42*
RSVZ-Globaal Beheer	**3.180,7**	**3.650,9**	**14,78**	**3.787,5**	**3,74**
BTW – basisbedrag	*1.686,1*	*1.794,6*	*6,43*	*1.841,8*	*2,63*
BTW – geneeskundige verzorging	*695,1*	*673,9*	*-3,05*	*724,0*	*7,43*
Roerende voorheffing	*799,5*	*1.182,4*	*47,89*	*1.221,7*	*3,32*
Totaal	**22.542,3**	**25.018,2**	**10,98**	**26.458,4**	**5,76**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de FOD Sociale Zekerheid (maart 2026)

RSZ-Globaal Beheer

In 2025 bedroeg de alternatieve financiering die aan de RSZ-Globaal Beheer wordt toegekend, 22.670,9 miljoen euro. Ze steeg met 2.005,7 miljoen euro in 2024 (+10,36 % in vergelijking met 2023) en met 1.303,6 miljoen euro in 2025 (+6,10 % in vergelijking met 2024). Ze bestaat uit een basisfinanciering via de btw-ontvangsten (9.072,3 miljoen euro, of 40,02 %) en de roerende voorheffing (6.270,7 miljoen euro, of 27,66 %). Die bedragen werden forfaitair bepaald voor de boekjaren 2021, 2022 en 2023[47].

47 In afwijking van de bepalingen van de wet van 18 april 2017 houdende hervorming van de financiering van de sociale zekerheid.

In het kader van de alternatieve financiering krijgt de RSZ-Globaal Beheer vanuit de btw-ontvangsten ook 7.327,9 miljoen euro (32,32 %) aan bijkomende financiële middelen om de geneeskundige verzorging te financieren.

De wet van 18 april 2017 legt de toewijzingspercentages op de netto-ontvangsten van de btw vast. Die lagen in 2025 echter lager dan de minima die ook die wet zijn opgenomen[48]. Daarom werden die laatste geactiveerd voor de financiering van het Globaal Beheer van de werknemers.

RSVZ-Globaal Beheer

Het RSVZ-Globaal Beheer kreeg in 2025 3.787,5 miljoen euro aan ontvangsten uit de alternatieve financiering. Dat is 606,8 miljoen euro meer (+19,1 %) dan in 2023 en 136,6 miljoen euro meer (+3,7 %) dan in 2024.

De alternatieve financiering voor het RSVZ-Globaal Beheer bedraagt 3.063,5 miljoen euro. Ze bestaat uit 1.841,8 miljoen euro aan overgedragen btw-ontvangsten en 1.221,7 miljoen euro aan overgedragen roerende voorheffing. Daarnaast krijgt het RSVZ ook nog 724,0 miljoen euro[49] aan overgedragen btw-ontvangsten voor de financiering van de geneeskundige verzorging.

48 Voor de basisfinanciering middels btw-ontvangsten bedraagt het inhoudingspercentage 22,30 % van de geïnde btw-bedragen, met een minimum van 9.072,3 miljoen euro. Voor de basisfinanciering middels ontvangsten uit de roerende voorheffing bedraagt het inhoudingspercentage 79,66 % van de geïnde voorheffingsbedragen, met een minimum van 4.477,5 miljoen euro.

49 Koninklijk besluit van 18 juni 2025 tot vaststelling van de bedragen voor de alternatieve financiering van de bijkomende geldmiddelen toegekend voor de financiering van de geneeskundige verzorging door het stelsel van het globaal beheer van de werknemers en door het stelsel van het globaal beheer van de zelfstandigen voor het jaar 2025.

Hoofdstuk 2

Evaluatie van het begrotingsbeleid

1 Overzicht

Dit Boek kadert in de bijzondere context van het eerste jaar legislatuur van de huidige regering, die haar functies opnam op 31 januari 2025. De Kamer heeft de initiële begroting 2026 op 26 juni 2025 goedgekeurd. De eerste zes maanden van 2025 werd er dus nog met voorlopige twaalfden gewerkt. Bovendien werden tijdens deze legislatuur verregaande hervormingen doorgevoerd in diverse takken van de sociale zekerheid, die echter niet volledig werden uitgerold in 2025.

Dit hoofdstuk gaat nader in op de belangrijkste hervormingen en bepalingen die de federale regering heeft aangekondigd bij de opmaak van de initiële en de aangepaste begrotingen 2025 en 2026. Het gaat ook na in welke mate ze werden uitgevoerd tot juni 2026. Die maatregelen hebben zowel betrekking op de uitgaven als op de ontvangsten, en bestaan uit verminderingen van prestaties (besparingen) en van sociale bijdragen (minderontvangsten) alsook uit nieuwe initiatieven die leiden tot nieuwe uitgaven. Ze houden voornamelijk verband met de werkloosheidsuitkeringen, de pensioenen, de arbeidsongeschiktheidsuitkeringen, de geneeskundige verzorging en de ontvangsten in het stelsel van de werknemers. De regering heeft ook sterker ingezet op socialefraudebestrijding.

De volgende tabel vermeldt het effect van de regeringsmaatregelen over meerdere jaren en per tak, volgens de geactualiseerde gegevens bij de aanpassing van de begroting 2026.

Tabel 17 - *Meerjareneffect van de maatregelen die in 2025 en 2026 zijn beslist (in miljoen euro)*

Tak	2025	2026	2027	2028	2029
Werk en werkloosheid	-9,6	1.647,0	2.266,1	2.449,5	2.492,9
Pensioenen	29,1	405,3	822,0	1.311,0	1.786,0
Langdurig zieken	0,0	256,7	706,6	1.355,7	2.098,7
Geneeskundige verzorging	0,0	317,0	523,0	613,0	780,0
Sociale bijdragen	-348,1	-696,0	-953,6	-1.677,5	-1.967,1
Transversale maatregelen[50]	745,7	1.258,4	2.172,6	3.014,6	3.828,7
Strijd tegen sociale fraude	0,0	300,0	375,0	450,0	600,0
Totaal	**417,1**	**3.488,4**	**5.911,7**	**7.516,3**	**9.619,2**

Bron: Rekenhof, op basis van de geactualiseerde gegevens bij de aanpassing van de begroting 2026

50 Niet-verdeling van de welvaartsenveloppe, centenindex en uitgestelde indexering van lonen en sociale prestaties.

2 Hervormingen

2.1 Werkgelegenheid en werkloosheid

De volgende tabel toont de uitvoering van de voornaamste maatregelen[51] op het vlak van werkgelegenheid en werkloosheid die de regering heeft aangekondigd bij de opmaak van de initiële en de aangepaste begrotingen 2025 en 2026. De tabel vermeldt ook het rendement/de kosten ervan alsook de initiële ramingen en de meest recente. Een aantal maatregelen zijn nader toegelicht onder de tabel.

Tabel 18 – *Uitvoering en rendement/kosten over meerdere jaren van de aangekondigde maatregelen bij de initiële en de aangepaste begrotingen 2025 en 2026 (in miljoen euro)*

Maatregelen	Uitvoering	Raming	2025	2026	2027	2028	2029
Beperking van de werkloosheidsuitkeringen en versterkte degressiviteit	In fasen (vanaf 01/01/2026)	Initieel	-26,0	+902,0	+1.803,0	+1.860,0	+1.917,0
		Aangepast	0,0	+1.685,2	+2.286,7	+2.440,6	+2.447,8
		Verschil	+26,0	+783,2	+483,7	+580,6	+530,8
Vrijwillig ontslag met tijdelijke werkloosheidsuitkering	Vanaf 01/03/2026	Initieel	0,0	+45,0	+61,0	+61,0	+61,0
		Aangepast	0,0	-33,6	-34,0	-34,0	-34,0
		Verschil	0,0	-78,6	-95,0	-95,0	-95,0
Einde van de instroom in de stelsels van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT)	Variabel in 2025 naargelang de regelingen	Initieel	-8,4	+35,0	+59,0	+70,0	+77,0
		Aangepast	-8,6	-5,2	+14,9	+37,0	+64,8
		Verschil	-0,2	-40,2	-44,1	-33,0	-12,2
Andere maatregelen[52]	Variabel	Initieel	-13,0	+1,2	+7,9	+14,3	+20,1
		Aangepast	-1,0	+0,6	-1,5	+5,9	+14,3
		Verschil	+12,0	-0,6	-9,4	-8,4	-5,8
Totaal		**Initieel**	**-47,4**	**+983,2**	**+1.930,9**	**+2.005,3**	**+2.075,1**
		Aangepast	**-9,6**	**+1.647,0**	**+2.266,1**	**+2.449,5**	**+2.492,9**
		Verschil	**+37,8**	**+663,8**	**+335,2**	**+444,2**	**+417,8**

Bron: Rekenhof

Daarnaast zijn aanvullende kredieten toegekend voor de hervorming van de werkloosheid en de modernisering van de sector, om de continuïteit van de dienstverlening te waarborgen (zie verder het punt Operationele uitvoering).

51 De maatregel van het familiekrediet "rugzak", die bedoeld is om de systemen te hervormen die recht geven op verlof voor wie mee instaat voor de zorg van een kind, is niet opgenomen in de tabel (40 miljoen euro in 2026-2027 en 60 miljoen vanaf 2028). De begrotingsenveloppe voor de invoering van een extra week moederschapsrust/geboorteverlof per kind, die aanvankelijk voor de begroting van de RVA gepland was, zou uiteindelijk worden opgenomen bij het RIZIV.

52 Invoering van het pleegouderverlof, schrapping van de premie voor langdurig werklozen die een job in een ander gewest aanvaarden, harmonisering van de regelingen voor loopbaanonderbreking en tijdskrediet, wijziging van het tijdskrediet eindeloopbaan.

2.1.1 Beperking van de werkloosheidsuitkeringen en versterkte degressiviteit

Het regeerakkoord 2025-2029 van 31 januari 2025 plande een hervorming van het stelsel van de volledige werkloosheidsuitkeringen, inclusief de inschakelingsuitkeringen. De hervorming beperkt onder meer de werkloosheidsuitkeringen in de tijd voor de meeste sociaal verzekerden. Het regeerakkoord bepaalde terzelfdertijd dat de gewestelijke diensten voor arbeidsmarktbemiddeling verantwoordelijk zouden zijn om een "ultiem jobaanbod" voor te stellen aan de uitkeringsgerechtigden op het einde van hun recht[53].

Reglementaire uitvoering

De programmawet van 18 juli 2025 voert die hervorming voornamelijk uit via:
- een beperking van de beroepsinschakelingstijd;
- een wijziging van de voorwaarden en regels om in aanmerking te komen voor een uitkering;
- een beperking van de maximale vergoedingsperiode en een herziening van de degressiviteit van de uitkeringen in de loop van die periode.

Het ultieme jobaanbod van het regeerakkoord is daarentegen niet terug te vinden in de programmawet. Er is tot nu toe geen samenwerkingsakkoord met de gewesten over gesloten[54].

Recht op gewone werkloosheidsuitkeringen

Om het recht op werkloosheidsuitkeringen te openen, moet elke voltijdse werknemer voortaan 312 gewerkte of daarmee gelijkgestelde dagen kunnen aantonen[55], wat neerkomt op zo'n twaalf maanden, tijdens een referentieperiode van 36 maanden voorafgaand aan zijn aanvraag. Vóór de hervorming hing dat recht af van de leeftijd van de aanvrager en voorzag het systeem in een aantal mogelijke referentieperiodes.

Sinds de hervorming kunnen de werkdagen en daarmee gelijkgestelde dagen die al in aanmerking werden genomen om een recht op werkloosheidsuitkeringen te openen, niet meer dienen om later nog eens een recht te openen. Bovendien kan de referentieperiode voortaan enkel nog worden verlengd voor gewerkte periodes of periodes van arbeidsongeschiktheid.

Beperking van de maximale werkloosheidsperiode en versterkte degressiviteit

Het recht op werkloosheidsuitkeringen wordt nu toegekend voor maximum 24 maanden, verdeeld in twee vergoedingsperiodes van twaalf maanden.

In de loop van de eerste twaalf maanden wordt voor de berekening van de uitkeringen rekening gehouden met dalende loonplafonds. De uitkeringen die worden toegekend tijdens de eerste twee fasen van de eerste twaalf maanden, waarbij elke fase drie maanden telt zoals nu, worden berekend rekening houdend met verhoogde loonplafonds (respectievelijk 750 en 500 euro per maand) en met dagminima verhoogd met 10 %. De derde fase van zes maanden verandert daarentegen niet.

---

53 Federaal regeerakkoord 2025-2029: "*De duur van de werkloosheidsuitkeringen wordt beperkt tot maximum 2 jaar. Bij korte periodes van onderbroken tewerkstelling wordt de maximale duurtijd opgeschort voor iedere gewerkte dag. Elke gewestelijke dienst voor arbeidsmarktbemiddeling vult autonoom in hoe ze aan het einde van die periode via een ultiem jobaanbod de uitkeringsgerechtigde werklozen begeleidt richting het normaal economisch circuit*".

54 De gewesten zijn weliswaar bevoegd om werkzoekenden te begeleiden, maar de federale overheid is bevoegd om het reglementaire kader vast te leggen wat betreft een passende dienstbetrekking, beschikbaarheid, administratieve controle en sancties.

55 312 halve dagen voor een werknemer die op vrijwillige basis deeltijds werkt.

De maximumlooptijd van de tweede vergoedingsperiode (twaalf maanden) hangt af van het beroepsverleden. Elke schijf van vier bijkomende gewerkte maanden of gelijkgesteld met de bovenvermelde 312 dagen geeft recht op één extra maand uitkeringen. In de loop van die tweede periode ontvangt de begunstigde een forfaitaire uitkering.

Na de 24 gecumuleerde maanden voor die twee periodes zal geen uitkering meer betaald worden. Die beperking in de tijd van de werkloosheidsuitkeringen is echter niet van toepassing op bepaalde categorieën werklozen[56]. Het gaat onder meer om werklozen die bij de aanvraag tot opening van het recht op uitkeringen 55 jaar zijn en een beroepsverleden van minstens 31 jaar kunnen aantonen in 2026[57]. Voor de andere categorieën is in een overgangsregeling voorzien, waardoor ze voorlopig nog werkloosheidsuitkeringen kunnen blijven ontvangen.

Hervorming van de inschakelingsuitkeringen

De werkloosheidsverzekering bepaalt dat jongeren die geen werk vinden na hun studies recht hebben op inschakelingsuitkeringen gedurende een beperkte periode na een beroepsinschakelingstijd en als ze aan bepaalde voorwaarden voldoen. Jongeren die werkloos worden, maar nog niet lang genoeg gewerkt hebben om het recht op gewone werkloosheidsuitkeringen te openen, kunnen ook aanspraak maken op inschakelingsuitkeringen.

Bij de hervorming zal de beroepsinschakelingstijd ingekort worden van twaalf tot zes maanden, waarna de betrokkene aanspraak kan maken op inschakelingsuitkeringen, die nog slechts maximaal één jaar worden toegekend[58].

Budgettair rendement

Aanvankelijk zouden de nieuwe regels worden toegepast op de uitkeringsaanvragen ingediend vanaf 1 juli 2025, terwijl voor de personen die uitkeringsgerechtigd waren vóór die datum het recht op uitkeringen eindigde vanaf 1 januari 2026 (behalve voor de vrijgestelde categorieën werklozen). Het verwachte budgettaire rendement bedroeg toen 902 miljoen euro in 2026[59] en zou in 2029 op kruissnelheid komen met 1.917 miljoen euro[60].

De programmawet van 18 juli 2025 heeft bepaald dat de hervorming van de werkloosheid stapsgewijs zou gebeuren. Behalve voor de vrijgestelde categorieën worden de nieuwe bepalingen dus toegepast op de aanvragen voor uitkeringen die vanaf 1 maart 2026 zijn ingediend. De RVA heeft de bestaande uitkeringsgerechtigden verwittigd die hun recht op een werkloosheidsuitkering geleidelijk aan verloren vanaf september 2025. Die personen krijgen nog uitkeringen gedurende

56 Andere vrijgestelde categorieën werklozen: werklozen die vallen onder de stelsels van tijdelijke werkloosheid of werkloosheid met bedrijfstoeslag, die beschermingsuitkeringen of kunstwerkuitkeringen ontvangen, of die zijn tewerkgesteld in een maatwerkbedrijf of een opleiding volgen als verpleegkundige of zorgkundige gedurende maximum vijf jaar.

57 Die grens zal stijgen met één eenheid per jaar tot 35 jaar in 2030.

58 Tot nu toe werden inschakelingsuitkeringen gedurende maximaal 36 maanden toegekend voor samenwonenden, of gedurende 36 maanden na de leeftijd van 30 jaar voor gezinshoofden en alleenstaanden met mogelijkheid tot toekenning van additionele rechten per periode van zes maanden.

59 In 2025 werden de meerkosten op 26 miljoen euro geraamd door de weerslag van sommige geherwaardeerde loonplafonds en dagminima.

60 1.803 miljoen euro in 2027 en 1.860 miljoen euro in 2028.

een overgangsperiode. De einddatum varieert afhankelijk van de groepen tussen 1 januari 2026 en 1 juli 2027[61].

Tabel 19 - *Raming van het aantal uit de werkloosheid uitgesloten personen per golf en per gewest*

	Golven van uitsluiting uit de werkloosheid							Totaal
	1		2	3	4	5	6	
Soort uitkeringen	Werkloos-heid	Inschake-ling	Werkloosheid					
Einddatum van het recht	1/01/26	Semester 1/2026	01/03/26	01/04/26	01/07/26	01/07/26-01/07/27	01/07/27	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	3.021	1.400	11.926	13.152	6.922	4.648	640	**41.709**
Duitstalige Gemeenschap	31	64	164	227	271	164	32	**953**
Vlaams Gewest	1.672	2.783	8.883	15.331	16.473	14.154	3.380	**62.676**
Waals Gewest (zonder de Duitstalige Gemeenschap)	4.494	11.072	18.624	22.806	18.329	10.833	2.408	**88.566**
Totaal	**9.218**	**15.319**	**39.597**	**51.516**	**41.995**	**29.799**	**6.460**	**193.904**

Bron: Rekenhof, op basis van de raming van september 2025 van de RVA

Ondanks de spreiding in de tijd heeft de RVA de budgettaire impact van de werkloosheidshervorming in juni 2025 naar boven bijgesteld. Het budgettaire rendement van de hervorming is 1.685,2 miljoen euro voor 2026 en loopt op tot 2.447,8 miljoen euro in 2029[62]. Bij die raming is voortaan rekening gehouden met de definitieve regels van de programmawet. Ze is overigens niet meer opnieuw geëvalueerd sinds juni 2025.

Beroepen bij het Grondwettelijk Hof tegen de hervorming

Op 10 september 2026 sprak het Grondwettelijk Hof zich uit over vier van de zeven beroepen die werden ingediend tegen de hervorming van de werkloosheidsregelgeving. Het Hof verwerpt in zijn arrest[63] de meeste ingeroepen bezwaren, maar vernietigt een deel van de overgangsregeling voor werknemers die vóór 1 maart 2026 recht hadden op werkloosheidsuitkeringen. Het Hof oordeelt namelijk "*dat het discriminerend is dat de werknemers die het langst werkloos waren (namelijk die welke zich op 30 juni 2025 in de derde vergoedingsperiode bevonden), vanaf 1 juli 2025 nog slechts gedurende 9, 8 of 6 maanden recht hebben op werkloosheidsuitkeringen, terwijl de toekenningsduur onder de nieuwe regeling in beginsel 12 maanden bedraagt*"[64].

61 Of zelfs nog nadien, zoals bij werklozen die vóór 1 januari 2026 een opleiding voor een knelpuntberoep hebben aangevat en waarvoor een vrijstelling wordt verleend. Zij behouden het recht op uitkeringen voor de ononderbroken duur van de opleiding, tot uiterlijk 30 juni 2030, of zoals bij deeltijdse werknemers die op het einde van het recht een inkomensgarantie-uitkering genieten en die dat recht kunnen behouden gedurende hun hele deeltijdse tewerkstelling, zolang het minstens om een halftijdse tewerkstelling gaat.

62 2.286,7 miljoen euro in 2027 en 2.440,6 miljoen euro in 2028.

63 Grondwettelijk Hof, arrest nr. 96/2026 van 10 september 2026, rolnummers 8540, 8547, 8577 en 8590, nl.const-court.be.

64 Grondwettelijk Hof, *Persbericht arrest 96/2026*, 10 september 2026, nl.const-court.be.

Het arrest stelt de einddatum van het recht op uitkeringen van de gerechtigden van de eerste drie uitsluitingsgolven (99.144 personen in totaal) met respectievelijk drie, vier en zes maanden uit. De gevolgen van het arrest zijn vrij complex. De extra termijn heeft immers een verschillend effect voor de uitgesloten gerechtigden, afhankelijk van de richting die ze uitgaan op het ogenblik van uitsluiting (o.m. leefloon, tak ziekte-invaliditeit, geen vervangingsinkomen, terugkeer naar werk).

Midden september 2026 analyseerde de RVA samen met de betrokken belanghebbenden (o.m. uitbetalingsinstellingen, OCMW's) de praktische regels om het arrest uit te voeren. Er is nog niet bepaald welke budgettaire impact het arrest heeft voor 2026.

Het Grondwettelijk Hof moet zich bovendien nog uitspreken over de drie beroepen die eind januari 2026 zijn ingediend. De toepassingsvoorwaarden van de werkloosheidshervorming kunnen dus nog evolueren.

Operationele uitvoering

Werkingskosten (beheersbegroting)

De regering kent sinds eind 2025 bijkomende werkingskredieten toe aan de RVA, de HVW en de private uitbetalingsinstellingen (UI). Die middelen moeten hen in staat stellen de werkloosheidshervorming, de digitale transformatie van de sector en de verbetering van de beheerssystemen te realiseren. De middelen zijn hoofdzakelijk bedoeld om IT-uitgaven te dekken (personeelskosten en investeringen in de vernieuwing van de infrastructuur en de toepassingen).

Tabel 20 – *Bijkomende middelen aangekondigd in 2025 en 2026 voor de hervorming van de werkloosheid en de modernisering van de sector, om de continuïteit van de dienstverlening te verzekeren (in miljoen euro)*

Toewijzing	2025	2026	2027	2028	2029
RVA	-5,4	-16,3	-4,2	-1,7	-1,7
HVW	-2,8	-9,1	-8,0	-10,0	-10,0
Private uitbetalingsinstellingen	-1,6	-3,1	0,0	0,0	0,0
Totaal	**-9,8**	**-28,5**	**-12,2**	**-11,7**	**-11,7**

Bron: Rekenhof, op basis van de begrotingsnotificaties van 14 oktober en 12 december 2025 en 4 april 2026

Beroep tegen beslissingen in verband met de toepassing van de werkloosheidshervorming

Na ontvangst van de verwittiging in verband met de stopzetting van het recht hebben de betrokken werklozen heel wat beroepsschriften ingediend bij de arbeidsrechtbanken om de wettelijkheid van de regelgeving of de toepassing ervan op hun eigen situatie te betwisten[65]. De RVA schat dat hij eind 2026 ongeveer 5.000 beroepen meer zal hebben ontvangen dan voor een normaal jaar[66].

65 De betwisting kan dan betrekking hebben op de vaststelling van het aantal werkloosheidsjaren of het beroepsverleden, de toekenning van een vrijstelling van beschikbaarheid, het behoud van het recht voor bepaalde vrijgestelde categorieën werklozen enz.

66 Tussen 2022 en 2025 ontving de RVA per jaar gemiddeld 3.185 nieuwe beroepen bij de arbeidsrechtbanken.

Alle beroepsprocedures tegen beslissingen van de RVA in verband met de hervorming van de werkloosheid kwamen terecht op de specifieke rol van de arbeidsrechtbanken in afwachting dat het Grondwettelijk Hof zich uitspreekt over de beroepsprocedures tot vernietiging van sommige bepalingen van de programmawet van 18 juli 2025.

Die toestroom van rechtszaken vergt niet enkel personeel om ze te behandelen en eventuele extra uitkeringen voor de eisers die hun zaak zouden winnen, maar leidt ook tot allerlei juridische meerkosten[67]. In zijn laatste begrotingswerkzaamheden voorafgaand aan het arrest 96/2026 van het Grondwettelijk Hof, raamt de RVA de meerkosten op 12,7 miljoen euro voor 2027[68]. Wellicht zullen echter een deel ervan zonder voorwerp zijn naar aanleiding van dat eerste arrest.

Opvolging van de golven van uitsluiting uit de werkloosheid

De volgende tabel is gebaseerd op de statistieken die de RVA en de POD Maatschappelijke Integratie (MI) hebben gepubliceerd in het eerste semester van 2026. Hij vermeldt het aantal personen van wie het recht eindigde in de periode van januari tot juni 2026, d.w.z. de personen die deel uitmaken van de eerste drie uitsluitingsgolven. De tabel omvat ook de nieuwe intreders in het leefloonstelsel die werden uitgesloten van de werkloosheids- of inschakelingsuitkeringen.

Het percentage uitgeslotenen die op het einde van het eerste semester van 2026 in het leefloonstelsel zijn terechtgekomen, bedraagt 45,90 % voor het hele land, waarbij er grote verschillen zijn tussen de gewesten en de gemeenschappen[69]. De uitsluitingen van het recht op werkloosheidsuitkeringen na de eerste drie golven liggen 14,27 % (16.506 personen) lager dan de vooruitzichten van de RVA.

Die vaststellingen wijken momenteel dus af van de hypothese van de regering dat een derde van de uitgeslotenen van het recht op een werkloosheidsvergoeding op termijn in het leefloonstelsel zal terechtkomen, temeer omdat sommigen misschien geen aanvraag hebben ingediend (terug aan het werk, inactiviteit…) of hebben aangeklopt bij de ziekteverzekering, vóór of na hun uitsluiting, zonder dat daar momenteel nauwkeurige gegevens over beschikbaar zijn.

Die resultaten kunnen bovendien nog evolueren. Onder meer door de termijnen voor de opmaak van de rapporten en voor de indiening en afhandeling van de aanvragen kunnen er later immers herzieningen komen voor zowel de gegevens van de RVA als die van de POD MI over een bepaalde referentiemaand. Ze kunnen dus slechts drie à vier maanden later als stabiel worden beschouwd.

Het voornoemde arrest van het Grondwettelijk Hof heeft overigens tot gevolg dat de einddatum van het recht op uitkeringen van de gerechtigden van de eerste drie uitsluitinsgolven wordt uitgesteld met een aantal maanden. Deze statistieken houden daar geen rekening mee.

Een grondige evaluatie van deze eerste uitsluitingsgolven is dus nog niet mogelijk.

67 Erelonen van advocaten, deskundigen of gerechtsdeurwaarders, gerechtskosten, rechtsplegingsvergoedingen, verwijlintresten …

68 Tegenover de vooropgestelde 2,7 miljoen euro voor 2026 en de uitgegeven 1,8 miljoen euro in 2025.

69 Namelijk 46,31 % in het Brussels Gewest, 57,40 % in de Duitstalige Gemeenschap, 36,21 % in de Vlaamse Gemeenschap en 50,26 % in het Waals Gewest (zonder de Duitstalige Gemeenschap). Het gemiddelde percentage afgewezen aanvragen die de OCMW's in dezelfde periode hebben ontvangen van personen die geen recht meer hebben op een werkloosheids- of inschakelingsuitkering, bedraagt echter 17,67 % voor alle gewesten en gemeenschappen samen voor de periode van januari tot juli 2026.

Tabel 21 – *Aantal uit de werkloosheid uitgesloten personen per golf en per gewest (1e semester 2026) en instromers in het leefloonstelsel*

Gewest of gemeenschap	Golven	Uitsluitingen van uitkeringen									Nieuwe leefloners uitgesloten van uitkeringen			Effectief aantal uitgeslotenen die in het leefloonstelsel terechtkomen (%)
		Inschakeling			Werkloosheid			Totaal						
		Effectief	Raming	%	Effectief	Raming	%	Effectief	Raming	%	Inschakeling	Werkloosheid	Totaal	
Brussels Hoofdstedelijk Gewest	1	1.133	1.400	80,91	2.935	3.021	97,16	26.990	29.499	91,49	413	12.085	**12.498**	46,31
	2				11.338	11.926	95,07							
	3				11.584	13.152	88,08							
	1+2+3				25.857	28.099	92,02							
Duitstalige Gemeenschap	1	46	64	71,88	26	31	83,87	385	486	79,22	21	200	**221**	57,40
	2				150	164	91,46							
	3				163	227	71,81							
	1+2+3				339	422	80,27							
Vlaams Gewest	1	1.578	2.783	56,71	1.539	1.672	92,03	23.367	28.669	81,51	364	8.098	**8.462**	36,21
	2				8.039	8.883	90,50							
	3				12.211	15.331	79,65							
	1+2+3				21.789	25.886	84,17							
Waals Gewest (zonder de Duitstalige Gemeenschap)	1	8.599	11.072	77,67	4.507	4.494	100,29	48.402	56.996	84,92	3.503	20.824	**24.327**	50,26
	2				17.058	18.624	91,59							
	3				18.238	22.806	79,97							
	1+2+3				39.803	45.924	86,67							
Totalen	**1**	**11.356**	**15.319**	**74,13**	**9.007**	**9.218**	**97,71**	**99.144**	**115.650**	**85,73**	**4.301**	**41.207**	**45.508**	**45,90**
	2				**36.585**	**39.597**	**92,39**							
	3				**42.196**	**51.516**	**81,91**							
	1+2+3				**87.788**	**100.331**	**87,50**							

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van de RVA en de POD Maatschappelijke Integratie

2.1.2 Vrijwillig ontslag met tijdelijke werkloosheidsuitkering

Deze maatregel bepaalde aanvankelijk dat elke werknemer met een beroepsverleden van minstens tien jaar één keer zonder wettige reden ontslag kon nemen en gedurende maximum een semester werkloosheidsuitkeringen zou krijgen. Die periode kan met maximum zes maanden worden verlengd op voorwaarde dat men slaagt voor een opleiding in een knelpuntberoep.

De initiële begroting 2025 raamde het rendement van die maatregel op 45 miljoen euro in 2026 en 61 miljoen euro per jaar vanaf 2027. Bij de raming ging men ervan uit dat de betrokken werknemer later geen recht meer zou hebben op werkloosheidsuitkeringen. De extra uitgaven voor uitkeringen toegekend aan ontslagnemenden gedurende de gebruikelijke uitsluitingsperiode[70] werden dus ruimschoots gecompenseerd door de besparingen als gevolg van de beperking van de gemiddelde vergoedingsperiode[71].

De schrapping van het latere recht op werkloosheidsuitkeringen werd uiteindelijk niet opgenomen in de programmawet van 18 juli 2025. De initiële rendementen waren voorts gebaseerd op de budgettaire evaluatie van de verkiezingsprogramma's van het Federaal Planbureau (FPB) in het vooruitzicht van de verkiezingen in juni 2024. Die evaluatie werd niet geactualiseerd, noch aangepast aan de regels voor de uitvoering van het regeerakkoord. De initiële evaluatie van het FPB had meer bepaald betrekking op een voorstel waarbij elke werknemer de mogelijkheid zou hebben om tweemaal in een loopbaan ontslag te nemen, zonder vereiste qua minimale loopbaan.

De RVA schat nu dat die maatregel 34 miljoen euro per jaar zal kosten tussen 2026 en 2030, terwijl hij besparingen moest opleveren. De voornaamste verklaring voor die omslag is dat het latere recht op werkloosheidsuitkeringen wordt behouden. De uitkeringen aan werknemers die ontslag nemen, worden niet meer gecompenseerd door latere besparingen. De nieuwe voorwaarden die de hervorming invoerde (één ontslag in de loopbaan en een beroepsverleden van minstens tien jaar) volstaan niet om dat effect om te keren.

2.1.3 Einde van de instroom in de werkloosheidsregelingen met bedrijfstoeslag

De regering heeft de stelsels van werkloosheid met bedrijfstoeslag (SWT) afgeschaft[72] door nieuwe instroom te verbieden[73]. Zij heeft een stelsel onder bepaalde voorwaarden behouden voor ontslagen mindervalide werknemers of ontslagen werknemers met ernstige fysieke problemen[74].

70 De artikelen 51 en 52bis van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering bepalen dat de werknemer kan worden uitgesloten van het recht op uitkeringen als hij zonder wettige reden ontslag neemt uit een passende dienstbetrekking. Gemiddeld beslissen de werkloosheidsbureaus in de praktijk een uitsluitingsduur van iets meer dan negen weken op te leggen. Na afloop van die periode heeft de betrokkene opnieuw recht op werkloosheidsuitkeringen.

71 De gemiddelde werkloosheidsduur van dat publiek werd toen op ongeveer zestien maanden geraamd.

72 Koninklijk besluit van 5 september 2025 tot wijziging van het koninklijk besluit van 3 mei 2007 tot regeling van het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag, en tot opheffing van het koninklijk besluit van 19 september 1980 betreffende het recht op werkloosheidsuitkeringen en op aanvullende vergoedingen van ontslagen bejaarde grensarbeiders of die volledig werkloos zijn gesteld en van het koninklijk besluit van 7 december 1992 betreffende de toekenning van werkloosheidsuitkeringen in geval van conventioneel brugpensioen.

73 Het stelsel van werkloosheid met bedrijfstoeslag biedt een oudere werknemer die wordt ontslagen onder bepaalde voorwaarden de mogelijkheid om bovenop de werkloosheidsuitkering een bedrijfstoeslag ten laste van zijn vroegere werkgever te ontvangen tot hij de pensioenleeftijd bereikt (in 2024 waren er 10.351 begunstigden en bedroegen de werkloosheidsuitkeringen 199,1 miljoen euro).

74 De betrokkene moet 58 jaar zijn of ouder en een beroepsloopbaan van minstens 35 jaar hebben gehad.

Aangezien de betaalde uitkeringen geleidelijk aan zullen uitdoven, zou de maatregel volgens de laatste nieuwe ramingen een budgettair rendement van 14,9 miljoen euro in 2027 moeten genereren, dat tegen 2029 zou oplopen tot 64,8 miljoen euro. Voor het jaar 2026, daarentegen, is voorzien in een begrotingsuitgave van 5,2 miljoen euro omdat er waarschijnlijk meer aanvragen dan gewoonlijk zullen worden ingediend als gevolg van de aankondiging van de maatregel in combinatie met de overgangsbepalingen waarover overlegd werd met de sociale partners. Bij de ramingen van de initiële begroting 2025 was geen rekening gehouden met dat anticipatie-effect en met de vastlegging van de effectieve datums voor de afschaffing van de verschillende stelsels.

2.2 Pensioenen

De regering heeft verschillende maatregelen genomen in de pensioensector om de stijging van de uitgaven af te remmen. De volgende tabel geeft een samenvattend overzicht van de geraamde besparingen volgens de aangepaste begroting 2026.

Tabel 22 – *Geraamde besparingen in de uitgaven voor de pensioenen 2025-2029 (in miljoen euro)*

Soort	Maatregelen	Van kracht (jaar)	Geraamde weerslag				
			2025	2026	2027	2028	2029
Alle stelsels	Harmonisering van de loopbaanvoorwaarde	2027	0,0	0,0	136,0	274,0	313,0
	Actuariële neutraliteit	2027	0,0	303,6	273,0	330,0	379,0
	Flexibele pensioenleeftijd na 42 loopbaanjaren	2027	0,0	0,0	-42,0	-73,0	-67,0
Werknemers	Gelijkgestelde periodes	2027	0,0	0,0	7,0	23,0	44,0
Ambtenaren	Beperkte indexering hogere pensioenen	2025	29,1	53,5	99,0	152,0	203,0
	Verhogingscoëfficiënt	2027	0,0	0,0	31,0	86,0	131,0
	Aanpassing van andere toepassingsvoorwaarden	2027	0,0	0,0	83,0	158,0	276,0
	Uitdoven van het ziektepensioen	2026	0,0	32,0	107,0	184,0	257,0
Andere	Andere maateregelen	2026	0,0	16,2	128,0	177,0	250,0
		Totaal	**29,1**	**405,3**	**822,0**	**1.311,0**	**1.786,0**

Bron: Rekenhof, op basis van de tabellen van de beleidscel van de minister van Pensioenen (begrotingscontrole 2026)

In de aangepaste begroting 2026 bedraagt de te realiseren besparing tegen 2029 1.786 miljoen euro. Voor een aantal maatregelen zullen de besparingen echter nog toenemen, omdat ze pas na 2029 op kruissnelheid komen. Gecumuleerd over de regeerperiode 2025-2029 zou de hervorming leiden tot een initiële besparing van 5.792,1 miljoen euro. Door de aangepaste toepassingsvoorwaarden komt die gecumuleerde besparing tot 2029 uit op 4.353,4 miljoen euro.

Uit het verslag 2026 van de Studiecommissie voor de Vergrijzing blijkt dat de uitgaven voor de pensioenen tegen 2070 zullen stijgen tot 12 % van het bbp (tegenover 11,3 % in 2025)[75]. Die evolutie houdt al rekening met de impact van de pensioenhervorming. Die zou volgens het FPB tegen 2070 leiden tot een daling van de budgettaire kosten voor de vergrijzing met 1,3 % van het bbp[76]. Dat komt omdat de maatregelen ervoor zorgen dat het gemiddelde pensioen in 2070 lager zal liggen dan in 2026.

De budgettaire impact van de hervorming zou het sterkst zijn in de openbare sector (-0,7 % van het bbp). De maatregelen met belangrijkste impact zijn de afschaffing van de verhogingscoëfficiënt, de verhoging van de pensioenleeftijd voor specifieke groepen van ambtenaren, de verlenging van de termijn van de gemiddelde wedde (referentiewedde) bij de berekening van het ambtenarenpensioen en de invoering van het bonus-malussysteem.

2.2.1 Maatregelen voor alle pensioenstelsels

De maatregelen voor alle stelsels omvatten de harmonisering van de loopbaanvoorwaarde voor het vervroegd pensioen, de actuariële neutraliteit (beter gekend als het bonus-malussysteem dat vervroegd pensioen moet ontmoedigen), de beperking van de gelijkgestelde periodes in de pensioenberekening en de invoering van een flexibele pensioenleeftijd na een loopbaan van 42 jaar. Die maatregelen zijn opgenomen in de wet van 30 mei 2026 houdende de pensioenhervorming. De maatregel voor de beperking van de gelijkgestelde periode is ingevoerd met de wet van 22 juli 2026 tot invoering van een beperkingspercentage in de pensioenregeling van de werknemers. De meeste maatregelen zijn van toepassing vanaf 1 januari 2027.

De harmonisering van de loopbaanvoorwaarde houdt in dat enkel de loopbaanjaren met minstens 156 gewerkte of gelijkgestelde dagen (of twee kwartalen voor de zelfstandigen) meetellen om te bepalen wanneer iemand vervroegd met pensioen kan gaan[77]. Na de aanpassingen in verband met het eerste loopbaanjaar (dat minder gewerkte dagen zal tellen dan de andere jaren) en door ziekteperiodes en andere vormen van onderbreking van de beroepsactiviteit te laten meetellen als gewerkte periodes wordt de besparing in 2029 geraamd op 313 miljoen euro.

Wat de actuariële neutraliteit betreft, heeft de regering twee maatregelen genomen. In de eerste plaats heeft ze de pensioenbonus die was ingevoerd in 2024, afgeschaft op 31 december 2025. Daarnaast voert ze vanaf 2027 een nieuw systeem in waarbij iemand die niet voldoet aan de twee voorwaarden voor de loopbaan (35 loopbaanjaren met minstens 156 gewerkte dagen per jaar) en het aantal gewerkte dagen (minstens 7.020 gewerkte dagen over de volledige loopbaan), zijn pensioen ziet dalen als hij voor de wettelijke pensioendatum stopt (de malus) en waarbij iemand die na de wettelijke pensioenleeftijd nog blijft werken, meer pensioen krijgt (de bonus). Na de aanpassing van de toepassingsvoorwaarden wordt de besparing in 2029 geraamd op 379 miljoen euro volgens de aangepaste begroting 2026.

Mensen met een loopbaan van 42 jaar kunnen door de maatregel van de flexibele pensioenleeftijd vanaf 60 jaar met pensioen gaan (in de plaats van op de wettelijke pensioenleeftijd van 66 jaar) als ze voldoen aan de loopbaanvoorwaarde van 234 gewerkte dagen per jaar. De kost van deze maatregel wordt in de aangepaste begroting geraamd op 67 miljoen euro in 2029.

---

75 Hoge Raad voor Financiën, Studiecommissie voor de vergrijzing, *Jaarlijks verslag*, juli 2026, www.plan.be.

76 Federaal Planbureau, *Rapport 13299, Budgettaire en sociale evaluatie van de pensioenhervorming van de federale regering*, april 2026, www.plan.be.

77 Vervroegd pensioen kan op voorwaarde van een minimumleeftijd en vereiste loopbaan (60 jaar en 44 loopbaanjaren, 61-62 jaar en 43 loopbaanjaren en vanaf 63 jaar en 42 loopbaanjaren).

2.2.2 Maatregel voor het stelsel van de werknemers

De loopbaan van personen die in 1968 of later zijn geboren, mag voor de berekening van het pensioenbedrag nog voor maximaal 20 % bestaan uit gelijkgestelde periodes die voortvloeien uit bepaalde vormen van werkloosheid, SWT, brugpensioen en landingsbanen. De besparing van die maatregelen wordt geraamd op 44 miljoen euro in 2029.

2.2.3 Maatregelen voor de openbare sector

Er werden ook maatregelen genomen die specifiek zijn gericht op de overheidspensioenen, met name de beperkte indexering van de hogere pensioenen[78], de aanpassing van de verhogingscoëfficiënt en van andere toepassingsvoorwaarden en het laten uitdoven van het ziektepensioen[79].

Aanpassing van de verhogingscoëfficiënt

Voor sommige categorieën van ambtenaren wordt bij de pensioenberekening een verhogingscoefficiënt toegepast: elk loopbaanjaar telt voor 1,05 mee in de pensioenberekening. De regering heeft dit systeem volledig afgeschaft, behalve voor het onderwijzend personeel en personeel in de veiligheidssectoren. De besparing wordt geraamd op 131 miljoen euro in 2029.

Aanpassing van andere toepassingsvoorwaarden

De pensioenhervorming schaft vanaf 1 januari 2027 nog een aantal voordelige bepalingen af in het ambtenarenpensioen of wijzigt de toepassingsvoorwaarden ervan. Zo wordt het systeem van de perequatie stopgezet. Door de perequatie volgen de rust- en overlevingspensioenen de evolutie van de bezoldigingen in de openbare sector. Daarnaast wordt de pensioenleeftijd voor politie en militairen opgetrokken, worden de afwijkende loopbaanbreuken voor sommige groepen van ambtenaren (bv. personeel van de NMBS of militairen) geschrapt[80] en wordt de regeling van het verlof voorafgaand aan het pensioen[81] aangepast. Tot slot wordt de termijn van de gemiddelde wedde (referentiewedde) voor de berekening van het ambtenarenpensioen geleidelijk aan verlengd van tien jaar naar 45 jaar (voor personen die in 1997 of later zijn geboren[82]).

Ziektepensioen

Sinds 1 juni 2026 worden geen nieuwe ziektepensioenen (pensioenen voor lichamelijke ongeschiktheid) meer toegekend en vallen ambtenaren die definitief arbeidsongeschikt zijn onder de algemene bepalingen van de ziekteverzekering. Dat moet in 2026 al een besparing van 32,0 miljoen euro in de pensioenuitgaven opleveren. Tegenover die besparing staan wel extra uitgaven voor de ziekteverzekering (zie punt 2.3 in dit hoofdstuk).

78 Programmawet van 18 juli 2025.

79 Wet van 30 mei 2026 houdende de pensioenhervorming (I).

80 Voor de meeste ambtenaren is de loopbaanbreuk gelijk aan 1/60; dat betekent dat elk gewerkt jaar voor 1/60e meetelt in de pensioenberekening. Voor sommige ambtenaren bestonden echter andere (voordeligere) loopbaanbreuken. Vanaf 2027 telt elk gewerkt jaar ook voor die groepen voor 1/60e mee.

81 Systeem waarbij iemand vroeger kan stoppen met werken, zonder (vervroegd) met pensioen te gaan. Tot aan zijn pensioen krijgt de betrokken persoon dan een specifieke vergoeding (wachtgeld).

82 Voor het personeel van Defensie en HR Rail wordt de maatregel toegepast op personen die in 2005 of later zijn geboren.

2.2.4 Andere maatregelen

Die categorie bestaat uit de volgende maatregelen:
- aanpassing van de voorwaarden voor het recht op de inkomensgarantie voor ouderen (IGO) en scherpere controle op de naleving van die voorwaarden;
- uitdoving van het gezinspensioen;
- invoering van een overgangsuitkering in plaats van een overlevingspensioen.

Die maatregelen moeten nog verder worden uitgewerkt en zullen dus niet, zoals gepland, in 2026 in werking kunnen treden.

Ook de maatregelen om de verschillende stelsels gelijk te schakelen, andere gelijkstellingen en de financiering van de overgangsmaatregelen behoren tot deze categorie.

Deze categorie van maatregelen bevat ook een enveloppe om overgangsmaatregelen te financieren. Dat budget is in de aangepaste begroting 2026 teruggebracht tot 103 miljoen euro in 2029.

2.3 Arbeidsongeschiktheid

Eind 2025 telde België 576.643 langdurig zieken (werknemers en zelfstandigen die langer dan één jaar ziek zijn). Dat zijn er 50.136 meer dan in 2023 (+9,52 %)[83]. Zonder bijkomende maatregelen stijgt dat aantal tot 656.164 in 2029 (+19,30 % tegenover 2024), waarvan 610.272 in het stelsel van de werknemers (+18,60 %) en 45.892 in dat van zelfstandigen (+29,47 %).

Bovendien zullen de uitgaven voor langdurig zieken tussen 2025 en 2029 stijgen met 22,94 % (tot 13,4 miljard euro) en dat komt onder meer door:
- de verhoging van de pensioenleeftijd;
- het feit dat ambtenaren geen pensioen voor medische ongeschiktheid (ziektepensioen) meer krijgen, waardoor de regels van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen op hen van toepassing zullen zijn;
- de hervorming van de werkloosheid;
- bredere maatschappelijke en sociale ontwikkelingen.

Om deze evoluties af te remmen, kondigde de regering bij haar aantreden een reeks maatregelen aan die het terug-naar-werkbeleid en de re-integratie van langdurig arbeidsongeschikten aanzienlijk moeten versterken.

83 Volgens de laatst beschikbare cijfers van het RIZIV was in 2023 30,34 % van de langdurig zieken al meer dan tien jaar arbeidsongeschikt.

Tabel 23 – *Overzicht besparingsmaatregelen 2025-2026 op het vlak van arbeidsongeschiktheid (in miljoen euro)*

Maatregel	Van kracht (jaar)	Raming	2025	2026	2027	2028	2029
Responsabilisering werknemers	2026	Initieel	3,8	10,0	15,0	20,0	25,0
		Aangepast	0,0	10,0	15,0	20,0	25,0
		Verschil	-3,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Responsabilisering artsen	2026	Initieel	19,0	50,0	75,0	100,0	125,0
		Aangepast	0,0	50,0	75,0	100,0	125,0
		Verschil	-19,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Responsabilisering ziekenfondsen	2026	Initieel	37,0	77,0	134,0	191,0	248,0
		Aangepast	0,0	77,0	134,0	191,0	248,0
		Verschil	-37,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Responsabilisering werkgevers: solidariteitsbijdrage + stimulering re-integratieproces	2026	Initieel	61,6	122,6	122,6	122,6	122,6
		Aangepast	0,0	99,0	111,0	111,0	113,3
		Verschil	-61,6	-23,6	-11,6	-11,6	-9,3
Draaideureffect	2026	Initieel	-26,0	-35,0	-35,0	-35,0	-35,0
		Aangepast	0,0	-28,9	-29,0	-29,0	-28,8
		Verschil	26,0	6,1	6,0	6,0	6,2
Hercontroles door de ziekenfondsen en het RIZIV		Initieel	0,0	34,3	185,0	538,3	1.045,0
		Aangepast	0,0	22,3	171,2	524,5	997,9
		Verschil	0,0	-12,0	-13,8	-13,5	-47,2
Versterkte opvolging arbeidsongeschiktheid door verplichte jaarlijkse aanvraag verlenging via arts		Initieel	0,0	126,9	373,6	618,9	868,8
		Aangepast	0,0	3,3	207,2	441,8	670,8
		Verschil	0,0	-123,6	-166,4	-177,1	-198,0
Ziektepensioen voor ambtenaren		Initieel	0,0	34,0	-2,0	-54,0	-89,0
		Aangepast	0,0	19,7	11,1	-20,3	-74,9
		Verschil	0,0	-14,3	13,1	33,7	14,1
Overige maatregelen		Initieel	0,0	7,7	15,2	20,1	26,9
		Aangepast	0,0	4,3	11,1	16,6	22,4
		Verschil	0,0	-3,4	-4,1	-3,5	-4,5
		Initieel	**95,4**	**427,5**	**883,4**	**1.521,9**	**2.337,3**
Totaal		**Aangepast**	**0,0**	**256,7**	**706,6**	**1.355,7**	**2.098,7**
		Verschil	**-95,4**	**-170,8**	**-176,8**	**-166,0**	**-238,7**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van het RIZIV

2.3.1 Maatregelen 2025

Door in te zetten op een grotere responsabilisering van alle betrokken actoren, met name werknemers, werkgevers, ziekenfondsen, artsen en overheidsinstellingen, wil de regering arbeidsongeschikten sneller opnieuw aan het werk krijgen en het aantal langdurig zieken structureel verminderen. Alle responsabiliseringsmaatregelen zijn op 1 januari 2026 in werking getreden[84], met uitzondering van de responsabilisering van de artsen die in 2026 nog verder wordt uitgewerkt. Daardoor zijn de besparingen die voor 2025 werden geraamd (121,4 miljoen euro) niet gerealiseerd.

De wet van 19 december 2025 bevat de volgende responsabiliseringsmaatregelen:

- Onder meer de verdeelsleutel voor het vaste gedeelte van de administratiekosten van de ziekenfondsen werd gewijzigd. Op die manier wil de regering de ziekenfondsen sterker responsabiliseren en hen stimuleren om arbeidsongeschikten sneller te begeleiden naar werk.
- Werknemers die onvoldoende meewerken aan een re-integratie- of terug-naar-werktraject zullen strenger worden gesanctioneerd.
- Werkgevers met meer dan vijftig werknemers moeten sinds 1 januari 2026 een solidariteitsbijdrage betalen van 30 % van de uitkering voor de tweede en derde maand arbeidsongeschiktheid.
- Werkgevers met 20 werknemers of meer moeten binnen zes maanden na het begin van de arbeidsongeschiktheid een re-integratietraject opstarten indien de werknemer over een arbeidspotentieel beschikt.

Naast de responsabiliseringsmaatregelen is ook de termijn om te spreken van 'herval' bij ziekte verlengd van veertien dagen naar acht weken ('draaideureffect'). Daardoor heeft een werknemer die binnen die termijn hervalt, geen recht heeft op een gewaarborgd loon, maar maakt hij aanspraak op een uitkering voor arbeidsongeschiktheid.

2.3.2 Maatregelen 2026

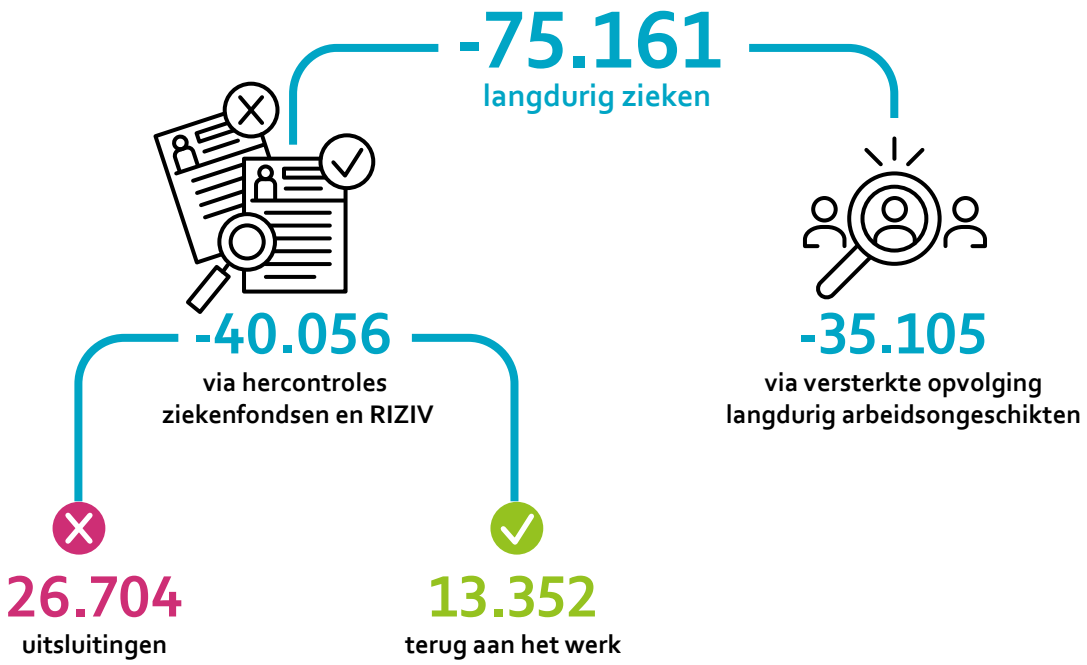
In 2026 kondigde de regering extra maatregelen aan binnen het programma *Terug naar Werk* om het aantal langdurig zieken met 90.204 te doen dalen tegen 2029. In de aangepaste begroting 2026 is dit aantal naar beneden bijgesteld naar 75.161 personen (zie Figuur 7).

Die maatregelen omvatten onder meer het hercontroleren van arbeidsongeschiktheidsdossiers door de ziekenfondsen en het RIZIV (-40.056 personen) en een versterkte opvolging van langdurig arbeidsongeschikten (-35.105 personen).

Volgens de aangepaste ramingen moeten deze bijkomende maatregelen leiden tot een totale besparing van 1,67 miljard euro tegen 2029 (-997,8 miljoen euro door hercontroles en –670,8 miljoen euro door versterkte opvolging).

84 Wet van 19 december 2025 tot uitvoering van een versterkt terug naar werkbeleid in geval van arbeidsongeschiktheid.

Figuur 7 – *Beperking van het aantal langdurig zieken*

Bron: Rekenhof

2.3.3 Hercontroles van arbeidsongeschiktheidsdossiers door de ziekenfondsen en het RIZIV

In 2024 voerde het RIZIV twee hercontroles[85] uit bij de ziekenfondsen op in totaal 1.840 uitkeringsgerechtigden. De eerste controle bevatte 920 dossiers van personen die tot de pensioenleeftijd als arbeidsongeschikt werden erkend, terwijl dit op basis van hun ziektebeeld niet gerechtvaardigd leek. De tweede controle bevatte 920 personen jonger dan 40 jaar met psychische aandoeningen die meer dan twee jaar arbeidsongeschikt waren en die niet gedeeltelijk het werk hadden hervat of geen positieve engagementsverklaring hadden ondertekend[86]. Uit deze controles bleek dat respectievelijk 8,80 % en 23,69 % van deze personen onterecht een uitkering ontvingen. Het RIZIV heeft hun erkenning als arbeidsongeschikte bijgevolg ingetrokken.

In 2025 voerde het RIZIV drie hercontroles uit op een steekproef van 3.000 langdurig zieken:
- 1.000 langdurig zieken die jonger waren dan 28 jaar in het laatste kwartaal van 2024, ongeacht hun pathologie;
- 1.000 personen met een psychische stoornis die jonger waren dan 40 jaar, die twee tot vijf jaar zijn erkend als arbeidsongeschikt en voor wie in de voorbije twee jaar (nog) geen stappen naar re-integratie zijn gezet;
- 1.000 langdurig zieken voor wie de erkenning van arbeidsongeschiktheid loopt tot de pensioenleeftijd.

Voor 23,94 % van de gecontroleerde langdurig zieken uit de eerste groep en 25,23 % uit de tweede groep beëindigde het RIZIV de erkenning van arbeidsongeschiktheid. Het oordeelde dat 81,6 %

85 Bij het RIZIV "thematische controles" genoemd.
86 Verklaring waarin de langdurig zieke zich ertoe verbindt om, samen met de adviserend arts en de terug-naar-werkcoördinator van het ziekenfonds, bepaalde acties te ondernemen om terug aan het werk te gaan (bv. deeltijdse werkhervatting, aangepaste opleiding).

daarvan geschikt is om zijn referentieberoep opnieuw uit te oefenen. In 13,16 % van de beëindigde gevallen hebben de personen een voorafbestaande toestand (bv. een mentale of fysieke beperking voor hun intrede op de arbeidsmarkt) waardoor een uitkering sowieso niet gerechtvaardigd was.

De regering wil dat de ziekenfondsen 218.746 dossiers opnieuw controleren tegen eind 2029 en het RIZIV 27.000 dossiers. Dit zou leiden tot respectievelijk 37.356 en 2.700 uitsluitingen, en een nettobesparing van 997,9 miljoen euro tegen 2029 (zie volgende tabel).

Tabel 24 – *Impact van de hercontroles door het RIZIV en de ziekenfondsen (in aantal uitgesloten personen en in miljoen euro)*

	2026	2027	2028	2029
Aantal uitgesloten personen (cumulatief)	1.855	10.239	25.147	40.056
Werknemers	*1.766*	*9.767*	*23.997*	*38.227*
Zelfstandigen	*89*	*472*	*1.150*	*1.829*
Totaal minderuitgaven uitkeringen	19,0	134,3	398,1	743,1
Werknemers	*18,2*	*128,7*	*381,7*	*712,5*
Zelfstandigen	*0,8*	*5,6*	*16,4*	*30,6*
Bijkomende opbrengsten	7,3	48,9	146,5	276,0
Werknemers	*7,1*	*47,9*	*143,6*	*270,6*
Zelfstandigen	*0,2*	*1,0*	*2,9*	*5,4*
Extra uitgaven (personeel) voor de ziekenfondsen en het RIZIV	-4,0	-12,0	-20,1	-21,2
Totaal	**22,3**	**171,2**	**524,5**	**997,9**

Bron: RIZIV

Voor de raming van het aantal uitsluitingen baseert de regering zich op de resultaten van de hercontroles die het RIZIV in 2024 bij de ziekenfondsen deed. Voor de hercontroles door het RIZIV gaat de regering uit van een uitsluiting van 10 % van de gecontroleerde arbeidsongeschikten. Volgens het RIZIV zal 1/3e van de uitgesloten personen opnieuw aan het werk gaan, 1/3e zal een leefloon aanvragen en 1/3e zou geen enkele uitkering meer aanvragen. De regering raamt het terugverdieneffect aan ontvangsten voor de sociale zekerheid en fiscale ontvangsten voor de groep die opnieuw aan het werk zou gaan op 276 miljoen euro in 2029.

De aanwerving van extra personeel bij de ziekenfondsen en het RIZIV is een essentiële voorwaarde om die hercontroles te kunnen uitvoeren. Het Rekenhof stelt in dat verband vast dat de regering voor 2026 al rekening houdt met besparingen in de uitkeringen, maar de nodige wetgeving nog niet bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers is ingediend en het extra personeel nog niet is aangeworven of opgeleid. Het RIZIV geeft aan dat de ziekenfondsen in 2026 al bijkomend personeel hebben aangeworven en dat zij zijn gestart met de hercontroles. Het RIZIV en de ziekenfondsen kunnen die controles immers altijd uitvoeren, zonder dat daarvoor een specifieke wettelijke grondslag nodig is.

2.3.4 Versterkte opvolging van langdurig arbeidsongeschikten: verplichting tot jaarlijkse heraanvraag verlenging arbeidsongeschiktheid via arts

Patiënten die langer dan één jaar arbeidsongeschikt zijn, moeten vanaf 1 november 2026 ten minste één keer per jaar langsgaan bij de arts die hun globaal medisch dossier beheert of bij de specialist. Die moet hun arbeidspotentieel evalueren en indien nodig een aanvraag voor de verlenging van de arbeidsongeschiktheid indienen bij het RIZIV. Een arbeidsongeschikte patiënt die de verplichting van de jaarlijkse controle niet naleeft, verliest het recht op een uitkering.

De jaarlijkse opvolging heeft volgens het RIZIV betrekking op 75 % van het aantal langdurig arbeidsongeschikten[87]. Het gaat ervan uit dat de besparing van 3,3 miljoen euro in 2026 zal oplopen tot 670,8 miljoen euro in 2029[88], omdat elk jaar ongeveer 3 % van de invaliden zal uitstromen (zie volgende tabel). Het Rekenhof heeft geen informatie gekregen over de wijze waarop de uitstroom van 3 % is geraamd. Het heeft ook geen informatie over wat er gebeurt met personen die niet langer als arbeidsongeschikt worden erkend.

Tabel 25 – *Impact van de verplichte jaarlijkse heraanvraag van arbeidsongeschiktheid (in aantal uitgesloten personen en in miljoen euro)*

	2026	2027	2028	2029
Aantal uitgesloten personen (cumulatief)	2.121	13.999	24.647	35.105
Werknemers	*1.976*	*13.035*	*22.934*	*32.650*
Welfstandigen	*145*	*964*	*1.713*	*2.455*
Besparing				
Werknemers	3,1	193,4	412,0	625,2
Zelfstandigen	0,2	13,8	29,8	45,6
Totaal minderuitgaven uitkeringen	**3,3**	**207,2**	**441,8**	**670,8**

Bron: RIZIV

2.3.5 Ziektepensioen voor ambtenaren

Sinds 1 juni 2026 kunnen ambtenaren geen pensioen voor medische ongeschiktheid (ziektepensioen) meer krijgen. Voor langdurig arbeidsongeschikte ambtenaren gelden daardoor de regels van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen. Het RIZIV raamt de jaarlijkse instroom op 1.538 personen.

Het RIZIV raamt de bijkomende uitgaven voor uitkeringen voor de jaren 2026–2029 op respectievelijk 5,8 miljoen euro, 35,9 miljoen euro, 61,3 miljoen euro en 111,9 miljoen euro.

De overheidsdiensten en -instellingen moeten aan de RSZ voor elke arbeidsongeschikte ambtenaar een responsabiliseringsbijdrage betalen van 3,50 % van het loon. Deze bijdrage wordt vermeerderd met een responsabiliseringscoëfficiënt van 1,5, 1,6 of 1,7, die afhankelijk is van de

87 Na aftrek van de langdurig arbeidsongeschikten voor wie een controle van het arbeidsongeschiktheidsdossier is gepland. Het gaat om 70.700 personen in 2026, 395.934 in 2027, 354.927 in 2028 en 348.612 in 2029.

88 De ramingen van de regering wijken licht af van die van het RIZIV omdat de maatregel later in werking treed. Gecumuleerd gaat het om een verschil van 1,4 miljoen euro eind 2029 (zie Tabel 23).

resterende duur tot aan de wettelijke pensioendatum. Het bedrag dat ze moeten betalen, wordt beperkt tot de kost van de maximale uitkering voor 24 maanden en tot maximum van 62.800 euro. Dit betekent dat de sociale zekerheid ieder jaar in een bijkomende financiering zal moeten voorzien. De jaarlijkse bijdrage wordt voor de jaren 2026-2029 op respectievelijk 25,5 miljoen euro, 47 miljoen euro, 41 miljoen euro en 37 miljoen euro geraamd.

2.3.6 Andere maatregelen

De overige maatregelen hebben betrekking op:

- de versterking van eerstelijnspyschologische zorg om zowel preventief als herstelgericht te kunnen werken (11,3 miljoen euro eind 2029);
- de beperking van de cumulatie van een uitkering met loon voor personen tewerkgesteld in maatwerkbedrijven (18,4 miljoen euro eind 2029)[89];
- de verhoging van de werkhervattingspremie voor werkgevers (-6,7 miljoen euro eind 2029) die werknemers en zelfstandigen die langer dan één jaar ziek zijn, ten minste drie maanden deeltijds tewerkstellen.

2.3.7 Maatregelen in de administratiekosten van de ziekenfondsen[90]

De regering besloot om de administratiekosten van de ziekenfondsen te hervormen[91]. Zo moeten de ziekenfondsen vanaf 2026 zelf de kosten dragen van de uitkeringen die zij ten onrechte hebben uitbetaald en die zij niet kunnen terugvorderen omdat zij zelf een fout hebben gemaakt. Daarnaast wordt ook de vergoeding voor de "kleine risico's" afgeschaft[92]. Die twee maatregelen leiden tot een besparing van 50 miljoen euro in 2026 (waarvan 37,8 miljoen euro voor de geneeskundige verzorging en 12,2 miljoen euro voor de ziekte-uitkeringen) die oploopt tot 150 miljoen euro in 2029.

Een deel van de administratiekosten (25 miljoen euro in 2026 en 100 miljoen euro in 2029) wordt afhankelijk gemaakt van de besparingen die de ziekenfondsen hebben gerealiseerd in de uitgaven voor de geneeskundige verzorging. De regering beschouwt dit bedrag in 2026 al volledig als een opbrengst, omdat ze ervan uitgaat dat hierdoor een besparing zal worden gerealiseerd op de administratiekosten of op de prestaties.

Tot slot wordt het aandeel van de variabele administratiekosten (VARAK) op termijn verhoogd van 20 % naar 30 % (27 % in 2029) van de totale financiering van de ziekenfondsen. Dit moet eind 2029 een besparing opleveren van 100,0 miljoen euro.

2.4 Sociale bijdragen (RSZ-Globaal Beheer)

De volgende tabel toont de uitvoering en het rendement/de kosten over meerdere jaren van de voornaamste maatregelen in verband met de ontvangsten van de RSZ-Globaal Beheer die de regering heeft aangekondigd bij de opmaak van de initiële en de aangepaste begrotingen 2025 en 2026. De maatregelen worden uitgevoerd tussen 2025 en 2029, sommige ervan zijn nader toegelicht onder de tabel.

89 Tot nu toe konden die personen hun uitkering onbeperkt cumuleren met hun beroepsinkomsten.

90 Deze maatregelen zijn niet opgenomen in Tabel 23.

91 Wet van 19 december 2025 tot uitvoering van een versterkt terug naar werkbeleid in geval van arbeidsongeschiktheid.

92 Dat is een vast bedrag van 11,4 miljoen euro dat de ziekenfondsen sinds 2008 krijgen als vergoeding voor de bijkomende werklast door de integratie van de kleine risico's voor zelfstandigen in de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging.

Tabel 26 – *Uitvoering en rendement (+) / kosten (-) over meerdere jaren van de maatregelen die werden aangekondigd bij de initiële en de aangepaste begrotingen 2025 en 2026 (in miljoen euro)*

Maatregelen	Uitvoering	Raming	2025	2026	2027	2028	2029
Gerichte loonkostverlagingen	Fases 1 en 2 (vanaf 01/04/2025)	Initieel	-325,0	-600,0	-800,0	-800,0	-1.000,0
		Aangepast	-318,0	-621,0	-821,0	-842,0	-1.042,0
		Verschil	+7,0	-21,0	-21,0	-42,0	-42,0
Compensatie van de loonstijging	Herbestemd voor gerichte loonkostver-laging	Initieel	0,0	-21,0	-21,0	-42,0	-42,0
		Aangepast	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
		Verschil	0,0	+21,0	+21,0	+42,0	+42,0
Graduele plafon-nering van de werkgeversbijdragen (basismaatregel)	Fase 1 (vanaf 01/07/2025)	Initieel	-75,0	-75,0	-150,0	-150,0	-150,0
		Aangepast (RSZ)	-30,1	-65,2	-150,0	-150,0	-150,0
		Verschil	+44,9	+9,8	0,0	0,0	0,0
Stapsgewijze plafonnering van de werkgeversbijdragen (beperking van de maatregel - sporters)	(vanaf 01/07/2026)	Initieel	0,0	+10,0	+10,0	+10,0	+10,0
		Aangepast	0,0	+7,0	+10,0	+10,0	+10,0
		Verschil	0,0	-3,0	0,0	0,0	0,0
Herziening van de maatregel 'Plusplannen'	(vanaf 01/07/2026)	Initieel	0,0	+53,0	+67,0	+52,0	+39,0
		Aangepast (RSZ december 2025)	0,0	+64,2	+85,1	+78,2	n.b.
		Verschil	0,0	+11,2	+18,1	+26,2	n.b.
Overuren	(vanaf 01/04/2026)	Initieel	0,0	-43,0	-43,0	-43,0	-43,0
		Aangepast (RSZ)	0,0	-32,3	-43,0	-43,0	-43,0
		Verschil	0,0	+10,7	0,0	0,0	0,0
Schrapping van twee stelsels voor verlaagde sociale bijdragen	(vanaf 01/07/2026)	Initieel	0,0	+28,0	+29,0	+29,0	+29,0
		Aangepast (RSZ)	0,0	+11,3	+25,3	+25,3	+25,3
		Verschil	0,0	-16,7	-3,7	-3,7	-3,7
Verlaagde bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid	/	Initieel	0,0	0,0	0,0	0,0	-415,0
		Aangepast (RSZ)	0,0	0,0	0,0	-398,5	-409,9
		Verschil	0,0	0,0	0,0	-398,5	+5,1
Versterking van de werkbonus	/	Initieel	0,0	0,0	0,0	0,0	-357,5
		Aangepast	0,0	-60,0	-60,0	-357,5	-357,5
		Verschil	0,0	-60,0	-60,0	-357,5	0,0
		Initieel	**-400,0**	**-648,0**	**-908,0**	**-944,0**	**-1.929,5**
	Totaal	**Aangepast**	**-348,1**	**-696,0**	**-953,6**	**-1.677,5**	**-1.967,1**[93]
		Verschil	**+51,9**	**-48,0**	**-45,6**	**-733,5**	**-37,6**

Bron: Rekenhof

93 Exclusief maatregel 'Plusplannen'.

2.4.1 Gerichte loonkostverlagingen

Bij de initiële begroting 2025 besliste de regering om de loonkosten gericht en stapsgewijs te verlagen. De begrotingskosten van die verlagingen zouden 325 miljoen euro bedragen voor 2025 en oplopen tot 1.000 miljoen euro in 2029.

Enerzijds wou de regering de toegestane maximale wettelijke bijdrage voor maaltijdcheques stapsgewijs verhogen, waardoor die bijdrage op 1 april 2026 steeg van 8 euro tot 10 euro. Later, op een nog te bepalen datum, zal de bijdrage nog een keer stijgen van 10 tot 12 euro. Door de negatieve impact op de vennootschapsbelasting hebben die bijdragen in 2026 een kostprijs van naar schatting 37 miljoen euro voor de begroting. In 2029 zou dat kunnen oplopen tot 154 miljoen euro. Omdat er geen specifiek opvolgingsinstrument is voor die maatregel, beschikt het Rekenhof niet over de elementen die nodig zijn om de effectieve impact ervan op de begroting te ramen.

Anderzijds wou de regering de structurele verminderingen van de werkgeversbijdragen[94] in verschillende fasen verhogen om de werkgeversbijdragen voor de lage en gemiddelde lonen stapsgewijs te verlagen.

- fase 1 – 1 april 2025: verhoging van de componenten 'lage lonen' en 'zeer lage lonen' in de berekening van de structurele vermindering;
- fase 2 – 1 april 2026: herwaardering met 15 à 16 % van de afwijkingscoëfficiënt van de component 'zeer lage lonen' in de berekening van de structurele vermindering;
- volgende fases – vanaf 2027 en 2029: nog te bepalen.

De begrotingskosten van die verlaagde werkgeversbijdragen zijn op 318 miljoen euro geraamd voor 2025 en zouden oplopen tot 846 miljoen euro in 2029. Omdat de maatregel niet specifiek wordt opgevolgd, kan de RSZ de impact ervan op de begroting achteraf niet evalueren. De verwachte begrotingskosten van de maatregel in verband met de compensatie van de loonstijging (-21 miljoen euro in 2026, -42 miljoen euro vanaf 2028)[95] worden herbestemd voor de maatregel in verband met de gerichte verminderingen van de loonkosten.

2.4.2 Stapsgewijze plafonnering van de werkgeversbijdragen

Bij de opmaak van de initiële begroting 2025 besliste de regering om de berekening van de werkgeversbijdragen stapsgewijs te plafonneren. Die maatregel kost de begroting jaarlijks zo'n 75 miljoen euro vanaf 2025 en 150 miljoen euro vanaf 2027.

Eerst en vooral is er vanaf 1 juli 2025 geen werkgeversbijdrage meer verschuldigd voor werknemers met een brutoloon van meer dan 85.000 euro[96] per kwartaal. Die maatregel geldt voor alle werkgevers in de privésector en in de overheidssector die werkgeversbijdragen moeten betalen. De RSZ raamt de kosten van de eerste fase op 30,1 miljoen euro in 2025 (65,2 miljoen euro in 2026, vóór de uitsluiting van de sporters - zie volgende alinea).

94 De structurele verminderingen van werkgeversbijdragen bestaan uit een basisforfait en drie componenten: de zeer lage lonen, de lage lonen en de hoge lonen. Elke component wordt berekend door een coëfficiënt ('de afwijkingscoëfficiënt' genoemd) toe te passen op het verschil tussen het kwartaalloon en een maximumbedrag. Zodoende daalt de structurele vermindering naarmate het kwartaalloon van de werknemer het maximumbedrag nadert.

95 In de begrotingsnotificaties van 14 februari 2025 bepaalde de ministerraad dat de verhoging van de loonkosten door de herwaardering van de minimumlonen zal worden gecompenseerd voor de werkgevers. De regels voor de herwaardering zijn nog niet gedefinieerd, evenmin als die voor de compensatie.

96 Dat bedrag is geïndexeerd op 1 januari 2026 en bedraagt 86.700 euro.

Bij de opmaak van de initiële begroting 2026 stelde de regering vast dat werkgevers van bezoldigde sporters die meer verdienen dan dat maximum, de maatregel konden combineren met een bijdragevermindering[97] die in 2022 werd ingevoerd. Om dat dubbele voordeel te voorkomen, is nu bepaald dat werkgevers van bezoldigde sporters die de bijdragevermindering van 2022 al genieten, niet meer in aanmerking komen voor de bepalingen in verband met het loonplafond op 1 juli 2026 (jaarlijkse opbrengst: 10 miljoen euro).

De regering zal tot slot een tweede plafonnering invoeren in 2027 met een bijkomende jaarlijkse vermindering van de werkgeversbijdragen met 75 miljoen euro. De uitvoeringsregels voor die maatregel zijn nog niet gedefinieerd.

2.4.3 Herziening van de maatregel 'Plusplannen'

Bij de opmaak van de initiële begroting 2025 heeft de regering de maatregel 'Plusplannen'[98] als volgt hervormd:

- de verminderde sociale bijdragen bij een eerste aanwerving dalen van 3.100 euro naar 2.000 euro;
- het bedrag en de looptijd van de vermindering voor de extra aanwervingen evolueren naar 1.000 euro per kwartaal gedurende twaalf kwartalen (het huidige systeem werkt met degressieve bedragen gedurende dertien kwartalen);
- er komen opnieuw lagere sociale bijdragen voor de vierde en vijfde aanwerving (de vermindering voor de vierde, vijfde en zesde aanwerving werd geschrapt op 1 januari 2024).

De hervorming zou naar schatting 53,0 miljoen euro moeten opbrengen in 2026. Nadat de exacte regels waren bepaald en de overlappende impact van andere maatregelen was geanalyseerd, bedroeg de laatste raming van de RSZ in december 2025 64,2 miljoen euro voor 2026.

De hervorming werd op 1 juli 2026 doorgevoerd. Sinds de opmaak van de aangepaste begroting 2026 heeft de RSZ de verlaagde sociale bijdragen globaal geherwaardeerd in maart 2026. Het aangepaste rendement van de hervorming kan dan ook niet meer rechtstreeks worden geïdentificeerd. Het Rekenhof beschikt dus niet over de elementen die nodig zijn om de effectieve impact ervan op de begroting te ramen.

2.4.4 Afschaffing van de stelsels van verlaagde sociale bijdragen voor de collectieve arbeidsduurvermindering en voor de horeca

Bij de opmaak van de initiële begroting 2026 heeft de regering twee doelgroepverminderingen (werkgeversbijdragen) geschrapt die in 2003 waren ingevoerd voor werkgevers die de arbeidsduur collectief verminderen en voor vaste werknemers in de horeca. De eerste vermindering werd toegekend aan werkgevers die de wekelijkse arbeidstijd met minstens een volledig uur verminderden om zodoende onder de 38 uur te raken, of aan werkgevers die de vierdagenweek invoerden in hun onderneming[99].

---

97 De doelgroepvermindering voor werkgevers van bezoldigde sporters voorziet in een vermindering van de werkgeversbijdragen voor 65 % van het saldo aan werkgeversbijdragen die verschuldigd zijn na toepassing van de sociale Maribel en de persoonlijke verminderingen (32,8 miljoen euro in 2025).

98 De maatregel 'Plusplannen' is een bijdragevermindering die gedurende een aantal kwartalen wordt toegekend aan nieuwe werkgevers, voor maximaal drie werknemers (sinds 1 januari 2024).

99 Voor de werknemers in kwestie betalen de werkgevers gedurende een aantal kwartalen forfaitair verlaagde patronale basisbijdragen: acht kwartalen als de arbeidstijd wordt verminderd tot 37 uur per week, twaalf kwartalen als de arbeidstijd wordt verminderd tot 36 uur per week, zestien kwartalen als de arbeidstijd wordt verminderd tot 35 uur per week en vier kwartalen als er een vierdagenweek wordt ingevoerd.

De tweede vermindering beoogde alle werkgevers in de horeca die met een erkend geregistreerd kassasysteem werken en die de aanwezigheden van hun personeel registreren[100].

De maatregel werd op 1 juli 2026 doorgevoerd. Volgens de laatste ramingen van de RSZ zou het rendement 11,3 miljoen euro[101] bedragen in plaats van de initieel beoogde 28,0 miljoen euro omdat de maatregel later in werking is getreden en omdat het aantal historische begunstigden van het stelsel van collectieve arbeidsduurvermindering geleidelijk aan afneemt.

2.4.5 Maatregelen in verband met de arbeidsmarkt

Sommige maatregelen uit het regeerakkoord ter hervorming van de arbeidsmarkt zullen worden doorgevoerd in de loop van de legislatuur 2025-2029. Hoewel de impact ervan op de begroting niet systematisch is bekendgemaakt, zullen ze gevolgen hebben voor de ontvangsten van de RSZ-Globaal Beheer, onder meer vanwege de lagere bijdragepercentages.

Flexi-jobs

Vanaf het inkomstenjaar 2025 heeft de regering het fiscale plafond in het stelsel van de flexi-jobs[102] opgetrokken van 12.000 euro naar 18.000 euro (dat plafond geldt niet voor gepensioneerden) en het stelsel uitgebreid naar alle activiteitensectoren vanaf 1 juli 2026. De RSZ kan de directe impact van de maatregel op het aantal flexi-jobbers niet bepalen en dus evenmin de kosten ervan voor de begroting.

Vrijwillige overuren

Op 1 april 2026 heeft de regering het maximale aantal vrijwillige overuren opgetrokken van 120 naar 360 uur per kalenderjaar in alle sectoren. In de horeca stijgt het toegestane maximum van 360 naar 450 uur. Bovendien zijn 240 van die overuren voortaan vrijgesteld van sociale bijdragen en van belastingen (in de horeca is dat 360 uur). De toepassingsregels van het stelsel zullen ook aangepast worden door vrijwillige overuren enkel nog te laten presteren door voltijdse werknemers en deeltijdse werknemers die al minstens drie jaar deeltijds in dienst zijn bij hun werkgever en op voorwaarde dat er sprake is van een tijdelijke toename van werk.

De regering raamt de daling van ontvangsten uit sociale bijdragen op 43 miljoen euro per jaar. Ze baseert zich daarvoor op de raming die de FOD Financiën maakte van de jaarlijkse stijging van de loonmassa van de vrijwillige overuren, namelijk 115,5 miljoen euro. De RSZ raamt de impact van de maatregel op 32,3 miljoen euro in 2026 omdat de maatregel later dan gepland in werking trad.

Studentenjobs

Op 1 januari 2025 heeft de regering het aantal uren die studenten mogen werken terwijl ze verlaagde sociale bijdragen genieten, opgetrokken van 600 naar 650 uur per jaar[103]. De RSZ kan de

100 De vermindering mag worden toegepast voor maximaal vijf voltijdse werknemers. Ze bedraagt 500 euro per kwartaal per werknemer (800 euro voor werknemers jonger dan 26 jaar).

101 Bij de herraming is rekening gehouden met een invoering op 1 april 2026 voor de collectieve arbeidsduurvermindering en met een invoering op 1 juli 2026 voor de vaste werknemers in de horeca.

102 Via het stelsel van de flexi-jobs kunnen bepaalde werknemers een bijkomende job uitoefenen tegen gunstige fiscale en sociale voorwaarden dankzij de toepassing van een bijzondere werkgeversbijdrage van 28 %, het feit dat er geen persoonlijke sociale bijdrage verschuldigd is en het feit dat de inkomsten van de werknemer fiscaal vrijgesteld zijn als ze onder een fiscaal maximumbedrag blijven.

103 Het gaat om een verlaagde RSZ-bijdrage van 8,13 %, waarvan 5,42 % ten laste is van de werkgever en 2,71 % ten laste van de student, tot maximaal 650 uur per jaar.

directe impact van die maatregel op het aantal werkende studenten niet bepalen en dus evenmin de kosten ervan voor de begroting.

2.4.6 Maatregelen die nog niet zijn uitgevoerd

Bij de opmaak van de initiële begroting 2025 werden diverse maatregelen aangekondigd waarvoor de technische en reglementaire regels echter nog niet zijn goedgekeurd en/of die pas zullen worden doorgevoerd op het einde van de legislatuur. Zo is de vermindering van de bijzondere bijdrage voor de sociale zekerheid[104] (-415 miljoen euro) die initieel was gepland vanaf 2029, bij de opmaak van de initiële begroting 2026 vooruitgeschoven naar 2028. De versterking van de werkbonus[105] (-357,5 miljoen euro)[106], die initieel gepland was vanaf 2029, is in de begrotingsnotificaties van december 2025 ook vooruitgeschoven naar 2028.

2.5 Transversale maatregelen

De volgende tabel toont de transversale maatregelen die de federale regering aankondigde bij de opmaak van de initiële en de aangepaste begrotingen 2025 en 2026. Ze zijn uitgevoerd in 2025 en 2026.

Tabel 27 – *Uitvoering en meerjarig rendement van de maatregelen die werden aangekondigd bij de initiële en de aangepaste begrotingen 2025 en 2026 (in miljoen euro)*

Maatregelen	Uitvoering	Raming	2025	2026	2027	2028	2029
Niet-verdeling van de welvaartsenveloppe	01/01/2025	Initieel	+589,7	+1.209,0	+1.849,9	+2.533,6	+3.245,7
		Aangepast	*Geen herziening*				
		Verschil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Uitgestelde indexering van de lonen en sociale prestaties	01/07/2025	Initieel	+156,0	+25,4	+194,7	+204,0	+220,0
		Aangepast	*Geen herziening*				
		Verschil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Centenindex	01/06/2026	Initieel	0,0	+272,0	+391,0	+754,0	+883,0
		Aangepast	0,0	+24,0	+128,0	+277,0	+363,0
		Verschil	0,0	-248,0	-263,0	-477,0	-520,0
Totaal		**Initieel**	**+745,7**	**+1.506,4**	**+2.435,6**	**+3.491,6**	**+4.348,7**
		Aangepast	**+745,7**	**+1.258,4**	**+2.172,6**	**+3.014,6**	**+3.828,7**
		Verschil	**0,0**	**-248,0**	**-263,0**	**-477,0**	**-520,0**

Bron: Rekenhof

104 Naast de 'gewone' socialezekerheidsbijdragen wordt aan werknemers een bijzondere socialezekerheidsbijdrage opgelegd. Het gaat om een bijdrage die varieert naargelang het loon van de werknemers en hun gezinstoestand (alleenstaand of een gezin met twee inkomens). Het bedrag van de bijdrage wordt vastgelegd op basis van het jaarlijks belastbaar gezinsinkomen. De FOD Financiën voert de definitieve afrekening uit bij de inkohiering van het inkomen van de belastingplichtige. Geraamd bedrag van de bijzondere bijdrage in 2025: 1.430,1 miljoen euro.

105 De sociale werkbonus is een lagere persoonlijke RSZ-bijdrage. Het gaat om een variabel bedrag dat afneemt naarmate het referentieloon stijgt. De lagere persoonlijke bijdrage staat los van eventuele verminderingen van werkgeversbijdragen. De fiscale werkbonus is een lagere inkomstenbelasting die wordt berekend op basis van de sociale werkbonus.

106 Waarvan 210,5 miljoen euro voor de fiscale werkbonus en 147,0 miljoen euro voor de sociale werkbonus.

2.5.1 Niet-verdeling van de welvaartsenveloppe

Bij de opmaak van de initiële begroting 2025 besliste de regering om de welvaartsenveloppe niet te verdelen in de loop van de legislatuur.

Die welvaartsenveloppe werd ingevoerd door de wet van 23 december 2005 betreffende het generatiepact als structureel mechanisme om de uitkeringen aan te passen aan de algemene evolutie van de welvaart. Dat mechanisme betreft het stelsel van de werknemers, het stelsel van de zelfstandigen en de stelsels voor sociale bijstand. De regering bepaalt de enveloppe om de twee jaar volgens een theoretische berekening van het Federaal Planbureau (FPB).

Het verwachte budgettaire rendement van de maatregel bedroeg 589,7 miljoen euro in 2025 en zou oplopen tot 3.245,7 miljoen euro in 2029. De volgende tabel toont de verdeling over de stelsels en de meerjarige vooruitzichten.

Tabel 28 – *Theoretische welvaartsenveloppe zoals berekend door het FPB in februari 2025 (in miljoen euro)*

	2025	2026	2027	2028	2029
Welvaartsenveloppe	589,7	1.209,0	1.849,9	2.533,6	3.245,7
Stelsel van de werknemers	*456,5*	*931,8*	*1.428,8*	*1.947,4*	*2.481,9*
Stelsel van de zelfstandigen	*63,8*	*134,4*	*199,6*	*280,0*	*367,3*
Sociale bijstand	*69,4*	*142,8*	*221,5*	*306,2*	*396,5*

Bron: 78e verslag aan de regering van het beheerscomité van de sociale zekerheid, maart 2025

De maatregel die erin bestond de welvaartsenveloppe niet te verdelen, werd ingevoerd op 1 januari 2025. De effecten ervan zijn sindsdien opgenomen bij de uitgaven en de ontvangsten en ook in de geraamde evolutie van de macro-economische aggregaten. De effecten van die hervorming kunnen dus niet meer rechtstreeks worden geïdentificeerd of vergeleken met de ramingen van 2025.

In plaats van de welvaartsenveloppe besliste de ministerraad om vanaf 2026 een specifieke enveloppe toe te kennen om de uitkeringen van de meest kwetsbare groepen te verhogen (beginnend met 25 miljoen euro in 2026, tot 100 miljoen euro in 2029). De regering besliste onder meer het volgende:

- De inkomensvervangende uitkering voor alleenstaande personen met een handicap stijgt met 2 % (vanaf 1 januari 2026).
- De voorwaarden om erkend te worden als 'regelmatige werknemer' in de ziekte- en invaliditeitsverzekering worden versoepeld voor loontrekkenden in primaire ongeschiktheid of invaliditeit waarvan de periode van primaire ongeschiktheid ten vroegste aanving op 1 januari 2026 (tot 1 april 2026).
- Vanaf 2027 komen de minimale ziekte-uitkeringen voor samenwonende zelfstandigen op hetzelfde niveau als de minimale ziekte-uitkeringen voor regelmatige werknemers.

2.5.2 Uitgestelde indexering van de sociale prestaties en de weddes in het openbaar ambt

Bij de opmaak van de initiële begroting 2025 besliste de regering om de automatische indexering van de sociale prestaties en de weddes van ambtenaren uit te stellen tot drie maanden na de overschrijding van de spilindex. Voordien werden die prestaties en weddes met 2 % geïndexeerd,

respectievelijk één en twee maanden nadat de afgevlakte gezondheidsindex[107] het niveau van de spilindex bereikte[108].

Het verwachte budgettaire rendement van de maatregel bedroeg 156 miljoen euro in 2025 en zou oplopen tot 220 miljoen euro in 2029. De volgende tabel toont de spreiding van de impact van de maatregel en de meerjarige vooruitzichten.

Tabel 29 – *Budgettaire impact van de uitgestelde indexering van de sociale prestaties en weddes in het openbaar ambt (in miljoen euro)*

	2025	2026	2027	2028	2029
Budgettaire impact	+156,0	+25,4	+195,0	+204,0	+220,0
Fiscale minderontvangsten (personenbelasting)	*-160,2*	*20,5*	*-168,3*	*-164,5*	*-166,3*
Minderontvangsten uit sociale bijdragen	*-47,7*	*4,5*	*-50,7*	*-49,5*	*-52,7*
Minderuitgaven voor sociale prestaties	*304,0*	*0,0*	*330,0*	*345,8*	*359,5*
Daling van de primaire uitgaven	*33,8*	*0,0*	*36,3*	*37,2*	*38,1*
Niet-verdeelde impact op de primaire uitgaven	*26,1*	*0,4*	*47,7*	*35,0*	*41,4*

Bron: Federaal Planbureau, FOD Sociale Zekerheid en FOD Beleid en Ondersteuning (FOD BOSA)

De uitgestelde indexering werd doorgevoerd op 1 juli 2025. De effecten ervan zijn opgenomen bij de uitgaven en de ontvangsten en ook in de geraamde evolutie van de macro-economische aggregaten. De effecten van die hervorming kunnen dus niet meer rechtstreeks worden geïdentificeerd of vergeleken met de ramingen van 2025.

2.5.3 Centenindex

Bij de opmaak van de initiële begroting 2026 besliste de regering om de bestaande indexeringsmechanismen voor het deel van de inkomens boven 4.000 euro voor lonen en boven 2.000 euro voor sociale prestaties tweemaal op te schorten tijdens de lopende legislatuur. Volgens de vooruitzichten van het FPB raamde de regering het rendement van de maatregel voor Entiteit I (federale overheid en sociale zekerheid) op 272 miljoen euro in 2026, wat zou oplopen tot 883 miljoen euro in 2029. Die ramingen waren gebaseerd op diverse hypotheses zoals een overschrijding van de spilindex in januari 2026, een inwerkingtreding op 1 januari 2026 en een globalisering van de inkomens van de gezinnen.

Bij de opmaak van de aangepaste begroting 2026 heeft de regering het geraamde rendement van de maatregel voor Entiteit I op basis van de macro-economische vooruitzichten van het FPB van april 2026 verminderd tot 24 miljoen euro in 2026, wat zou oplopen tot 363 miljoen euro in 2029. Het FPB hield ook rekening met een invoering vanaf 1 juni 2026, zoals het ontwerp van programmawet bepaalt.

107 De afgevlakte gezondheidsindex is gelijk aan het rekenkundige gemiddelde van de gezondheidsindexen over de laatste vier maanden, vermenigvuldigd met een factor 0,98.

108 De spilindex is een vooraf gedefinieerde waardedrempel waarmee de afgevlakte gezondheidsindex wordt vergeleken. Voor de overheidssector en de sociale uitkeringen liggen de spilindexen 2 % uit elkaar en wordt een gelijkwaardige indexering toegepast telkens wanneer ze worden bereikt.

Het rendement werd in de initiële begroting 2026 ingeschreven onder de noemer 'niet-verdeelde maatregel'. De effecten ervan zijn sindsdien opgenomen bij de uitgaven en de ontvangsten en ook in de geraamde evolutie van de macro-economische aggregaten aan de hand waarvan ze worden geraamd. Omdat er geen opvolging plaatsvindt, kan de impact ervan op de begroting achteraf niet worden geëvalueerd[109].

Tabel 30 – *Totale budgettaire impact van twee centenindexen (in miljoen euro)*

	2026	2027	2028	2029
Ontvangsten (a)	-80,0	-357,0	-749,0	-840,0
Fiscale minderontvangsten	*-88,0*	*-372,0*	*-746,0*	*-843,0*
Sociale ontvangsten (minderontvangsten sociale bijdragen + specifieke werkgeversbijdrage)	*-6,5*	*+11,5*	*+5,8*	*+31,4*
Andere	*+14,5*	*+3,5*	*-8,8*	*-28,4*
Uitgaven (b)	-163,0	-717,0	-1.436,0	-1.568,0
Minderuitgaven voor sociale prestaties	*-91,0*	*-374,0*	*-729,0*	*-775,0*
Verlaging van de primaire uitgaven (lonen en diversen)	*-62,0*	*-278,0*	*-560,0*	*-603,0*
Andere	*-10,0*	*-65,0*	*-147,0*	*-190,0*
Totaal aangepast rendement (a) – (b)	**+83,0**	**+360,0**	**+687,0**	**+728,0**
Totaal aangepast rendement Entiteit I	**+24,0**	**+128,0**	**+277,0**	**+363,0**

Bron: Federaal Planbureau, april 2026

De maatregel is ingevoerd op 1 juni 2026. De toepasselijke regels zijn als volgt samen te vatten.

Lonen

De maatregel voorziet in twee periodes van loonmatiging: (1) op 1 juni 2026 en (2) op 1 januari 2028 (of op de dag die de koning bepaalt op basis van het einde van periode 1). Elke periode eindigt op de dag waarop het matigingseffect voor alle lonen is bereikt, d.w.z. wanneer het referentieloon met 2 % zal zijn geïndexeerd zonder loonmatiging.

Vanaf 1 juni 2026 en 1 januari 2028 zal het indexeringsmechanisme alleen effect hebben tot 2 % van het maandelijkse referentieloon[110] met een maximum van 4.000 euro (dat bedrag zal geïndexeerd worden voor de tweede loonmatigingsperiode). Werkgevers in de privésector en sommige werkgevers in de overheidssector moeten tijdens beide periodes echter een bijzondere loonmatigingsbijdrage betalen. Die bijdrage zal de vorm aannemen van een sociale bijdrage die gelijk is aan de helft van het voordeel van de loonmatiging (loon en bijdrage). Daarna zal een bijzondere geconsolideerde loonmatigingsbijdrage verschuldigd zijn, maar de regels daarvoor moeten nog worden vastgesteld bij koninklijk besluit.

109 Het Monitoringcomité heeft de impact van de maatregel op de begroting van de sociale zekerheid echter opnieuw geraamd in juni 2026. In 2026 zou de impact op de sociale prestaties -85,3 miljoen euro bedragen (-260,0 miljoen euro in 2027) en de impact op de sociale ontvangsten zou -6,1 miljoen euro bedragen (-3,2 miljoen euro in 2027).

110 Referentieloon: er wordt rekening gehouden met het voltijdse vaste barema- of contractuele basisloon, ongeacht prestaties of gewerkte uren. Het vaste basisloon omvat bv. niet de overwerktoeslag, maaltijdcheques, rendementspremies, eindejaarspremies, ecocheques, winstpremies, toeslagen voor nacht- of weekendwerk enz. Voor deeltijdse werknemers wordt het referentieloon verhoudingsgewijs verlaagd tot het deel van de tijd dat ze werken.

Sociale prestaties, inclusief pensioenen

De maatregel wordt tijdens de legislatuur twee keer toegepast: (1) bij de eerste aanpassing van de sociale prestaties en de pensioenen na inwerkingtreding van de wet en (2) bij de eerste indexering die plaatsvindt na 31 december 2027.

Voor de sociale prestaties[111] en de wettelijke pensioenen waarvan het brutomaandbedrag lager is dan of gelijk aan 2.000 euro, blijft de indexering vastgesteld op 2 % van het initiële bedrag. Voor die met een initieel brutomaandbedrag van meer dan 2.000 euro is de verhoging beperkt tot 40 euro per maand. Het referentiebedrag van 2.000 euro zal geïndexeerd worden. Die nieuwe maatregel om de indexering te beperken heeft geen invloed op de maatregelen ter beperking van de indexering van de hoogste pensioenen die al werden genomen door de programmawet van 18 juli 2025 voor pensioenen met een brutomaandbedrag van meer dan 5.182,64 euro.

3 Geneeskundige verzorging

3.1 Uitgaven voor geneeskundige verzorging

3.1.1 Uitgaven voor prestaties van de begrotingsdoelstelling 2025

In 2025 bedragen de uitgaven 39.365,6 miljoen euro. Dat is 446,6 miljoen euro minder dan de globale begrotingsdoelstelling van 39.812,2 miljoen euro. Die doelstelling bevat ook bedragen waar geen uitgaven tegenover staan (274,0 miljoen euro, zie volgende tabel) waardoor de vergelijking met de begrotingsdoelstelling geen juist beeld geeft. In vergelijking met het beschikbare deel van de doelstelling (39.538,1 miljoen euro) liggen de uitgaven 172,6 miljoen euro lager.

Tabel 31 – *Bedragen waar geen uitgaven tegenover staan (in miljoen euro)*

	2025
Gereserveerde en niet te besteden bedragen	-123,8
Uitgaven die uit de doelstelling zijn gehaald	-4,5
Ontvangsten van budgettaire compensaties "artikel 111"	-145,7
Totaal	**-274,0**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van het RIZIV

Besparingen

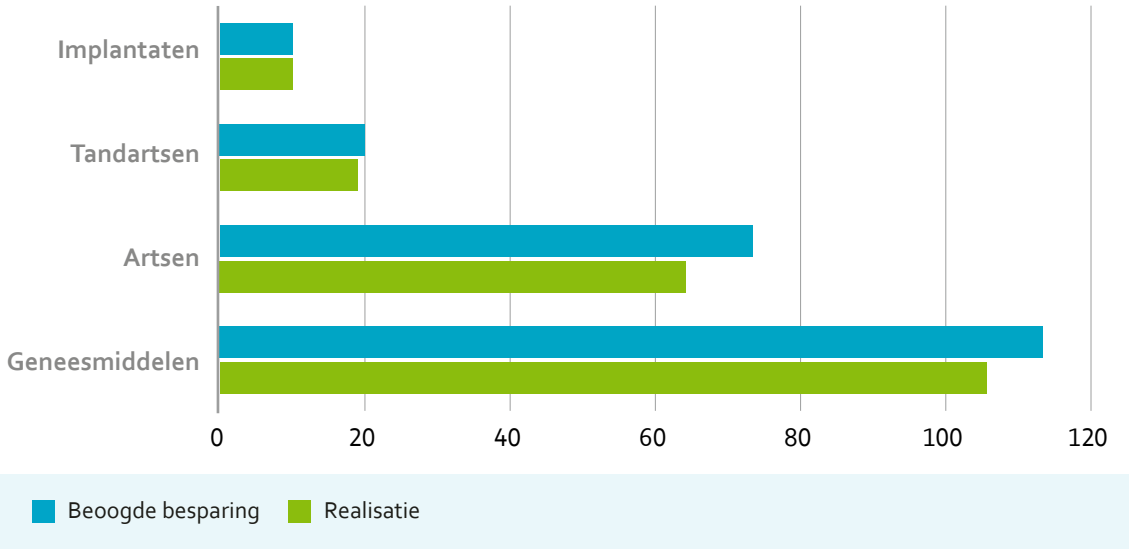
Om de begrotingsdoelstelling te kunnen respecteren heeft het Verzekeringscomité van het RIZIV voor 216,8 miljoen euro aan besparingen voorgesteld. Het legde die besparingen op in de sectoren die verantwoordelijk zouden zijn voor 92 % van de overschrijding die het voor 2024 verwachtte (547,9 miljoen euro). Ze zijn als volgt verdeeld:

111 Het gaat om de volgende sociale prestaties:
- in het stelsel van de werknemers: uitkeringen voor primaire arbeidsongeschiktheid, invaliditeitsuitkeringen en moederschapsuitkeringen, invaliditeitspensioenen van mijnwerkers, door de RVA betaalde vergoedingen en toelagen.
- in het stelsel van de zelfstandigen: uitkeringen voor primaire arbeidsongeschiktheid, invaliditeitsuitkeringen en moederschapsuitkeringen, overbruggingsrecht en gezinsbijslag, ziekte- en invaliditeitsverzekering en moederschapsverzekering om werk en privéleven beter te kunnen combineren.

- 113,5 miljoen euro bij de geneesmiddelen (waaronder de *claw forward*[112], 80,4 miljoen euro);
- 73,4 miljoen euro bij de artsenhonoraria (voornamelijk door het honorarium voor telefonische consultaties te schrappen, 68,4 miljoen euro);
- 20 miljoen euro in de tandzorg;
- 10 miljoen euro bij de implantaten.

Van de opgelegde besparingen is 198,8 miljoen euro gerealiseerd of 18,0 miljoen euro minder dan begroot (zie Figuur 8).

Figuur 8 – *Opgelegde en verwezenlijkte besparingen in 2025 (in miljoen euro)*

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens van het RIZIV

Partiële begrotingsdoelstellingen en gerealiseerde uitgaven

In de meeste partiële begrotingsdoelstellingen zijn er onderschrijdingen. Ze zijn het grootst bij de uitgaven voor:

- de verpleegkundigen (-95,6 miljoen euro);
- de implantaten (-81,3 miljoen euro);
- de psychologische zorg (-64,4 miljoen euro);
- de transversale gezondheidszorgdoelstellingen (-35,4 miljoen euro);
- de maximumfactuur (-36,0 miljoen euro).

Ze worden deels tenietgedaan door de overschrijding van de uitgaven van de ziekenhuizen (106,6 miljoen euro), de geneesmiddelen (60,9 miljoen euro) en de laagvariabele zorg (28,9 miljoen euro).

112 Of economische bijdrage, d.i. een bijdrage op de omzet die de geneesmiddelenbedrijven in 2025 moeten betalen en die moet waarborgen dat de uitgaven niet hoger liggen dan de enveloppe voor de geneesmiddelen die in de begrotingsdoelstelling voor 2025 is vastgelegd.

Door de overschrijding van de uitgaven voor geneesmiddelen is ook het *clawback*-mechanisme[113] in werking getreden, waardoor de geneesmiddelenbedrijven een bijkomende heffing op hun omzet moesten betalen van 85,4 miljoen euro.

3.1.2 Financiële verantwoordelijkheid van de ziekenfondsen

Het mechanisme van de financiële verantwoordelijkheid van de ziekenfondsen is bedoeld om hen te responsabiliseren voor de evolutie van de uitgaven in de geneeskundige verzorging[114]. Daarbij worden de uitgaven van de ziekenfondsen vergeleken met hun aandeel in de begrotingsdoelstelling. Bij een overschot mogen ze 25 % van het verschil behouden (boni), bij een tekort moeten ze 25 % zelf ten laste nemen (mali). In 2025 lagen de uitgaven van de ziekenfondsen 15,8 miljoen euro lager dan het aandeel ervan in de begrotingsdoelstelling, waardoor ze voorlopig[115] een boni hebben van 4,0 miljoen euro.

De boni komen terecht in de bijzondere reservefondsen en worden gebruikt om latere mali te dekken[116]. Die fondsen bevatten gecumuleerd 760,2 miljoen euro aan boni (toestand na de goedkeuring van de rekeningen 2024 van de geneeskundige verzorging).

3.2 Maatregelen 2025-2029

Het regeerakkoord 2025-2029 heeft de ambitie om een toegankelijke, betaalbare en kwaliteitsvolle gezondheidszorg te garanderen. Tegelijkertijd maken de toenemende zorgvraag, de vergrijzing van de bevolking en de budgettaire context een beheerste groei van de gezondheidsuitgaven nodig. Daarom wordt sterker ingezet op efficiëntie en doelmatigheid, zodat de beschikbare middelen maximaal bijdragen aan gezondheidswinst, en de financiële duurzaamheid van het gezondheidszorgsysteem op lange termijn gewaarborgd blijft.

113 Bijdrage op hun omzet die de geneesmiddelenbedrijven moeten betalen als de uitgaven hoger liggen dan de enveloppe die in de begroting 2025 is vastgesteld.

114 Zie Rekenhof, *Financiële verantwoordelijkheid van de ziekenfondsen*, verslag in uitvoering van de resolutie van de Kamer van Volksvertegenwoordigers van 22 oktober 2015, Brussel, juni 2017, rekenhof.be.

115 Het vaststellen van de boni en mali gebeurt in een aantal stappen. Voor meer informatie over die stappen, zie Rekenhof, idem.

116 Het koninklijk besluit van 29 augustus 2025 tot uitvoering van artikel 196ter van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen (gecoördineerd op 14 juli 1994), houdende bepaling van de criteria van berekening en de procedure van de globale financiële verantwoordelijkheid van de verzekeringsinstellingen, dat van toepassing is vanaf het begrotingsjaar 2015, heeft een systeem van collectieve (in plaats van individuele) financiële verantwoordelijkheid geïntroduceerd. Dat systeem is van toepassing vanaf de rekeningen van het boekjaar 2025.

Tabel 32 – *Overzicht maatregelen regering (in miljoen euro)*

Maatregel	Van kracht (jaar)	Raming	2025	2026	2027	2028	2029
Groeinorm	2026	Initieel	0,0	192,0	398,0	372,0	173,0
		Aangepast	0,0	192,0	398,0	372,0	173,0
		Verschil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bijkomende besparingen	2026	Initieel	0,0	125,0	125,0	200,0	350,0
		Aangepast	0,0	125,0	125,0	200,0	350,0
		Verschil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Efficiëntiewinsten		Initieel	0,0	0,0	0,0	247,0	684,0
		Aangepast	0,0	0,0	0,0	247,0	684,0
		Verschil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Hoger remgeld	2026	Initieel	0,0	62,5	125,0	125,0	125,0
		Aangepast	0,0	62,5	125,0	125,0	125,0
		Verschil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gereserveerd bedrag[117]	2026	Initieel	0,0	-62,5	-125,0	-331,0	-552,0
		Aangepast	0,0	-62,5	-125,0	-331,0	-552,0
		Verschil	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
	Totaal	**Initieel**	**0,0**	**317,0**	**523,0**	**613,0**	**780,0**
		Aangepast	**0,0**	**317,0**	**523,0**	**613,0**	**780,0**
		Verschil	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**	**0,0**

Bron: Rekenhof, op basis van de beslissingen van de regering

Om haar doelstellingen te realiseren, nam de regering de volgende maatregelen (zie ook de tabel hierboven):

- Ze legt de groeinorm voor de gezondheidszorg vast op 2 % in 2026 en 2027, 2,6 % in 2028 en 3 % in 2029.
- Ze wil tegen 2029 voor 350,0 miljoen euro aan bijkomende besparingen realiseren (de maatregelen om die doelstelling te realiseren zijn nog niet uitgewerkt).
- Tegen 2029 moeten in de begroting gezondheidszorg efficiëntiewinsten worden gerealiseerd van 684 miljoen euro. De regering vraagt aan het RIZIV om tegen 2027 concrete maatregelen uit te werken voor dat bedrag (doelstelling). Op 30 september 2026 was nog geen informatie beschikbaar over welke maatregelen dat zullen zijn.
- In 2025 werkte ze een meerjarentraject uit voor de farmaceutische specialiteiten[118]. Dat bepaalt onder andere dat de enveloppe voor de geneesmiddelen vanaf 2026 maximaal 17,3 % van de gecorrigeerde begrotingsdoelstelling mag bedragen.
- In 2026 heeft ze ook het remgeld verhoogd.

117 Dat bedrag kan worden gebruikt voor investeringen in de gezondheidszorg (zie verder).

118 Begrip van toepassing op de terugbetaalde geneesmiddelen, de bereidingen van de apothekers niet inbegrepen.

In 2026 besliste de regering ook dat een deel van de besparingen door het hogere remgeld en de efficiëntiewinsten opnieuw kan worden geïnvesteerd in de gezondheidszorg en de sociale akkoorden. Voor 2026 reserveert ze hiervoor 62,5 miljoen euro. In 2027, 2028 en 2029 lopen deze investeringen gecumuleerd op tot respectievelijk 125,0 miljoen euro, 332,0 miljoen euro en 552,0 miljoen euro. De concrete maatregelen en ook de verdeling van de investeringen tussen de begrotingsdoelstelling, de begroting van het RIZIV en die van andere entiteiten (bv. de FOD Volksgezondheid of het Federaal Agentschap voor de Geneesmiddelen en Gezondheidsproducten) zijn nog niet vastgelegd. Met die investeringen is in tabel 32 hierboven dan ook nog geen rekening gehouden.

De begroting 2026 bevat voor 737,1 miljoen euro aan maatregelen[119]. Het RIZIV raamt dat hiervan 183,1 miljoen euro niet zal worden gerealiseerd, waarvan 145,7 miljoen euro voor de geneesmiddelen. De stakeholders en het RIZIV werken nieuwe voorstellen tot compenserende maatregelen uit en concretiseren de bestaande maatregelen verder om ervoor te zorgen dat alle besparingen voor 2026 gerealiseerd worden.

In juni 2026 berekende het RIZIV dat in 2027 nog 235 miljoen euro moet worden bespaard (bovenop de al aangekondigde besparingen uit de tabel) en in 2028 55 miljoen euro aan besparingen nodig zullen zijn om de geraamde uitgaven te beperken tot de begrotingsdoelstelling. Volgens het Federaal Planbureau zal 298 miljoen euro moeten worden bespaard in 2027 (+63 miljoen euro tegenover de ramingen van het RIZIV), 154 miljoen euro bijkomend in 2028 (+99 miljoen euro) en 65 miljoen euro bijkomend in 2029 (tegenover 0 euro bij het RIZIV).

4 Sociale fraude

Bij de opmaak van de initiële begroting 2025 heeft de regering voor het jaar 2025 geen specifieke doelstelling opgenomen voor de ontvangsten uit de strijd tegen sociale fraude. Ze schreef wel een bedrag van 300 miljoen euro in voor 2026, een bedrag van 375 miljoen euro voor 2027 (+75 miljoen euro), een bedrag van 450 miljoen euro voor 2028 (+75 miljoen euro) en een bedrag van 600 miljoen euro voor 2029 (+150 miljoen euro). Die ramingen werden niet herzien tijdens latere begrotingsconclaven.

De strijd tegen sociale fraude werd in 2025 wel voortgezet volgens het operationele actieplan 2025-2026 dat op 16 december 2024 werd goedgekeurd door het ministerieel comité in lopende zaken voor de strijd tegen de fiscale en sociale fraude[120]. Na het aantreden van de nieuwe regering is het actieplan geactualiseerd en de ministerraad heeft het op 18 juli 2025 goedgekeurd.

Het Rekenhof maakt in dit punt een stand van zaken op van het beleid ter bestrijding van de sociale fraude en het rendement ervan.

4.1 Evolutie personeel sociale-inspectiediensten

De sociaal inspecteurs oefenen hun functie uit:
- in de sociale-inspectiediensten van de OISZ (RSZ, RVA, RSVZ en RIZIV);
- bij de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO) (Algemene Directie Toezicht op de Sociale Wetten (TSW) en Algemene Directie Toezicht op het Welzijn op het Werk (TWW)).

119 Het gaat om de vertaling van de maatregelen die de regering heeft opgelegd, maar ook om bijkomende besparingen die ervoor moeten zorgen dat de uitgaven beperkt blijven tot de begrotingsdoelstelling.

120 Dat operationele actieplan kaderde toen in het strategisch plan 2022-2025, dat de ministerraad op 4 februari 2022 heeft goedgekeurd.

De instantie die de strijd tegen de sociale fraude strategisch coördineert, is de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) die valt onder de FOD WASO. Volgens het activiteitenverslag 2025 van de SIOD staan 1.478,6 voltijdse equivalenten (VTE) in voor de strijd tegen sociale fraude en is dat aantal sinds 2024 nagenoeg ongewijzigd (toen waren het 1.475,3 VTE, d.i. +0,22 %) (zie volgende tabel). Dat totaal omvat zowel de inspecteurs als het ondersteunend personeel dat belast is met administratieve of logistieke taken. Die evolutie is vooral te verklaren door het feit dat de sociale-inspectiediensten van de OISZ en de SIOD tussen 2024 en 2025 werden versterkt met 32,4 VTE, en door het feit dat de FOD WASO 29,5 VTE minder inzet voor de strijd tegen sociale fraude.

Tabel 33 – *Evolutie van het personeel dat wordt ingezet voor de strijd tegen sociale fraude, tussen 2024 en 2025*

Sociale-inspectiedienst	2024	2025	Evolutie (%)
RSZ	391,2	396,4	1,33
RVA	174,3	191,7	9,98
RSVZ	124	129,3	4,27
RIZIV	268,6	269	0,15
FOD WASO - AD TSW	267,5	244,7	-8,52
FOD WASO - AD TWW	217,6	210,9	-3,08
SIOD	32,1	36,6	14,02
Totaal	**1.475,3**	**1.478,6**	**0,22**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens in het activiteitenverslag 2025 van de SIOD

De regering wil de strijd tegen sociale fraude opdrijven en volop inzetten op het halen van de rendementsdoelstellingen. Daarom wil ze in het tweede semester van 2026 honderd extra medewerkers toewijzen aan de federale sociale-inspectiediensten[121], wat op jaarbasis naar schatting 8 miljoen euro zal kosten.

In 2025 stelde het Rekenhof echter vast dat de 270 VTE die tussen 2021 en 2024 werden toegewezen aan de sociale-inspectiediensten, slechts resulteerden in een nettotoename van het personeel met 8,2 VTE[122]. De sociale-inspectiediensten gaan na hoe ze het beroep van sociaal inspecteur aantrekkelijker kunnen maken, onder meer door extra in te zetten op de opleiding, het loopbaantraject en de werkorganisatie.

4.2 Evolutie gezamenlijke controles door de arrondissementscellen

Per gerechtelijk arrondissement is er een arrondissementscel die wordt voorgezeten door de plaatselijke arbeidsauditeur. De coördinatoren van de SIOD verlenen ondersteuning, maar in elke cel zetelen vertegenwoordigers van elke federale sociale-inspectiedienst, de FOD Financiën, het parket van de procureur des Konings en de federale politie. Deze arrondissementscellen organiseren

121 De verdeling zal er als volgt uitzien: 25 VTE voor de FOD WASO, 34 VTE voor de RSZ, 10 VTE voor het RSVZ en 31 VTE voor het RIZIV.

122 Rekenhof, *HR-audit van de federale sociale-inspectiediensten en de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst*, verslag aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, september 2025, 52 p., rekenhof.be.

en coördineren het toezicht op de naleving van de sociale wetgevingen op het vlak van sociale fraude, illegale arbeid en sociale dumping, en voeren daartoe de acties uit van het Actieplan Sociale Fraudebestrijding.

De arrondissementscellen voeren elk jaar nagenoeg 15.000 gezamenlijke controles uit, bovenop de onderzoeken die elke sociale-inspectiedienst zelf op touw zet. Die gezamenlijke controles zijn gecoördineerde acties van minstens twee diensten die tot de arrondissementscellen behoren. Het tweejaarlijkse operationele Actieplan sociale fraudebestrijding bepaalt hoeveel controles er op jaarbasis moeten uitgevoerd worden.

Het Actieplan bepaalde dat er voor 2024 en 2025 minstens 11.000 controles moesten plaatsvinden. Daarvan kaderden er 3.000 in de strijd tegen sociale dumping en de overige 8.000 hadden betrekking op fraudegevoelige sectoren[123]. Daarnaast besteedt het Actieplan bijzondere aandacht aan de tewerkstelling van in België gedetacheerde werknemers en zelfstandigen.

De doelstellingen werden ruimschoots gehaald, met respectievelijk 22.833 en 23.635 uitgevoerde controles in 2024 en in 2025, wat neerkomt op een stijging met 3,51 % (zie volgende tabel).

Tabel 34 – *Evolutie 2024-2025 van het aantal geplande en uitgevoerde gezamenlijke controles/onderzoeken met opsporing van fraude*

Inspectiedomein	Controles/onderzoeken	2024	2025	Evolutie (%)
Risicosectoren	Gepland	8.000	8.000	0,00
	Uitgevoerd	14.110	15.337	8,70
	Fraude opgespoord	5.365	5.269	-1,79
	% controles/onderzoeken met opsporing van fraude	38,02	34,35	-3,67
Sociale dumping	Gepland	3.000	3.000	0,00
	Uitgevoerd	8.723	8.298	-4,87
	Fraude opgespoord	3.722	3.453	-7,23
	% controles/onderzoeken met opsporing van fraude	42,67	41,61	-1,06
Totaal	**Gepland**	**11.000**	**11.000**	**0,00**
	Uitgevoerd	**22.833**	**23.635**	**3,51**
	Fraude opgespoord	**9.087**	**8.722**	**-4,02**
	% controles/onderzoeken met opsporing van fraude	**39,80**	**36,90**	**-2,90**

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens in de activiteitenverslagen 2024 en 2025 van de SIOD

123 Dat zijn voornamelijk de bouwsector, de horeca en de transportsector, waar in 2025 nagenoeg de helft van de controles plaatsvonden.

Het Actieplan beoogde een doelstelling van 28,00 % controles met opsporing van fraude in 2025 maar dat percentage bedroeg 36,90 % (tegenover 39,80 % in 2024). Die hoge percentages wijzen erop dat dossiers geselecteerd worden op basis van risicoanalyses en dat er gebruik wordt gemaakt van dataminingtools[124]. Ze zijn dus niet representatief voor alle werkgevers. Ze zijn veeleer een afspiegeling van het vermogen van de inspectiediensten om hun controles te richten op situaties die een verhoogd risico op sociale fraude of sociale dumping vertonen.

Het operationele actieplan 2026-2027[125] bepaalt dat er meer gezamenlijke controles nodig zijn per jaar: de globale doelstelling voor 2026 is opgetrokken naar 12.000 controles en voor 2027 zijn het er 13.000.

4.3 Ontvangsten van de socialefraudebestrijding in 2025

Op basis van de gezamenlijke en individuele controles door alle sociale-inspectiediensten van de federale sector raamt de SIOD dat de socialefraudebestrijding 414,6 miljoen euro aan ontvangsten heeft opgeleverd in 2025. Dat is 72,3 miljoen euro meer dan in 2021, maar in vergelijking met 2024 is er een daling met 20,3 miljoen euro. De minister die belast is met socialefraudebestrijding verklaart dat verschil door de minderontvangsten afkomstig van fraude met COVID-steun (5,4 miljoen euro in 2025, tegenover 10,3 miljoen euro in 2024)[126]. Bovendien was er in 2024 sprake van enkele belangrijke dossiers die uitzonderlijke ontvangsten hebben gegenereerd.

De inleiding van het meest recente jaarverslag van de SIOD stipt bovendien aan "*dat een (mogelijke) daling van de financiële resultaten van de strijd tegen de sociale fraude [...] ook kan wijzen op het toenemend succes van de preventieve acties die door de verschillende sociale inspectiediensten ondernomen worden, waardoor er zich minder fraude manifesteert*".

Tabel 35 – *Evolutie 2021-2025 van de ontvangsten van de strijd tegen sociale fraude (in miljoen euro)*

	2021	2022	2023	2024	2025
Ontvangsten	342,3	335,0	385,5	434,9	414,6
Jaarlijkse schommeling	-	-7,3	+50,5	+49,4	-20,3

Bron: Rekenhof, op basis van de gegevens in de activiteitenverslagen 2021 tot 2025 van de SIOD

De ontvangsten uit socialefraudebestrijding in 2025 zijn van uiteenlopende aard maar houden vooral verband met:

- het opeisen van niet-betaalde bijdragen (205,8 miljoen euro);
- het opsporen en terugvorderen van onterecht betaalde uitkeringen (91,2 miljoen euro);
- het resultaat van preventieve acties (50,1 miljoen euro);
- uitsluitingen van het recht op uitkeringen vanwege administratieve sancties (29 miljoen euro).

124 Datamining werkt met (semi-)automatische methodes om verbanden en statistische correlaties te vinden door grote aantallen gegevens te kruisen en aldus profielen op te stellen waarbij er een verhoogd risico is op fraude.

125 Goedgekeurd op 19 december 2025, meteen na de opmaak van het strategisch Actieplan Sociale Fraudebestrijding 2026-2029 van 28 november 2025.

126 *Parl. St.* Kamer, 25 maart 2026, DOC 56 1443/001, *Gedachtewisseling over sociale fraude*, p. 68, www.dekamer.be.

In de SIOD-verslagen zijn de ontvangsten niet weergegeven op basis van de maatregelen die de regering aankondigde, maar volgens hun aard en het soort fraude (cumulatie van uitkeringen, domiciliefraude, zwartwerk ...). De vermelde bedragen kunnen dus niet gekoppeld worden aan de uitgevoerde of lopende maatregelen, noch aan de actoren die aan de basis liggen (onder meer de OISZ).

De beleidscel van de minister die belast is met socialefraudebestrijding benadrukt dat het niet eenvoudig is om het rendement van elke maatregel te ramen en meent dat alle maatregelen samen het mogelijk moeten maken om de begrotingsdoelstelling te halen. Het Rekenhof heeft in voorgaande verslagen[127] al opmerkingen en aanbevelingen geformuleerd over het gebrek aan traceerbaarheid van het rendement van maatregelen ter bestrijding van sociale fraude.

4.4 Maatregelen ter bestrijding van sociale fraude uitgevoerd in 2025

Naast de dagelijkse werking van de sociale-inspectiediensten van de OISZ definiëren de operationele plannen van de SIOD specifieke maatregelen ter bestrijding van sociale fraude. Het geactualiseerde actieplan 2025-2026 omvat immers 78 acties, waarvan 18 nieuwe. De overige 60 zijn terugkerende acties die ook al onderdeel waren van vorige plannen.

Volgens het jaarverslag 2025 over de socialefraudebestrijding zijn 50 van de 58 terugkerende acties die in 2025 gepland waren, effectief uitgevoerd. Drie acties liepen nog op het einde van het jaar. De elf nieuwe acties die voor 2025 gepland waren, zijn allemaal uitgevoerd. Eén van die acties moest het beroep van sociaal inspecteur aantrekkelijker maken. In dat verband heeft de SIOD de laatste hand gelegd aan een opleidingsplan voor de personeelsleden van de inspectiediensten, voor de cyclus 2025-2026.

De goedkeuring van de programmawet van 22 december 2023 legt bovendien de volgende verplichtingen op:

- Ondernemingen/zelfstandigen uit de bouwsector en de schoonmaaksector moeten hun werkende vennoten en helpers sinds 1 juli 2024 inschrijven bij de Kruispuntbank van Ondernemingen.
- Op 11 juni 2026 heeft het RSVZ in het sociaal statuut van de zelfstandigen een verplichting opgenomen waardoor aannemers en opdrachtgevers 15 % moeten inhouden op de facturen van onderaannemers die hun sociale bijdragen niet hebben betaald. De opbrengst van die inhoudingen is bestemd voor het Globaal Beheer van de zelfstandigen.

Wat tot slot de internationale samenwerking betreft, heeft de ministerraad in december 2025 een verdrag goedgekeurd om sociale fraude in de grensregio's doeltreffender te bestrijden in de Benelux[128]. Het verdrag is op 9 maart 2026 goedgekeurd door de ondertekenende landen.

127 Rekenhof, *Actieplan voor de Strijd tegen de Sociale Fraude en Sociale Dumping*, verslag aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, maart 2017, 88 p.; *178e Boek – deel II: Boek 2021 over de Sociale Zekerheid*, september 2021, p. 64-73, rekenhof.be.

128 Benelux-verdrag ter verbetering en versterking van de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van de bestrijding van sociale fraude en onjuistheden in de sociale zekerheid, de bescherming van de gezondheid en de veiligheid op het werk en van fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden.

Hoofdstuk 3

Uitgelichte onderwerpen over de OISZ

Voorlegging van de jaarrekeningen van de OISZ aan het Rekenhof

1 Inleiding

Het Rekenhof controleert de jaarrekeningen van twaalf OISZ: eHealth, Fedris, het FSO, de HVW, de HZIV, de KSZ, de RVA, de RJV, de FPD, de RSZ, het RIZIV en het RSVZ. Zij moeten strikte termijnen respecteren om die jaarrekeningen op te stellen, goed te keuren en voor te leggen aan het Rekenhof. Zo niet, kan het Rekenhof zijn controleopdracht en informatieopdracht ten aanzien van het parlement niet naar behoren uitoefenen.

In zijn Boeken 2015 tot 2025 over de Sociale Zekerheid[129] had het er al op gewezen dat de OISZ die termijnen niet naleven. In het huidige Boek geeft het de stand van zaken op 30 september 2026 van de voorlegging van die jaarrekeningen door de OISZ.

2 Resultaten van het onderzoek

Naargelang de regelgeving die op hen van toepassing is, moeten de OISZ hun jaarrekeningen tot en met het boekjaar 2024, samen met het verslag van de bedrijfsrevisor, binnen de drie maanden na de wettelijke datum voor de opmaak ervan (15 juni voor de meeste OISZ) naar de toezichthoudende minister sturen. Die moet ze goedkeuren en binnen de zes weken aan de minister van Begroting bezorgen, die vervolgens vier weken heeft om de rekeningen voor te leggen aan het Rekenhof[130]. Concreet betekent dit dat het Rekenhof **uiterlijk op 30 november** alle jaarrekeningen van het vorige boekjaar moet hebben ontvangen[131].

Het Rekenhof merkt op dat geen enkele OISZ haar rekeningen van de afgelopen boekjaren binnen de opgelegde termijnen heeft voorgelegd.

---

129 Rekenhof, *Boek 2015 over de Sociale Zekerheid*, Verslag aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, oktober 2015, p. 73, *Boek 2016 over de Sociale Zekerheid*, augustus 2016, p. 71, *Boek 2017 over de Sociale Zekerheid*, oktober 2017, p. 81, *Boek 2018 over de Sociale Zekerheid*, augustus 2018, p. 77 , *176e Boek – deel II: Boek 2019 over de Sociale Zekerheid*, september 2019, p. 71, *177e Boek- deel II: Boek 2020 over de Sociale Zekerheid*, september 2020, p. 77, *178e Boek- deel II: Boek 2021 over de Sociale Zekerheid*, september 2021, p. 83, *179e Boek- deel II: Boek 2022 over de Sociale Zekerheid*, september 2022, p. 99, *180e Boek- deel II: Boek 2023 over de Sociale Zekerheid*, november 2023, p. 79, *181e Boek- deel II: Boek 2024 over de Sociale Zekerheid*, november 2024, p. 55 en *182e Boek- deel II: Boek 2025 over de Sociale Zekerheid*, oktober 2025, p. 63, beschikbaar op rekenhof.be.

130 Artikel 12 van het koninklijk besluit van 22 juni 2001 tot vaststelling van de regelen inzake de begroting, de boekhouding en de rekeningen van de openbare instellingen van sociale zekerheid.

131 Behalve voor de RSZ, voor wie de uiterlijke datum op 15 maart van het tweede jaar volgend op het boekjaar ligt, en het RIZIV, voor wie dat 15 juni van het tweede jaar volgend op het boekjaar is.

In 2026 ontving het de meeste ontbrekende rekeningen, met uitzondering van:
- de jaarrekeningen 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 en 2024 van de HZIV[132];
- de jaarrekening van boekjaar 2024 van Fedris.

Voor zes OISZ (de RVA, het FSO, de KSZ, eHealth, de RSZ en het RSVZ) heeft het Rekenhof de wettelijke opdracht gekregen om de jaarrekeningen vanaf het boekjaar 2025 te *certificeren*. Bedoeling daarvan is een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de rekeningen als geheel geen afwijking van materieel belang bevatten als gevolg van fraude of van fouten, en vervolgens een gemotiveerd oordeel uit te brengen.

Die zes OISZ moeten de jaarrekeningen laten goedkeuren door hun beheersorgaan en vervolgens elektronisch voorleggen aan het Rekenhof. Het Rekenhof heeft die rekeningen 2025 al ontvangen en zal daar ook over rapporteren in zijn Boek 2027 over de Sociale Zekerheid.

Voor de zes andere OISZ (het RIZIV, de FPD, Fedris, de RJV, de HVW en de HZIV) blijft de vroegere procedure (waarbij de minister van Begroting de rekeningen aan het Rekenhof voorlegt) bestaan tot en met de jaarrekeningen 2026.

3 Conclusies en aanbevelingen

Het Rekenhof heeft in 2026 de meeste jaarrekeningen ontvangen waarvan het in zijn vorige Boek vaststelde dat die nog niet waren voorgelegd, wat een duidelijke verbetering is.

Het verzoekt de OISZ van wie het de jaarrekeningen certificeert om deze tijdig door hun beheersorgaan te laten opmaken en dringt erop aan dat de minister van Begroting ze, samen met zijn opmerkingen, binnen de wettelijke termijn voorlegt.

Voor de andere OISZ is het ook belangrijk dat de toezichthoudende ministers en de minister van Begroting erover blijven waken dat ze de rekeningen binnen de wettelijke termijnen aan het Rekenhof voorleggen.

132 Het verslag van de bedrijfsrevisor ontbreekt voor deze boekjaren, waardoor de rekeningen niet officieel kunnen worden voorgelegd.

Opmaak van de uitvoeringsrekening van de begroting en van de rekening van budgettair beheer

De OISZ moeten jaarlijks een uitvoeringsrekening van de begroting en een rekening van budgettair beheer opmaken[133] die voldoen aan specifieke voorwaarden bepaald bij koninklijk besluit[134].

1 Uitvoeringsrekening van de begroting

Aan de hand van de uitvoeringsrekening van de begroting kan onder meer worden nagegaan of de kredieten voor opdrachten of beheer niet worden overschreden (**beginsel van de begrotingsspecialiteit**).

Standaard zijn de kredieten voor opdrachten limitatief, maar niet-limitatieve kredieten voor opdrachten zijn ook mogelijk[135]. Ook de kredieten voor beheer zijn limitatief, met uitzondering van de kredieten voor directe of indirecte belastingen, vergoedingen verschuldigd op basis van fiscale bepalingen of uitgaven als gevolg van gerechtelijke procedures of beslissingen.

Begrotingsaanpassingen moeten bovendien vóór 31 december van het begrotingsjaar worden uitgevoerd[136] (**beginsel van de annaliteit van de begroting**).

2 Rekening van budgettair beheer

Aan de hand van de rekening van budgettair beheer (of 'beheersrekening') kan worden nagegaan of alle verrichtingen die leiden tot een uitgave of incassering (verrichtingen met derden) werden ingeschreven in de begrotingsrekeningen en of deze laatste overeenstemmen met de financiële toestand.

De opmaak van de beheersrekening is onder meer bedoeld om de overeenstemming te waarborgen tussen de boekingen in de economische rekeningen en de aanrekeningen op de begroting. In die zin vormt de opmaak één van de belangrijkste internebeheersingsmaatregelen om ervoor te zorgen dat er een gelijktijdige aanrekening gebeurt van de vastgestelde rechten in de begrotingsboekhouding en in de economische en vermogensboekhouding.

3 Onderzoek

Het Rekenhof is nagegaan hoe elke OISZ de uitvoeringsrekening van de begroting en de beheersrekening (die horen bij de jaarrekeningen onderzocht in dit Boek) heeft opgemaakt.

---

133 Artikel 11 van het koninklijk besluit van 22 juni 2001 tot vaststelling van de regelen inzake de begroting, de boekhouding en de rekeningen van de openbare instellingen van sociale zekerheid die zijn onderworpen aan het koninklijk besluit van 3 april 1997 houdende maatregelen met het oog op de responsabilisering van de openbare instellingen van sociale zekerheid.

134 Koninklijk besluit van 26 januari 2014 tot vaststelling van het genormaliseerd boekhoudplan van de openbare instellingen van sociale zekerheid, en bijlagen.

135 Artikel 11, §3, van het koninklijk besluit van 3 april 1997 houdende maatregelen met het oog op de responsabilisering van de openbare instellingen van sociale zekerheid, met toepassing van artikel 47 van de wet van 26 juli 1996 tot modernisering van de sociale zekerheid en tot vrijwaring van de leefbaarheid van de wettelijke pensioenstelsels.

136 Artikelen 11, §1, en 14, §1, van het koninklijk besluit van 3 april 1997: "*Voor elke openbare instelling van sociale zekerheid wordt een jaarlijkse begroting opgemaakt, met opgave van alle ontvangsten en alle uitgaven, welke de herkomst en de oorzaak ervan ook mogen zijn.* *Het begrotingsjaar valt samen met het kalenderjaar.*" en "*Het beheersorgaan kan beslissen tot overdracht van kredieten binnen de beheersbegroting van eenzelfde begrotingsjaar* (...)".

Voor de twee rekeningen onderzocht het de volgende punten:
- de overeenstemming met het model vastgelegd in de bijlage bij het koninklijk besluit van 26 januari 2014;
- de correctheid van de gegevens[137] en de mogelijkheid van reconciliatie met de gegevens in de boekhoudsoftware en/of met de gegevens die zijn goedgekeurd door het OISZ-beheerscomité.

Specifiek voor de uitvoeringsrekening van de begroting:
- geen kredietoverschrijdingen;
- geen begrotingsaanpassingen na 31 december van het begrotingsjaar.

Specifiek voor de beheersrekening:
- de voorstelling van een beheersrekening in evenwicht.

4 Vaststellingen

De resultaten van het onderzoek van het Rekenhof zijn weergegeven in de volgende twee tabellen op basis van de volgende legende:

LEGENDE	
✓	Conform
✗	Niet conform

Tabel 36 – *Opmaak van de rekeningen van uitvoering van de begroting*

OISZ	Uitgaven (in miljoen euro)	Vorm	Correctheid van de gegevens	Geen krediet-overschrijdingen (aantal)	Geen aanpassing na 31 december (aantal)
RSZ	116.048,5	✓	✓	✗ (12)	✗ (1)
RVA	6.895,8	✓	✓	✓	✗ (1)
Fedris	1.167,8	✓	✓	✗ (8)	✗ (1)
HVW	823,5	✓	✓	✓	✗ (1)
FSO	830,7	✓	✓	✗ (1)	
RJV	6.381,2	✓	✓	✗ (8)	✗ (1)
HZIV	685,2	✓	✓	✗ (2)	✗ (3)
FPD	72.456,9	✓	✓	✗ (10)	✗ (1)
RSVZ	10.823,0	✓	✓	✓	✗ (2)

137 Voor de uitvoeringsrekening van de begroting: initiële begroting, goedgekeurde wijzigingen, aangepaste kredieten, realisaties, niet-uitvoering en besteding van de kredieten (%).

OISZ	Uitgaven (in miljoen euro)	Vorm	Correctheid van de gegevens	Geen krediet-overschrijdingen (aantal)	Geen aanpassing na 31 december (aantal)
KSZ	18,2	✗	✗	✓	✗ (1)
eHealth	16,4	✗	✗	✗ (2)	✗ (1)
RIZIV	52.443,8	✓	✗	✓	✓

Bron: Rekenhof , op basis van de jaarrekeningen

Tabel 37 – *Opmaak van de rekeningen van budgettair beheer*

OISZ	Uitgaven (in miljoen euro)	Vorm	Correctheid van de gegevens	Evenwicht	Commentaar
RSZ	116.048,5	✓	✓	✓	
RVA	6.895,8	✓	✗	✓	Historische correcties aanwezig en identiek op 1 januari en 31 december 2024.
Fedris	1.167,8	✓	✗	✗	De begrotings-ontvangsten en - uitgaven komen niet overeen met de begrotingsver-richtingen van het jaar.
HVW	823,5	✓	✗	✓	Historische correcties aanwezig en identiek op 1 januari en 31 december 2024.
FSO	830,7	✓	✓	✓	
RJV	6.381,2	✓	✓	✓	
HZIV	685,2	✓	✗	✗	De HZIV corrigeerde een reservefonds rechtstreeks via de resultaatsrekening waardoor er een onevenwicht is in de rekening van beheer.
FPD	72.456,9	✓	✗	✓	Historische correcties aanwezig en identiek op 1 januari en 31 december 2024.
RSVZ	10.823,0	✓	✓	✓	
KSZ	18,2	✗	✓	✓	
eHealth	16,4	✗	✓	✓	
RIZIV	52.443,8	✓	✗	✗	

Bron: Rekenhof, op basis van de jaarrekeningen

Samengevat blijkt uit de twee tabellen het volgende:

- Twee van de twaalf OISZ stellen hun rekening van begrotingsuitvoering en hun beheersrekening niet op in de vorm die is vastgelegd in het regelgevingskader.
- Er zijn 43 kredietoverschrijdingen bij zeven OISZ, wat in strijd is met het beginsel van de begrotingsspecialiteit.
- Dertien aanpassingen van de begroting bij tien OISZ vonden plaats na 31 december, wat in strijd is met het beginsel van de annaliteit van de begroting.
- Drie uitvoeringsrekeningen van de begroting en zes beheersrekeningen kunnen niet zonder verschil worden gereconcilieerd met de onderliggende gegevens.
- Drie rekeningen van budgettair beheer worden niet in evenwicht ingediend.

5 Aanbevelingen

Het Rekenhof beveelt aan:

- de rekeningen in te dienen in de reglementair opgelegde vorm;
- de toestemming te verkrijgen van het beheerscomité voor de niet-limitatieve aard van bepaalde kredieten in de opdrachtenbegroting;
- de kredieten aan te passen tijdens het begrotingsjaar en de limitatieve aard te respecteren van de kredieten die door het beheerscomité werden goedgekeurd;
- de internebeheersingsmaatregelen te versterken om de coherentie te garanderen tussen de gegevens van de jaarrekening, de gegevens in de boekhoudsoftware en deze goedgekeurd door het beheerscomité;
- de reconciliatie tussen de algemene boekhouding en de begrotingsboekhouding te versterken door ervoor te zorgen dat het saldo op het einde van een boekjaar strookt met het openingssaldo van het volgende boekjaar, dat alle rekeningen worden opgenomen en dat de verschillen en de thesaurieverrichtingen worden verantwoord, om de getrouwheid van de beheersrekening te waarborgen.

6 Antwoord van de OISZ

De meeste OISZ hebben zich ertoe verbonden de aanbevelingen toe te passen vanaf de afsluiting van de jaarrekening 2025 of 2026.

Hoofdstuk 4

Controle van de jaarrekeningen van de OISZ

In de volgende artikelen brengt het Rekenhof verslag uit over de resultaten van zijn recentste audits. Die hebben voornamelijk betrekking op de rekeningen van de boekjaren 2022 tot 2024.

Als lid van de Internationale Organisatie van Hoge Controle-instanties (INTOSAI) hanteert het Rekenhof de internationale standaarden voor hoge controle-instanties (ISSAI) bij de uitvoering van die opdrachten.

Om de rekeningen van de OISZ te controleren, voert het Rekenhof zijn analyses uit op basis van het bestaande wettelijke kader. Als er geen specifieke wettelijke regels of definities voorhanden zijn, steunt het ook op de gebruikelijke regels van de algemene boekhouding en de begrotingsboekhouding, en op zijn adviezen over vergelijkbare verrichtingen bij andere entiteiten. Het Rekenhof geeft ook de nodige aandacht aan de beslissingen van de Commissie voor Normalisatie van de Boekhouding van de instellingen van openbaar nut van de sociale zekerheid[138]. Het zal zijn aanbevelingen, die hierna volgen, aanpassen als het regelgevende kader dat op de OISZ van toepassing is, gewijzigd of verduidelijkt wordt. Overeenkomstig het principe van de normenhiërarchie herinnert het Rekenhof er bovendien aan dat de adviezen en omzendbrieven van de commissie niet mogen afwijken van het wettelijke en regelgevende kader.

De audits van het Rekenhof en de resultaten ervan passen in de voorbereiding van de toekomstige certificering van de jaarrekeningen van de OISZ zoals bepaald in het koninklijk besluit van 30 juni 2024[139]. Het doel van die opdracht is een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen dat de jaarrekeningen als geheel geen afwijking van materieel belang bevatten als gevolg van fraude of van fouten, en vervolgens een gemotiveerd oordeel uit te brengen.

De belangrijkste vaststellingen van het Rekenhof tijdens zijn controles hadden betrekking op de volgende problemen:

- verkeerde toepassing van het principe van de vastgestelde rechten;
- niet-naleving van de boekhoudkundige en budgettaire afgrenzing;
- geen eenvormigheid en geen duidelijk regelgevend kader voor de boekhoudkundige en budgettaire verwerking van en de rapportering over bepaalde verrichtingen die worden uitgevoerd voor rekening van derden;
- gebrek aan inschatting van de financiële risico's die samenhangen met lopende geschillen en met andere risico's en kosten (voorzieningen);
- opmaak van de uitvoeringsrekening van de begroting en van de rekening van budgettair beheer
- onvolledige waarderingsregels;

138 Het Rekenhof neemt sinds 4 juni 2024 (koninklijk besluit tot wijziging van het koninklijk besluit van 5 mei 1993) als effectief lid deel aan de vergaderingen van de commissie, terwijl het voordien als waarnemer aanwezig was.

139 Voor de RVA, het FSO, eHealth, de KSZ, de RSZ en het RSVZ start de certificering met de jaarrekeningen van het boekjaar 2025, en voor het RIZIV, de FPD, Fedris, de RJV, de HVW en de HZIV vanaf het boekjaar 2027.

- ontoereikende functiescheiding;
- geen of een onvolledige fysieke inventaris;
- geen reconciliatie van de boekhoud- en begrotingsposities tussen OISZ;
- gebrek aan verantwoordingsstukken om de boeking van bepaalde verrichtingen te staven.

Hulpkas voor Werkloosheidsuitkeringen (HVW) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

De HVW werd opgericht in 1952. Ze dient de werkloosheidsdossiers van sociaal verzekerden in bij de RVA en betaalt de uitkeringen en prestaties waarop ze recht hebben.

Het Rekenhof controleerde de rekeningen 2024 op basis van de rekeningen die het beheerscomité opstelde op 15 mei 2025.

Tabel 38 – *Samenvatting van de jaarrekening 2024 van de HVW (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	110,0	108,5
	Opbrengsten	*773,7*	*822,0*
	Kosten	*783,3*	*824,1*
	Boekhoudkundig resultaat	**-9,6**	**-2,1**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	722,5	773,0
	Uitgaven voor opdrachten	735,7	774,6
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**-13,2**	**-1,6**
	Ontvangsten voor het beheer	49,7	50,6
	Uitgaven voor het beheer	47,9	48,9
	Saldo van de beheersbegroting	**1,8**	**1,7**

Bron: jaarrekeningen 2023 en 2024 opgesteld door het beheerscomité van de HVW

2 Resultaten van de controle

Na afloop van zijn controle stelt het Rekenhof vast dat de jaarrekening 2024 van de HVW werd opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de koninklijke besluiten van 22 juni 2001 en 26 januari 2014 tot vaststelling van de regelen inzake de begroting, de boekhouding en de rekeningen en het genormaliseerd boekhoudplan van de openbare instellingen van sociale zekerheid. Dat is echter niet zo voor de sociale prestaties die niet worden geboekt volgens het principe van de vastgestelde rechten zoals gedefinieerd in artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 juni 2001.

Zo boekt de HVW de kosten/uitgaven voor sociale prestaties (uitkeringen en andere prestaties) volgens de indieningsmaand[140], die overeenstemt met het tijdstip van de betaling van de prestaties voor de sociaal verzekerden in plaats van met de refertemaand[141] van de prestatie.

Betalingen die plaatsvinden tussen 11 januari en 31 maart van het boekjaar N+1 worden dus geboekt op het boekjaar N+1, ook al hebben de uitkeringen betrekking op het boekjaar N.

Die boekingswijze strookt niet met het principe van de vastgestelde rechten uit artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 juni 2001. Op grond daarvan moeten alle prestaties voor het boekjaar N berekend tot 31 maart van het boekjaar N+1 immers als kosten/uitgaven (en als schulden aangezien de betaling later plaatsvindt) worden geboekt op het boekjaar N.

Parallel daarmee moet de HVW ook een opbrengst/ontvangst (en een vordering) boeken die overeenstemt met de financiering van die prestaties door de RVA en door de sectorfondsen.

Volgens de berekeningen van het Rekenhof zijn de kosten/uitgaven voor prestaties en de opbrengsten/ontvangsten dan ook met 28,4 miljoen euro onderschat.

3 Niet-naleving van het principe van de vastgestelde rechten

De HVW leeft het principe van de vastgestelde rechten ook niet na voor de volgende elementen:

- De boekings- en aanrekeningsschema's die de HVW hanteert om de financiering, vanuit de RVA, van de werkloosheidsprestaties te boeken, zijn niet correct. Die boekingen zijn immers van uiteenlopende aard en gebeuren niet systematisch simultaan in beide boekhoudingen, waardoor ongerechtvaardigde tegenstrijdigheden ontstaan tussen de ontvangsten en de opbrengsten.
- Bovendien stemmen de opbrengsten/ontvangsten van de HVW niet overeen met de kosten/uitgaven van de RVA. De geboekte opbrengsten en de aangerekende ontvangsten liggen respectievelijk 1,7 miljoen euro en 68 duizend euro hoger dan de bedragen die de RVA boekte. De HVW kan die verschillen niet verantwoorden. Tot slot kunnen de opbrengsten/ontvangsten voor de financiering aan de hand van dat boekingsschema niet worden geboekt in overeenstemming met de uitgaven/kosten voor sociale prestaties die effectief tijdens het boekjaar werden betaald.
- De HVW boekt uitkeringen die de RVA definitief heeft verworpen als kosten/uitgaven (C12 en C13) op het moment van de overdracht tussen de financiële rekeningen, d.i. 17 en 35 maanden na de maand waarin de uitgave werd ingediend. Die boekingswijze is in strijd met het principe van de vastgestelde rechten aangezien de definitieve kennisgeving van de verwerping door de RVA en de aanvaarding ervan voldoen aan de vier voorwaarden om een recht vast te stellen, zelfs als de 'betaling' wordt uitgesteld. Bij gebrek aan beschikbare informatie kon het Rekenhof de impact van die uitgestelde boeking op het boekhoudkundige en het budgettaire resultaat niet becijferen.
- Doordat de te ontvangen facturen niet in aanmerking worden genomen en de overlopende rekeningen budgettair niet correct worden aangerekend, zijn het boekhoudkundige en het budgettaire resultaat respectievelijk met 46 en 77 duizend euro overschat.

140 De indieningsmaand is de maand waarin de uitbetalingsinstelling de uitgave heeft verricht. Voor een uitgave die werd verricht in de eerste tien kalenderdagen van een maand, wordt de voorgaande maand als indieningsmaand beschouwd, voor zover de refertemaand samenvalt met deze voorgaande maand of met een maand die daaraan voorafgaat.

141 Onder refertemaand wordt verstaan de werkloosheidsmaand waarop de betaling betrekking heeft.

4 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2015 en 2023	De boeking en het beheer van de vaste activa vertonen meerdere tekortkomingen: • de herwaarderingen van terreinen en gebouwen zijn niet correct geboekt (impact op het boekhoudkundige resultaat: 0,7 miljoen euro); • IT-projecten die over meerdere jaren worden ontwikkeld, worden niet geboekt als immateriële vaste activa in oprichting; • sommige vaste activa in oprichting worden niet overgeboekt en afgeschreven (geïdentificeerd bedrag van 979,4 duizend euro).	• Regulariseer de vaste activa en de herwaarderingsmeerwaarden op basis van de expertiseverslagen. • Boek de kosten voor de ontwikkeling van IT-projecten op het actief van de balans. • Herklasseer alle geactiveerde werken als materiële vaste activa en start met de afschrijving ervan.
2020	Voorzieningen voor risico's en kosten: • voor de uitkeringen die de RVA voorlopig verwierp, worden geen voorzieningen geboekt (maximaal risico: 5 miljoen euro); • onderschatting van de voorzieningen voor juridische geschillen die verband houden met de opdrachten van de HVW (347 duizend euro).	• Evalueer het reële risico van de werkloosheidsuitkeringen die de RVA voorlopig heeft verworpen en boek de voorziening voor risico's en kosten die daaruit voortvloeit. • Versterk de internebeheersings-maatregelen voor geschillen (volg de lopende geschillen regelmatig op, leg de sommen die worden geëist vast op basis van een risicoanalyse).
2020	Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen: niet-gecorrigeerde, onvolledige en ongerechtvaardigde bedragen, fout boekingsschema en onvolledige toelichting bij de jaarrekening.	• Maak jaarlijks een volledige inventaris op van de bankwaarborgen en voer de passende boekingen uit. • Pas de boekingsschema's aan om de classificatie na te leven zoals bepaald in het koninklijk besluit van 26 januari 2014 en de bijlagen ervan. • Saldeer de niet-gerechtvaardigde bedragen bij de afsluiting van het boekjaar. • Zorg ervoor dat de jaarrekening overeenstemt met de algemene balans.
2021	Bestelbonnen worden later goedgekeurd dan de facturen, waardoor ze niet aan elkaar kunnen worden gekoppeld.	Tref de internebeheersingsmaatregelen die nodig zijn om de facturen te kunnen aftoetsen.
2022	De boekhoudkundige en budgettaire stromen van de financiering van de opdrachten worden niet volledig gereconcilieerd met die van de RVA en op het moment van de afsluiting van de rekeningen.	Reconcilieer bij de afsluiting van het boekjaar de boekhoudkundige en budgettaire saldi met die van de RVA. Analyseer de verschillen en voer de eventuele noodzakelijke correctieboekingen uit.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2021 en 2023	Het beheer van de vorderingen van prestaties vertoont de volgende tekortkomingen: • de algemene balans wordt niet gereconcilieerd met het beheerbestand; • er is een ongerechtvaardigd verschil tussen de beheersoftware en de algemene balans doordat de waardeverminderingen van het boekjaar niet worden geboekt (impact op het boekhoudkundige resultaat: 4,3 miljoen euro); • het risico op oninvorderbaarheid wordt onvoldoende afgedekt door de waarderingsregels voor dubieuze debiteuren (overboekingen waardevermindering).	• Reconcilieer de beheergegevens en de boekhoudkundige saldi, en verantwoord de eventuele verschillen. • Rechtvaardig alle verschillen tussen de beheersoftware en de algemene balans en breng de juiste correcties voor het referteboekjaar aan. • Herzie de waarderingsregels om de vorderingen voor te stellen en te waarderen rekening houdend met het risico op oninvorderbaarheid bepaald op basis van objectieve criteria/percentages van zodra de vordering wordt vastgesteld.

2024	Het begrotingsbeheer vertoont de volgende tekortkomingen:
	• er wordt een begrotingsaanpassing uitgevoerd na 31 december;
	• aanzienlijke bedragen van niet-aangewende kredieten worden systematisch naar het volgende boekjaar overgedragen;
	• er zitten verschillende fouten in de beheerrekening.
		• Pas de begroting aan tijdens het begrotingsjaar en hou rekening met de limitatieve aard van de kredieten die het beheerscomité heeft goedgekeurd.
		• Schat de werkings- en investeringsuitgaven meer realistisch in.
		• Zorg voor een betere reconciliatie van de algemene boekhouding en de begrotingsboekhouding door:
		  • ervoor te zorgen dat het eindsaldo en het beginsaldo van het boekjaar overeenstemt;
		  • de betrokken rekeningen volledig te integreren;
		  • verschillen en thesaurieverrichtingen te verantwoorden om de betrouwbaarheid van de beheerrekening te garanderen in overeenstemming met de reglementaire vereisten.

5 Conclusie

De HVW onderschrijft de meeste vaststellingen van het Rekenhof en verbindt zich ertoe in 2026 inspanningen te blijven leveren om de kwaliteit van haar rekeningen te verbeteren. Voorts heeft ze de tekortkomingen aangepakt die het Rekenhof bij vorige controles had vastgesteld bij:

- het beheer van de schuldvorderingen ten aanzien van de personeelsleden;
- de boeking van de reservefondsen van de gebouwen in mede-eigendom;
- de vastlegging van een jaarmaximum voor de boeking van annuleringen van schuldvorderingen;
- het beheer van de vaste activa (correcties van de afschrijvingstabel, classificatie en uitdienstneming);
- de goedkeuring *ex post* van de uitgaven via kredietkaarten van de leidend ambtenaren.

Federaal Agentschap voor Beroepsrisico's (Fedris) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

Fedris werd in 2017 opgericht door de fusie van het Fonds voor Arbeidsongevallen en het Fonds voor Beroepsziekten. Het vergoedt hoofdzakelijk de slachtoffers (of hun rechthebbenden) van beroepsziekten of arbeidsongevallen.

Het Rekenhof controleerde de rekeningen 2024 op basis van de rekeningen die het beheerscomité opstelde op 13 oktober 2025.

Tabel 39 – *Samenvatting van de jaarrekening 2024 van Fedris (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	946,6	937,4
	Opbrengsten	*1.259,6*	*1.246,0*
	Kosten	*1.213,5*	*1.256,4*
	Boekhoudkundig resultaat	**46,1**	**-10,4**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	1.104,0	1.173,1
	Uitgaven voor opdrachten	1.084,6	1.113,0
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**19,4**	**60,1**
	Ontvangsten voor het beheer	0,9	1,2
	Uitgaven voor het beheer	54,2	54,8
	Saldo van de beheersbegroting	**-53,3**	**-53,6**

Bron: jaarrekeningen 2023 en 2024 opgesteld door het beheerscomité van Fedris

2 Resultaten van de controle

Na afloop van zijn controle stelt het Rekenhof vast dat de jaarrekening 2024 van Fedris niet is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de koninklijke besluiten van 22 juni 2001 en 26 januari 2014 tot vaststelling van de regelen inzake de begroting, de boekhouding en de rekeningen en het genormaliseerd boekhoudplan van de openbare instellingen van sociale zekerheid.

2.1 Onmogelijkheid om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen

Het blijkt niet mogelijk om voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen waardoor in de jaarrekening significante afwijkingen van uiteenlopende aard kunnen voorkomen:

- De internebeheersingsmaatregelen geven onvoldoende zekerheid dat de risico's bij de boekhoudkundige en budgettaire verrichtingen onder controle zijn. Het gaat meer bepaald om de volledigheid en de juistheid van de sociale prestaties en van de ontvangsten van de verzekeraars en de werkgevers. In dat opzicht worden de gegevens van de voornaamste beheertoepassingen onvoldoende gecontroleerd, in perspectief geplaatst of gereconcilieerd met de boekhoudkundige gegevens. Voor de sociale prestaties is er bovendien geen boekingsschema om de beheergegevens te linken aan de boekingen. Tot slot worden verrichtingen voornamelijk geboekt op basis van de betalingen en niet op basis van de vastgestelde rechten.

Als gevolg daarvan en doordat bepaalde bruikbare informatie ontbreekt, beschikt het Rekenhof dus niet over voldoende en geschikte controle-informatie om een uitspraak te doen over de volledigheid, de waarachtigheid en de regelmatigheid van de verrichtingen in de takken Arbeidsongevallen (347,8 miljoen euro uitgaven en 433,7 miljoen euro ontvangsten) en Beroepsziekten (261,7 miljoen euro uitgaven).

- Een aantal boekhoudkundige schattingen roepen ook vragen op:
  - Fedris doet geen beroep op een actuaris om het bedrag van zijn wiskundige voorzieningen te bepalen of te certificeren (266,4 miljoen euro). Sommige veronderstellingen op basis waarvan hij ze bepaalt, steunen op historische praktijken of oude actuariële hypothesen die niet zijn geformaliseerd, noch bijgewerkt of verantwoord.
  - Fedris vergelijkt bovendien de aangelegde voorzieningen en de effectief gestorte renten niet, en er is geen mechanisme dat eventuele fouten in het proces om de voorzieningen te evalueren opspoort of voorkomt. Fedris voert immers geen gedocumenteerde reconciliatie uit van de berekening van de beheersoftware met de boekhoudkundige gegevens. Voorts checkt het de brongegevens van de software niet op regelmatige basis.
  - Die tekortkomingen brengen de raming en de boeking van de langetermijnverbintenissen in het gedrang.
  - De voorzieningen voor geschillen bij beroepsziekten worden bepaald aan de hand van de historische gegevens van de beheersoftware. Vermits die gegevens niet zijn gereconcilieerd met de boekhouding kan het Rekenhof de juistheid van de waardering van de voorziening (14,0 miljoen euro) niet bevestigen.
- De volgende vaststellingen gelden voor de annulaties van vorderingen:
  - Omdat aanvullende informatie ontbreekt om het behoud van vorderingen te rechtvaardigen, worden vorderingen waarop een waardevermindering van 100 % is toegepast, behouden, wat onverenigbaar kan zijn met de wettelijke verjaringstermijnen en kan leiden tot de annulering ervan (30,4 miljoen euro).
  - Er zijn geen opvolgingsbestanden of overzichtsstaten van de annuleringen van schuldvorderingen om die annuleringen te kunnen reconciliëren met de boekhouding of de beheersoftware.
- De schulden ten aanzien van de RSZ zijn voor een onbepaald bedrag onderschat omdat er sinds 2021 geen corrigerende DmfA-aangiften[142] zijn ingediend voor de tak Arbeidsongevallen.
- Fedris kan de saldi van de schulden (5,9 miljoen euro) en de vorderingen (8,0 miljoen euro) voor de verrichtingen in het kader van artikel 42bis van de Arbeidsongevallenwet niet verantwoorden. Aangezien ze op kasbasis worden geboekt, zouden ze nochtans een nulsaldo moeten vertonen.
- In de wachtrekeningen zijn overdrachten opgnomen die afkomstig zijn van de verzekeraars en die bij de afsluiting van het boekjaar niet zijn verantwoord (9,7 miljoen euro).
- De verrichtingen voor de vergoedingen van arbeidsongevallen behoren tot de RSZ-Globaal Beheer[143]. Het gaat onder meer om de eigen ontvangsten van de stelsels en de takken. Die ontvangsten zijn afkomstig van de verzekeraars en de werkgevers, zijn dus bedoeld om de sociale zekerheid te financieren en worden overgedragen aan de RSZ. Er blijft echter een niet-gerechtvaardigd verschil van 23,2 miljoen euro bestaan tussen de geïnde bedragen (461,4 miljoen euro) en de bedragen overgedragen aan de RSZ (438,2 miljoen euro). Fedris kon overigens niet aangeven welke wettelijke, reglementaire of conventionele bepalingen de praktische organisatie van die overdrachten aan de RSZ regelen.

142 *Déclaration multifonctionnelle* / multifunctionele Aangifte.

143 Artikel 22, § 2, b, van de wet van 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers.

- Fedris heeft de bepalingen van omzendbrief nr. 11 van de Commissie voor Normalisatie van de Boekhouding van de OISZ over de budgettaire regularisatie van de vroeger aangerekende waardeverminderingen (80,4 miljoen euro) niet toegepast. De annuleringen van oninvorderbare vorderingen in 2024 werden geboekt als kosten en uitgaven (16,8 miljoen euro). Fedris kon echter niet aangeven op welke geannuleerde schuldvorderingen het vroeger een waardevermindering had toegepast. Het Rekenhof kan dus niet evalueren met welk bedrag het begrotingsresultaat is onderschat.

2.2 Niet-naleving van het principe van de vastgestelde rechten

Fedris boekt de verrichtingen van verschillende opdrachten niet overeenkomstig het principe van de vastgestelde rechten (artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 juni 2001) en/of de boekhoudkundige en budgettaire jaarafgrenzing (artikelen 7 en 8 van het koninklijk besluit van 26 januari 2014). Het boekt die op basis van de betalingen. Terwijl de vier voorwaarden vervuld zijn om een recht vast te stellen vóór 31 maart van het boekjaar N+1, boekt het de verrichtingen immers niet op boekjaar N, dat het referteboekjaar is:

- opbrengsten voortvloeiend uit de opdrachten: onderschatting van het boekhoudkundige en budgettaire resultaat met 13,7 miljoen euro;
- sociale prestaties van de tak Beroepsziekten: alle prestaties van het boekjaar N die Fedris heeft berekend tot 31 maart van het boekjaar N+1 moeten als kosten/uitgaven worden geboekt op het boekjaar N. Tegelijk moet het een opbrengst/ontvangst (en een schuldvordering) boeken die overeenstemt met de financiering ervan door het Globaal Beheer, de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten of het Asbestfonds. Volgens de berekeningen van het Rekenhof zijn de kosten/uitgaven voor prestaties en de opbrengsten/ontvangsten 16,1 miljoen euro te laag geschat.

2.3 Andere vaststellingen

- Er wordt geen enkele wiskundige voorziening geboekt voor arbeidsongeschiktheden van minder dan 20 % voor de zeevarenden (8,4 miljoen euro).
- De niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen zijn over/onderschat, niet bijgewerkt en onvoldoende gerechtvaardigd.
- Kosten en opbrengsten die zijn overschat als gevolg van de verkeerde boeking van boekhoudkundige herklasseringen (60,4 miljoen euro, zonder impact op het resultaat).

3 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2021 2022 2023 2024	Het boekhoudkundige beheer van de belangrijkste cycli (thesaurie, opbrengsten, wiskundige voorzieningen, sociale prestaties, bezoldigingen, vaste activa) en de afsluiting van de jaarrekening bevatten structurele leemten/zwakke punten.	Verbeter het proces van het beheer en de boekhoudkundige afsluiting door te voorzien in internebeheersmaatregelen voor de belangrijkste cycli of die maatregelen te versterken (procedures, documentatie, reconciliaties, beschrijving van de cycli).

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2021	Voor verschillende rubrieken en verrichtingen zijn er geen waarderingregels of vertonen ze tekortkomingen (de activeringsdrempel voor de (im)materiële vaste activa, de afschrijvingsduur voor werken en renovaties van gebouwen in eigendom, de methode toegepast voor geactiveerde productie, de waardeverminderingen op vorderingen ten aanzien van wetsverzekeraars en voor beroepsziekten, de annuleringen van schuldvorderingen, de bestemming van het resultaat, de voorzieningen voor risico's en kosten, de wiskundige voorzieningen).	Vervolledig de waarderingsregels voor alle onderdelen van het vermogen en publiceer ze in de jaarrekening.
2021	Onvolledige reconciliatie van de boekhoudkundige en budgettaire posities met deze van de andere OISZ en de federale operatoren.	Voer in het kader van de afsluiting van het boekjaar een procedure in voor reconciliatie met de andere OISZ en met de federale operatoren, die zowel de schulden- als de vorderingensaldi omvat, evenals de boekhoudkundige en budgettaire stromen.
2022	De neutraliteit van de verrichtingen voor rekening van derden ten aanzien van het boekhoudkundige en het budgettaire resultaat is niet gewaarborgd.	Pas de boekingschema's aan voor de verrichtingen voor rekening van derden.
2022 2023	Het begrotingsbeheer vertoont de volgende tekortkomingen: • overschrijdingen van begrotingskredieten voor opdrachten (18,3 miljoen euro); • begrotingsaanpassing na 31 december; • fouten bij de opmaak van de rekening van budgettair beheer, die in onevenwicht wordt voorgesteld.	• Laat het beheerscomité de eventuele niet-limitatieve kredieten van de opdrachtenbegroting valideren. • Pas de begroting aan tijdens het begrotingsjaar en respecteer de limitatieve aard van de kredieten die het beheerscomité heeft goedgekeurd. • Versterk het proces van de reconciliatie tussen de algemene boekhouding en de begrotingsboekhouding.

4 Conclusie

Fedris onderschrijft de vaststellingen van het Rekenhof en verbindt zich ertoe in 2026 inspanningen te blijven leveren om de kwaliteit van zijn rekeningen te verbeteren.

Voorts heeft het een aantal tekortkomingen weggewerkt die het Rekenhof bij voorgaande controles had vastgesteld, waaronder:

- het kopiëren van de initiële begroting;
- de boeking van het banksaldo van de Vriendenkring nadat die werd ontbonden;
- het correct boeken van een immaterieel vast actief in oprichting;
- de afschrijving van bepaalde inrichtingen;
- de boeking van voorzieningen voor risico's en kosten;
- de voorstelling van de bijlage 'Staat van de IT-uitgaven'.

Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening (RVA) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

De RVA informeert de sociaal verzekerde over zijn rechten en verplichtingen en betaalt de werkloosheidsuitkeringen en bepaalde werkgerelateerde vergoedingen, met of zonder tussenkomst van de erkende uitbetalingsinstellingen.

Het Rekenhof controleerde de rekeningen 2024 op basis van de rekeningen die het beheerscomité opstelde op 3 juli 2025.

Tabel 40 – *Samenvatting van de jaarrekening 2024 van de RVA (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	419,0	476,2
	Opbrengsten	*7.023,2*	*6.854,5*
	Kosten	*6.972,5*	*7.172,0*
	Boekhoudkundig resultaat	**50,7**	**-317,5**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	7.008,9	6.848,8
	Uitgaven voor opdrachten	6.744,8	6.600,6
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**264,1**	**248,2**
	Ontvangsten voor het beheer	13,8	9,5
	Uitgaven voor het beheer	277,9	295,2
	Saldo van de beheersbegroting	**-264,1**	**-285,7**

Bron: jaarrekeningen 2023 en 2024 opgesteld door het beheerscomité van de RVA

2 Resultaten van de controle

Na afloop van zijn controle stelt het Rekenhof vast dat de jaarrekening 2024 van de RVA werd opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de koninklijke besluiten van 22 juni 2001 en 26 januari 2014 tot vaststelling van de regelen inzake de begroting, de boekhouding en de rekeningen en het genormaliseerd boekhoudplan van de openbare instellingen van sociale zekerheid. Dat geldt echter niet voor de volgende punten:

- De sociale prestaties worden niet geboekt volgens het principe van de vastgestelde rechten (werkloosheidsuitkeringen en bedrijfstoeslagen evenals uitkeringen voor tijdskrediet, loopbaanonderbreking en thematische verloven). De RVA boekt de kosten/uitgaven voor sociale prestaties immers volgens de indieningsmaand, die overeenstemt met het tijdstip van de betaling van de prestaties aan de sociaal verzekerden, ongeacht de refertemaand van de prestatie. Betalingen die plaatsvinden tussen 11 januari en 31 maart van het boekjaar N+1 worden dus geboekt op het boekjaar N+1, ook al hebben de uitkeringen betrekking op het boekjaar N of op vroegere boekjaren.
  Die boekingswijze gaat in tegen het principe van de vastgestelde rechten dat gedefinieerd is in artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 juni 2001. Rechten die samenhangen met de referteperiode voldoen immers aan de vier voorwaarden om van een vastgesteld recht te kunnen

spreken. Alle prestaties van boekjaar N die de uitbetalingsinstellingen of de RVA tot 31 maart van het boekjaar N+1 hebben berekend, moeten bijgevolg als kosten/uitgaven van het boekjaar N worden geboekt. Daarnaast moet de RVA ook een opbrengst/ontvangst (en een vordering) boeken die overeenstemt met de financiering van die prestaties door het Globaal Beheer, de deelentiteiten of de FOD Werkgelegenheid. Volgens de berekeningen van het Rekenhof zijn de kosten/uitgaven voor prestaties en de opbrengsten/ontvangsten 105,7 miljoen euro te laag geschat.

- De RVA verleent diensten aan zijn personeel, die decentraal worden beheerd door de werkloosheidsbureaus en de algemene administratie, door middel van bankrekeningen en kassen. Hij boekt de stortingen naar die rekeningen (een geïdentificeerd bedrag van 533 duizend euro in 2024) als kosten/uitgaven in plaats van als werkelijk gelopen kosten voor de uitvoering van de betrokken diensten. Die werkwijze volgt dus niet het algemene goedkeuringsproces voor uitgaven. De bankrekeningen (449.212,50 euro), kassen (5.102,79 euro) en personeelsbijdragen zijn bovendien niet opgenomen in de boekhouding van de RVA.
  Omdat de werkelijke kosten en het saldo van de daarvoor gebruikte liquide middelen niet werden gevalideerd, opgevolgd noch geboekt, stijgt het risico op fraude aanzienlijk, vooral als de bankrekeningen zijn geopend op naam van natuurlijke personen.
- De verrichtingen voor rekening van derden worden niet opgenomen in de statutaire jaarrekening. Ze hebben hoofdzakelijk betrekking op bevoegdheden van de RVA die door de zesde staatshervorming werden overgeheveld naar de deelentiteiten. De impact en de nadere regels voor de herintegratie van die verrichtingen in de statutaire rekeningen hangen af van de aanpassing van het reglementaire kader over de kwalificatie van de verrichtingen voor rekening van derden.

3 Niet-naleving van het principe van de vastgestelde rechten

De RVA leeft het principe van de vastgestelde rechten ook niet na voor de volgende elementen:

- De voorlopige bijdrage van de RVA aan de financiering van het vakantiegeld van arbeiders wordt geboekt als kosten/uitgaven in het boekjaar N+1, terwijl de bepaling en storting ervan in januari van het boekjaar N+1 maken dat de vier voorwaarden zijn vervuld om een recht vast te stellen op het boekjaar N (overschatting van het boekhoudkundige resultaat met 31,3 miljoen euro en van het budgettaire resultaat met 32 miljoen euro).
- De definitief geschrapte of verworpen uitkeringen worden geboekt bij de opbrengsten/ontvangsten op het moment van de overdracht tussen de financiële rekeningen van de uitbetalingsinstelling, d.i. 17 maanden en 35 maanden na de indieningsmaand van de uitkering. Door de definitieve kennisgeving van de schrapping of van de verwerping door de RVA en de aanvaarding daarvan door de uitbetalingsinstellingen zijn de vier voorwaarden echter vervuld om een recht vast te stellen, zelfs als de financiële regeling ervan met uitstel gebeurt (onderschatting van het boekhoudkundige en het budgettaire resultaat met 23,5 miljoen euro).
- De opbrengsten/ontvangsten voor de terugbetalingen door het FSO van provisionele werkloosheidsuitkeringen worden geboekt volgens de wekelijkse aangiften en de maandelijkse stortingen, die geen onderscheid maken tussen de periodes in kwestie. De terugbetalingen tussen 1 januari en 31 maart van het boekjaar N+1 worden bijgevolg ten onrechte geboekt op het boekjaar N+1. Dat is ook zo voor de terugbetalingen voor periodes van provisionele uitkeringen van het boekjaar N of vroeger (onderschatting van het boekhoudkundige en budgettaire resultaat met 7,7 miljoen euro).

- De vragen tot terugbetaling van de andere Europese OISZ worden geboekt als kosten/uitgaven bij de betaling, terwijl bij de eerste controle ervan na de ontvangst het recht kan worden vastgesteld (overschatting van het boekhoudkundige en budgettaire resultaat met 2,5 miljoen euro).

4 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2015-2016	Er wordt geen enkele voorziening geboekt voor geschillen, noch voor risico's en kosten.	Boek voorzieningen om de voorzienbare risico's en eventuele verliezen te dekken bij de afsluitdatum.
2015-2016 2017-2018 2023 2024	Er gebeurt (bij wijze van internebeheersingsmaatregel) geen reconciliatie van de boekhouding en de gegevens van de beheersoftware[144].	Zorg ervoor dat de geboekte bedragen en de gegevens uit de beheersoftware volledig en op gedocumenteerde wijze gereconcilieerd worden en breng eventueel de nodige correcties aan.
2017-2018	De functies (goedkeuring, boeking, betaling) zijn onvoldoende gescheiden.	• Voer de nodige internebeheersingsmaatregelen door om de scheiding en onverenigbaarheid tussen functies te waarborgen. • Voer controles in om eventuele niet-toegelaten cumuls op te sporen in de bevoegdheidsdelegaties voor het administratieve beheer. • Beperk het aantal supergebruikers van het boekhoudprogramma en weer hen uit de betalingscyclus.
2017-2018 2019-2020 2023 2024	De boeking en het beheer van de vaste activa vertonen tekortkomingen: • er wordt geen fysieke inventaris opgemaakt van de vaste activa, terwijl dat een reglementair voorgeschreven en noodzakelijke internebeheersingsmaatregel is om het bestaan van de vaste activa en de correcte waardering ervan te waarborgen; • IT-projecten die over meerdere jaren worden ontwikkeld, worden niet geboekt als immateriële vaste activa in oprichting; • de activeringsdrempel waarin de waarderingsregels voorzien, wordt niet nageleefd; • de lijst met vaste activa en het beheerbestand waarmee de afschrijvingen worden berekend, zijn onvoldoende van kwaliteit; • de materiële vaste activa in aanbouw worden onvoldoende opgevolgd.	• Stel een volledige fysieke inventaris op van de vaste activa en aligneer de saldi van de balans van de algemene rekeningen indien nodig. • Identificeer en boek de kosten voor de ontwikkeling van IT-projecten op het actief van de balans. • Pas de nodige procedures toe om de activeringsdrempel in de waarderingsregels na te leven. • Verbeter het beheerinstrument zodat de financiële dienst het kan inzetten. • Voer een mechanisme in om de projecten regelmatig op te volgen zodat de nodige boekingen meteen kunnen worden doorgevoerd.

144 Onder meer voor de cycli van de sociale prestaties (werkloosheid, loopbaanonderbreking en tijdskrediet, werkloosheidsuitkeringen die worden betaald aan of terugbetaald door de OISZ van Europese landen, FSO), de vaste activa en de bezoldigingen.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2019-2020	De boekhoudkundige en budgettaire posities worden niet volledig gereconcilieerd met de andere OISZ, de federale operatoren en de uitbetalingsinstellingen.	Voer in het kader van de afsluiting van het boekjaar een procedure in voor reconciliatie met de andere OISZ, federale operatoren en uitbetalingsinstellingen, die zowel de schulden- als de vorderingensaldi omvat, evenals de boekhoudkundige budgettaire stromen.
2021	De niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen zijn onvolledig, niet bijgewerkt en onvoldoende gerechtvaardigd.	Werk de lijst met de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen bij en voer de nodige correctieboekingen uit.
2021 2023	De waarderingsregels zijn onvolledig of ontbreken voor verschillende rubrieken en verrichtingen (de bestemming van het resultaat, de voorzieningen voor risico's en kosten, de vaste activa, de toe te passen waardeverminderingen op vorderingen voor terugbetalingen van werkloosheidsuitkeringen door de OISZ van Europese landen of de sociale leningen aan het personeel).	Vul de waarderingsregels aan voor alle rubrieken en publiceer ze in de jaarrekening.
2022 2023	De boekhoudkundige en budgettaire jaarafgrenzing wordt niet nageleefd voor bepaalde verrichtingen (aankoop van vaste activa en van diensten en diverse goederen, portkosten van de HVW, verschillen in kostprijs met Smals, voorlopige verrekening van de financiering van het FSO).	Reken de kosten toe aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben.
2023	De bevoegdheidsdelegaties zijn onvolledig, en cumuls van functies worden niet gecontroleerd.	Vervolledig, controleer en documenteer de uitvoering van de bevoegdheidsdelegaties.
2023	De ondertekeningsbevoegdheden op de bankrekeningen worden onvoldoende opgevolgd en gecontroleerd. Er is geen waarborg dat de betalingsbestanden niet kunnen worden	• Voer een procedure in voor de ondertekeningsbevoegdheden op de bankrekeningen en zorg ervoor dat de bankbestanden niet kunnen worden gewijzigd. • Werk de ondertekeningsbevoegdheden meteen bij.
2023	De aankoopcyclus vertoont een aantal tekortkomingen: • geen formalisering (procedures en risicoanalyse); • de bestelbons worden niet systematisch vóór de factuur opgesteld; • het beheer van derden en van de creditnota's vertoont gebreken.	• Formaliseer de aankoopcyclus. • Zorg ervoor dat de goedkeuring van de bestelbons voorafgaat aan de validatie van de facturen. • Analyseer en regulariseer de verrichtingen die al jaren openstaan.
2023 2024	De boekingsschema's en de opmaak van de bijlagen bij de jaarrekening vertonen verschillende tekortkomingen ten aanzien van de bepalingen van de bijlagen 1, 2 en 3 van het koninklijk besluit van 26 januari 2014.	• Pas de boekingsschema's aan. • Vervolledig op passende wijze de bijlagen bij de jaarrekening over de staat van de beleggingen en toegestane leningen, de staat van de IT-uitgaven en de rekening van budgettair beheer.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2024	Gebrekkig beheer van de in te vorderen vorderingen op onverschuldigde sociale prestaties: • geen overboeking naar dubieuze debiteuren en geen waardeverminderingen op vorderingen die door debiteuren worden betwist voor de rechtbank (21,6 miljoen euro); • onvoldoende opvolging van de vorderingen; • verschillen tussen de boekhoudkundige gegevens en die van de beheersoftware.	• Pas de bestaande waarderingsregels toe voor de overboeking naar de dubieuze debiteuren en voor de waardevermindering van vorderingen die hangende zijn bij de rechtbank. • Volg de terugvorderingsdossiers regelmatig op. • Analyseer de resterende verschillen tussen de boekhouding en de beheergegevens over de terug te vorderen vorderingen op onverschuldigde sociale prestaties, en voer de nodige regularisaties uit.
2024	Niet-terugbetaling aan de RSZ van de financieringsoverschotten die werden geïnd voor verschillende projecten waarvan de cycli zijn afgesloten (11,7 miljoen euro).	Betaal het gedeelte van de financieringsoverschotten aan de RSZ terug voor cycli van afgesloten projecten (risicogroepen, burn-outpreventie op het werk, bevordering van een innovatieve arbeidsorganisatie)
2024	Gebrekkig beheer van de terugbetalingen van werkloosheidsuitkeringen door de OISZ van Europese landen: • onvoldoende opvolging van de vorderingen en stortingen; • gebrekkige beheerinstrumenten; • geen overboeking naar dubieuze debiteuren en geen waardeverminderingen op de vorderingen (16,6 miljoen euro); • termijn om af te zien van vorderingen die niet coherent is met de Europese regelgeving.	• Vervolledig de beheerbestanden om alle in te vorderen vorderingen te kunnen opvolgen. • Overweeg om verwijlintresten toe te passen en een beroep te doen op de arbitrage van de rekeningencommissie voor de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels bij onbetaalde vorderingen. • Leg passende regels vast voor de waardevermindering van dergelijke vorderingen. • Herzie de termijn om af te zien van vorderingen. • Analyseer de niet-afgetoetste inningen en voer de nodige regularisaties uit.

5 Conclusie

De RVA onderschrijft de vaststellingen van het Rekenhof en verbindt zich ertoe in 2026 inspanningen te blijven leveren om de kwaliteit van zijn rekeningen te verbeteren. Voorts heeft hij een aantal tekortkomingen weggewerkt die het Rekenhof bij voorgaande controles had vastgesteld:

- de verkeerde boekingsschema's voor schrappingen van dubieuze vorderingen en waardeverminderingen werden herzien;
- afboeken van vaste activa worden gevalideerd door officieel daartoe gemachtigde personen;
- de financieringstekorten/-overschotten worden op passende wijze geboekt;
- sommige debetsaldi worden geherklasseerd naar vorderingen;
- immateriële vaste activa (IT-licenties) worden geactiveerd.

Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (FSO) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

Het Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers (FSO) werd opgericht door de wet van 26 juni 2002 en heeft als voornaamste opdracht vergoedingen te betalen aan werknemers die getroffen worden door de sluiting van hun onderneming.

Het Rekenhof controleerde de rekeningen 2024 op basis van de rekeningen die het beheerscomité opstelde op 3 juli 2025.

Tabel 41 – *Samenvatting van de jaarrekening 2024 van het FSO (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	555,9	525,1
	Opbrengsten	*522,7*	*558,1*
	Kosten	*570,8*	*643,3*
	Boekhoudkundig resultaat	**-48,1**	**-85,3**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	528,9	550,6
	Uitgaven voor opdrachten	555,7	822,3
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**-26,8**	**-271,6**
	Ontvangsten voor het beheer	0,0	0,0
	Uitgaven voor het beheer	7,7	8,4
	Saldo van de beheersbegroting	**-7,7**	**-8,4**

Bron: jaarrekeningen 2023 en 2024 opgesteld door het beheerscomité van het FSO

2 Resultaten van de controle

Na afloop van zijn controle stelt het Rekenhof vast dat de jaarrekening 2024 van het FSO is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de koninklijke besluiten van 22 juni 2001 en 26 januari 2014 tot vaststelling van de regelen inzake de begroting, de boekhouding en de rekeningen en het genormaliseerd boekhoudplan van de openbare instellingen van sociale zekerheid. Dat geldt echter niet voor de volgende punten:

- De sociale prestaties worden niet geboekt volgens het principe van de vastgestelde rechten zoals gedefinieerd in artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 juni 2001. Het FSO boekt de kosten/uitgaven voor sociale prestaties op basis van de uitgevoerde betalingen, ongeacht de referteperiode (d.w.z. de periode waarop de prestatie betrekking heeft), wat in strijd is met dit principe. De betalingen uitgevoerd in het eerste kwartaal N+1 worden dus geboekt op het boekjaar N+1, ook al hebben de uitkeringen betrekking op het jaar N. Tegelijk moet het FSO op datzelfde boekjaar een opbrengst/ontvangst (en een vordering) boeken die overeenstemt met de terugvordering van die uitkeringen bij de werkgevers en curatoren. Volgens de berekeningen van het Rekenhof zijn de kosten/uitgaven voor prestaties en de opbrengsten/ontvangsten 49,0 miljoen euro te laag geschat. Bovendien moet een bedrag van naar schatting

38,7 miljoen euro aan waardeverminderingen op vorderingen worden geboekt, waardoor het boekhoudkundige resultaat vermindert.

- Wat de afsluitingsdatum van het faillissement betreft, worden de annuleringen van vorderingen ten aanzien van gefailleerde werkgevers niet geboekt in overeenstemming met het reglementaire kader en de waarderingsregels. Het begrotingsresultaat is dus 9,7 miljoen euro onderschat.
- Het FSO boekt de opbrengsten/ontvangsten in samenhang met de werkgeversbijdragen wanneer het de kwartaalvoorschotten van de RSZ ontvangt. Die boekingswijze is in strijd met het principe van de vastgestelde rechten. De geboekte bedragen stemmen immers niet overeen met de sociale bijdragen die tijdens het boekjaar berekend worden, terwijl ze vorderingen in hoofde van het FSO vormen. Het FSO moet de opbrengsten/ontvangsten dus boeken op basis van de sociale bijdragen die de RSZ berekent, en niet volgens de storting ervan. Aangezien de RSZ die informatie in 2024 niet aan het FSO bezorgde, kon het Rekenhof niet inschatten welke impact die bijdragen hadden op het boekhoudkundige resultaat en op het begrotingsresultaat.

3 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2015-2017	Sommige voorschotten ontvangen voor extrastatutaire activiteiten wachten al jaren op bestemming (afgesloten faillissement).	Analyseer de ontvangen voorschotten voor afgesloten dossiers en boek de bedragen over naar de betrokken derden na aftrek van alle kosten.
2015-2017	Doordat de begunstigden niet gekend zijn, wachten verschillende voorschotten van werkgevers en curatoren al jaren op bestemming en blijven ze ondergebracht bij de schulden (1,3 miljoen euro).	Ga verder met het identificeren van de begunstigden van de voorschotten (ontslagen werknemers, curatoren, Deposito- en Consignatiekas) en boek ze op een passende schuldenrekening naargelang de betrokken derde.
2018-2019	IT-projecten die over meerdere jaren worden ontwikkeld, worden niet geboekt als immateriële vaste activa in oprichting (geïdentificeerd bedrag in 2024: 348 duizend euro).	Identificeer en boek de kosten voor de ontwikkeling van IT-projecten op het actief van de balans.
2018-2019 2020	De waarderingsregels vertonen tekortkomingen op het vlak van de immateriële vaste activa en het waardeverminderingspercentage van een aantal vorderingen van de non-profitsector.	Vul de waarderingsregels aan voor alle onderdelen van het vermogen en publiceer ze in de jaarrekening.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2018-2019 2022 2024	Het beheer van de vorderingen vertoont de volgende tekortkomingen: • geen waardevermindering op vorderingen die hangende zijn bij de rechtbank (300 duizend euro); • vorderingen ten aanzien van werknemers waarvan de verjaringstermijn verstreken is, worden niet systematisch geannuleerd; • de beslissing om een vordering te annuleren is niet systematisch gebaseerd op de officiële faillissementsprocedure; • definitieve correcties op de waardeverminderingen en de oninvorderbaarverklaringen worden uitgevoerd op basis van de bedragen geïnd bij afsluiting van het faillissement (kasbasis); dat is in strijd met het principe van de vastgestelde rechten; • vorderingen in verband met al jaren geleden betaalde prestaties waarvoor het FSO geen beroep heeft gedaan op de gestorte waarborgen om het geprefinancierde bedrag te recupereren; • het waardeverminderingspercentage voor de vorderingen 'werkgevers' en de gebruikte hypotheses zijn onvoldoende gedocumenteerd en verantwoord.	• Pas de waarderingsregel aan om te beantwoorden aan de reglementaire principes. • Boek de beheerverrichtingen voor de vorderingen onmiddellijk en op een getrouwe en volledige manier, conform het principe van de vastgestelde rechten (waardeverminderingen, terugnemingen van waardeverminderingen, oninvorderbaarverklaringen...). • Pas het reglementaire kader en de daarin opgenomen waarderingsregels toe om in overeenstemming te zijn met het principe van de vastgestelde rechten bij de boeking van annuleringen van vorderingen ten aanzien van gefailleerde werkgevers. • Analyseer openstaande vorderingen en doe het nodige om ze in te vorderen; gebruik daarbij onder meer de gestorte waarborgen ten gunste van het FSO. • Zorg ervoor dat de methode om waardeverminderingspercentages te bepalen voor de vorderingen 'werkgevers' en de gebruikte hypotheses gedocumenteerd en verantwoord zijn.
2020	De boekhoud- en begrotingsgegevens worden niet systematisch gereconcilieerd met die van de andere OISZ (RSZ en RVA).	Voer een procedure in om de gegevens bij afsluiting van het boekjaar systematisch te reconciliëren met die van de OISZ.
2020 2023	De boekingsschema's vertonen diverse tekortkomingen ten aanzien van de voorschriften uit de bijlagen 1 en 2 van het koninklijk besluit van 26 januari 2014.	Pas de boekingsschema's aan om de classificatie na te leven zoals bepaald in het koninklijk besluit van 26 januari 2014 en in de bijlagen ervan.
2022	Foutief gebruik van de rubriek van de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.	Boek de rechten en verplichtingen die beantwoorden aan de definitie zoals algemeen aanvaard in de boekhoudprincipes bij de niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen. Voeg de relevante statistieken toe als een vrije bijlage bij de jaarrekening.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2022 2023 2024	De interne beheersing vertoont de volgende tekortkomingen: • gebrekkige formalisering van de thesauriecyclus; • ontoereikende functiescheiding in het beheer van de gegevensfiches van de werknemers en in het betalingsbeheer; • onvoldoende controlemaatregelen voor de beoordeling van wijzigingen in gegevensfiches van werknemers; • onvolledige en onvoldoende geactualiseerde bevoegdheidsdelegaties; • ontoereikende opvolging en controle van de ondertekeningsbevoegdheden op bankrekeningen.	• Rond de formalisering van de thesauriecyclus af, onder meer in de vorm van procedures, door de toegepaste controlemaatregelen aan te geven. • Zorg voor een betere functiescheiding. • Versterk de internebeheersingsmaatregelen voor de beoordeling van wijzigingen in gegevensfiches van werknemers. • Vervolledig, controleer en documenteer de uitvoering van de bevoegdheidsdelegaties. • Wijs de ondertekeningsbevoegdheden op de bankrekeningen toe aan de officieel daartoe aangestelde personen. • Stel een procedure op waarmee de toegangen tot de bankrekeningen kunnen worden opgevolgd en gecontroleerd, zodat kan worden nagegaan of de bevoegdheidsdelegaties stroken met de ondertekeningsbevoegdheden op de bankrekeningen.
2024	De controleactiviteiten voor de beoordeling van uitkeringsdossiers zijn onvoldoende geformaliseerd. Bovendien worden de overzichtsbestanden met de uitkeringen, op basis waarvan de verrichtingen worden geboekt, niet formeel goedgekeurd door een ordonnateur.	• Versterk de internebeheersingsmaatregelen voor de boordeling van uitkeringsdossiers door de documentatie bij de controleactiviteiten aan te vullen. • Zorg ervoor dat een ordonnateur de overzichtsbestanden met de uitkeringen moet goedkeuren vóór inbetalingstelling.

4 Conclusie

Het FSO onderschrijft de meeste vaststellingen van het Rekenhof en verbindt zich ertoe in 2026 inspanningen te blijven leveren om de kwaliteit van zijn rekeningen te verbeteren. Voorts heeft het de tekortkomingen aangepakt die het Rekenhof bij vorige controles had vastgesteld:

- overschatting van de voorzieningen voor geschillen;
- foutieve aanrekening van de waardeverminderingen (toevoegingen en terugnemingen) op dubieuze vorderingen;
- reconciliatie van sommige beheergegevens met die van de boekhouding;
- goedkeuring van de geconsolideerde jaarrekening door het beheerscomité en bezorging aan de toezichthoudende minister;
- boeking van de definitieve uitgaven voor tijdelijke werkloosheid.

Rijksdienst voor Jaarlijkse Vakantie (RJV) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

De RJV werd opgericht in 1971 en heeft als opdracht het bedrag van het vakantiegeld van arbeiders en ermee gelijkgestelden te berekenen en het hen rechtstreeks of via de bijzondere vakantiefondsen uit te betalen.

Het Rekenhof controleerde de rekeningen 2024 op basis van de rekeningen die het beheerscomité opstelde op 11 juni 2025.

Tabel 42 – *Samenvatting van de jaarrekening 2024 van de RJV (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	1.554,1	1.609,9
	Opbrengsten	*6.084,5*	*6.299,2*
	Kosten	*6.144,3*	*6.433,0*
	Boekhoudkundig resultaat	**-59,8**	**-133,8**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	6.026,1	6.481,2
	Uitgaven voor opdrachten	5.960,4	6.357,4
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**65,7**	**123,8**
	Ontvangsten voor het beheer	0,0	0,0
	Uitgaven voor het beheer	23,6	23,8
	Saldo van de beheersbegroting	**-23,6**	**-23,7**

Bron: jaarrekeningen 2023 en 2024 opgesteld door het beheerscomité van de RJV

2 Resultaten van de controle

Na afloop van zijn controle stelt het Rekenhof vast dat de jaarrekening 2024 van de RJV werd opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de koninklijke besluiten van 22 juni 2001 en 26 januari 2014 tot vaststelling van de regelen inzake de begroting, de boekhouding en de rekeningen en het genormaliseerd boekhoudplan van de openbare instellingen van sociale zekerheid.

Dat is echter niet zo voor de volgende punten, waarvoor het principe van de vastgestelde rechten zoals gedefinieerd in artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 juni 2001, niet is nageleefd.

2.1 Prestaties in verband met het vakantiegeld

De RJV boekt de kosten/uitgaven voor het vakantiegeld voor de prestaties van het boekjaar N op het ogenblik van betaling in het boekjaar N+1. De kosten en uitgaven die worden geboekt in de loop van het boekjaar N houden dus verband met het vakantiegeld van de arbeiders en ermee gelijkgestelden voor het boekjaar N-1.

Het Rekenhof beveelt de RJV dan ook aan om op 31 december van het boekjaar N, bij wijze van afsluitverrichting, een schuld te boeken (evenals een kost/uitgave) voor alle vakantiegelden in verband met de prestaties van het boekjaar N, zelfs wanneer die grotendeels zullen worden betaald in het tweede kwartaal van het boekjaar N+1.

Volgens de berekeningen van het Rekenhof zou de boeking van de vastgestelde rechten van de schuld voor vakantiegeld op 31 december 2024, het boekhoudkundige resultaat en het begrotingsresultaat met 6.465,9 miljoen euro verminderen.

2.2 Financiering van het vakantiegeld

Het vakantiegeld voor arbeiders en ermee gelijkgestelden wordt hoofdzakelijk gefinancierd door de werkgeversbijdragen die worden berekend op 108 % van hun brutobezoldiging. De bijdragen bestemd voor het stelsel van de jaarlijkse vakantie voor arbeiders en daarmee gelijkgestelden bedragen 15,84 % van 108 % van de brutobezoldiging. De RSZ int een driemaandelijkse bijdrage van 5,57 % samen met de andere sociale bijdragen. Hij berekent het saldo van 10,27 % op basis van de aangiften van het jaar N. In maart van het boekjaar N+1 stuurt hij de werkgevers een debetbericht, dat uiterlijk op 30 april moet worden betaald.

De RJV boekt de opbrengsten/ontvangsten van overdrachten volgens de kasbewegingen die overeenstemmen met de bedragen die de RSZ hem stort. Daarmee overtreedt hij het principe van de vastgestelde rechten. De geboekte bedragen stemmen immers niet overeen met de sociale bijdragen berekend tijdens het boekjaar N, terwijl ze vorderingen in hoofde van de RJV vormen, zelfs wanneer ze pas worden gestort nadat het recht is vastgesteld. Bijgevolg beveelt het Rekenhof de RJV aan om op 31 december van het boekjaar N, bij wijze van afsluitverrichting, een vordering te boeken (evenals een opbrengst/ontvangst) voor alle te ontvangen bijdragen die verband houden met de financiering van het vakantiegeld voor prestaties van het boekjaar N. Volgens de berekeningen van het Rekenhof zou de boeking van de vastgestelde rechten op 31 december 2024, het boekhoudkundige resultaat en het begrotingsresultaat met 4.494,0 miljoen euro doen toenemen.

Tot slot boekt de RJV een voorziening voor risico's en kosten (zonder aanrekening op de begroting) om de reeds geïnde ontvangsten uit kwartaalbijdragen over te dragen voor het vakantiegeld dat het jaar nadien zal worden betaald. Die bijdragen, die worden geïnd in de loop van het boekjaar om de latere betaling van het vakantiegeld te financieren, zijn echter geen toekomstige kosten. Een voorziening mag bovendien niet worden gebruikt voor waardecorrecties op activa. De voorziening die aanwezig is op 31 december 2024 is bijgevolg niet gerechtvaardigd en moet worden afgeboekt. Het boekhoudkundige resultaat is 1.785,0 miljoen euro te laag geschat.

3 Niet-naleving van het principe van de vastgestelde rechten

De RJV leeft het principe van de vastgestelde rechten ook niet na voor de volgende elementen:

- De financiering van het vakantiegeld van arbeiders door de RVA wordt geboekt volgens de financiële stromen (voorlopig voorschot en regularisaties) die uitsluitend betrekking hebben op het boekjaar N-1. Door de bepaling en storting van het voorlopige voorschot op de uitkeringen van het boekjaar N in januari van het boekjaar N+1, zijn de vier voorwaarden om te spreken van een vastgesteld recht in het boekjaar N vervuld. Het boekhoudkundige resultaat en het begrotingsresultaat zijn daardoor met 32,0 miljoen euro onderschat.

- Uit de jaarrekening 2024 van de RJV blijkt dat het vakantiegeld dat nog niet aan de begunstigden is uitbetaald, net als de afgehouden persoonlijke sociale bijdrage en de bedrijfsvoorheffing die ermee samenhangen, als schulden worden vermeld.
- De wetgeving bepaalt dat *"de vordering met het oog op de uitbetaling van het vakantiegeld verjaart na drie jaar, vanaf het einde van het vakantiedienstjaar waarop dat vakantiegeld betrekking heeft"*[145]. De RJV boekt de annulering van de schuld die volgt op de verjaring van het vakantiegeld van vakantiedienstjaar N-3 echter op het boekjaar N+1. Toch had die al vanaf het boekjaar N moeten worden geboekt. De vier voorwaarden om te kunnen spreken van een vastgesteld recht (bedrag, identiteit schuldeiser, verplichting tot betalen en verantwoordingsstuk) waren immers vervuld tegen 31 maart van het boekjaar N, waardoor de boeking ervan mogelijk was. Het boekhoudkundige resultaat en het begrotingsresultaat zijn dan ook met 11,8 miljoen euro onderschat.

4 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2017	De kosten/uitgaven voor de doorfacturering van de beheer/opdrachtkosten van de RSZ worden gecompenseerd met de overeenkomstige opbrengsten/ontvangsten.	Herbekijk het boekingsschema om alle kosten/uitgaven en opbrengsten/ontvangsten te boeken.
2023	Er is geen voorziening voor geschillen geboekt.	Boek voorzieningen om de voorzienbare risico's en eventuele verliezen te dekken op afsluitdatum.
2023	De niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen zijn onvolledig, niet bijgewerkt en onvoldoende gerechtvaardigd.	• Stel jaarlijks een overzicht op van alle rechten en verplichtingen buiten balans; zorg voor de nodige verantwoordingsstukken. • Zorg ervoor dat al die rechten en verplichtingen worden geboekt en opgenomen in de bijlage bij de jaarrekening.
2023	De waarderingsregels vertonen tekortkomingen of ontbreken voor verschillende rubrieken en verrichtingen (activeringsdrempel voor materiële vaste activa, activering van immateriële vaste activa in oprichting, overboeking naar dubieuze debiteuren en waardeverminderingen op schuldvorderingen in verband met hypothecaire leningen, voorzieningen voor risico's en kosten).	Vervolledig de waarderingsregels voor alle onderdelen van het vermogen en publiceer ze in de jaarrekening.
2023	De boekingsschema's vertonen meerdere tekortkomingen ten aanzien van de voorschriften uit de bijlagen 1, 2 en 3 van het koninklijk besluit van 26 januari 2014.	Pas de boekingsschema's aan om de classificatie na te leven zoals bepaald in het koninklijk besluit van 26 januari 2014 en de bijlagen ervan.

145 Artikel 46bis van de gecoördineerde wetten van 28 juni 1971 betreffende de jaarlijkse vakantie van de werknemers.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2023	Tekortkomingen in de thesauriecyclus: • onvolledige formalisering (procedures en risicoanalyse); • het ontbreken van een definitie van de uitgaven die de fondsen mogen uitbetalen (aard en maximumbedrag); • gegevens uit de betalingsbestanden die mogelijk kunnen worden gewijzigd.	• Rond de formalisering van de thesauriecyclus af, onder meer in de vorm van procedures, door de toegepaste controlemaatregelen aan te geven. • Beperk de risico's dat bankgegevens in de betalingsbestanden worden gewijzigd vóór ze in de betaalapplicatie worden geïmporteerd.
2019 2023 2024	Tekortkomingen in de interne beheersing: • de sociale prestaties worden niet gereconcilieerd met de beheergegevens vóór de boekhoudkundige afsluiting; • onvoldoende functiescheiding binnen de HR-afdeling; • er ontbreekt een fysieke inventaris van de vaste activa; • de sociale schulden worden onvoldoende gereconcilieerd met de verzamelstaten van derden (RSZ).	• Zorg ervoor dat de geboekte bedragen en de gegevens uit de beheersoftware volledig en op gedocumenteerde wijze gereconcilieerd worden. • Zorg voor een betere functiescheiding. • Stel een volledige fysieke inventaris van de vaste activa op zodat reconciliatie met de boekhoudkundige inventaris mogelijk is, en stem indien nodig de balans erop af. • Voer controleactiviteiten in die de reconciliatie waarborgen tussen de gegevens van de algemene balans en de rekeningoverzichten van de betrokken derden.
2024	Negatieve boekhoudkundige reserves worden niet geherklasseerd naar het overgedragen resultaat (492,6 miljoen euro).	Voer de nodige herklasseringen uit tussen de rubrieken van het eigen vermogen.
2024	Tekortkomingen in het begrotingsbeheer: • overschrijdingen van kredieten in de opdrachtenbegroting zonder voorafgaande toestemming van het beheerscomité; • begrotingsaanpassingen na 31 december.	• Laat het beheerscomité eventuele niet-limitatieve kredieten in de opdrachtenbegroting valideren. • Pas de begroting aan tijdens het begrotingsjaar en respecteer de limitatieve aard van de kredieten die het beheerscomité heeft goedgekeurd.

5 Conclusie

De RJV onderschrijft de meeste vaststellingen van het Rekenhof en verbindt zich ertoe in 2026 inspanningen te blijven leveren om de kwaliteit van zijn rekeningen te verbeteren. Voorts heeft hij de tekortkomingen aangepakt die het Rekenhof bij vorige controles heeft vastgesteld:

- reconciliatie van de loonkosten en de fiscale schulden met de gegevens uit de beheerssoftware en de verzamelstaten 325;
- tijdige terbeschikkingstelling van de verantwoordingsstukken;
- verbetering van de interne beheersing van de thesauriecyclus;
- reconciliatie van de boekhoudkundige stromen en de begrotingsstromen met deze van de andere OISZ en de federale operatoren.

Rijksdienst voor Sociale Zekerheid (RSZ) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

De RSZ centraliseert de financiële middelen van de sociale zekerheid voor werknemers (bijdragen, overheidssubsidies, alternatieve financiering) en verdeelt die onder de takken volgens hun thesauriebehoeften[146].

Het Rekenhof controleerde de rekeningen 2024 op basis van de rekeningen die het beheerscomité opstelde op 28 november 2025.

Tabel 43 – *Samenvatting van de jaarrekening 2024 van de RSZ (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	18.918,5	23.715,5
	Opbrengsten	*109.814,7*	*119.852,2*
	Kosten	*108.576,0*	*120.101,8*
	Boekhoudkundig resultaat	**1.238,7**	**-249,6**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	109.671,6	116.171,6
	Uitgaven voor opdrachten	106.869,7	115.755,8
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**2.801,9**	**415,8**
	Ontvangsten voor het beheer	7,8	37,1
	Uitgaven voor het beheer	282,8	292,7
	Saldo van de beheersbegroting	**-274,9**	**-255,5**

Bron: jaarrekeningen 2023 en 2024 opgesteld door het beheerscomité van de RSZ

2 Resultaten van de controle

Na afloop van zijn controle stelt het Rekenhof vast dat de jaarrekening 2024 van de RSZ is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de koninklijke besluiten van 22 juni 2001 en 26 januari 2014 tot vaststelling van de regelen inzake de begroting, de boekhouding en de rekeningen en het genormaliseerd boekhoudplan van de openbare instellingen van sociale zekerheid.

3 Opmerkingen over het stelsel van de overzeese sociale zekerheid

De sociale prestaties en de sociale bijdragen van de overzeese sociale zekerheid bedragen 324,5 miljoen euro en 69,3 miljoen euro in 2024. Het Rekenhof heeft de volgende vaststellingen gedaan voor dat stelsel, dat wordt beheerd door de RSZ.

146 De takken van de sociale zekerheid zijn vermeld in de inleiding van dit Boek.

3.1 Niet-naleving van het principe van de vastgestelde rechten

De volgende boekingswijzen wijken af van het principe van de vastgestelde rechten dat vervat is in artikel 2 van het koninklijk besluit van 22 juni 2001:

- De kosten/uitgaven en de opbrengsten/ontvangsten voor verrichtingen van de overzeese sociale zekerheid worden geboekt op basis van de betalingen in plaats van de referentieperiode. Betalingen van sociale prestaties/uitkeringen die plaatsvinden in het eerste kwartaal van het boekjaar N+1 worden geboekt op het boekjaar N+1, ook al hebben ze betrekking op het boekjaar N.
  Hoewel die boekingen geen invloed hebben op het boekhoudkundige resultaat en het begrotingsresultaat (vanwege de tussenkomst van de federale Staat), zijn de kosten/uitgaven (3,0 miljoen euro) en de opbrengsten/ontvangsten (9,1 miljoen euro) voor hetzelfde bedrag onderschat.
- Terugbetalingen van uitbetaalde sociale prestaties worden als opbrengsten/ontvangsten van het boekjaar geboekt, terwijl het niet om vastgestelde rechten gaat (312 duizend euro). Ze horen dus thuis in wachtrekeningen tot nadere analyse en bestemming.

3.2 Andere vaststellingen

- 198.975 euro aan geïnde bijdragen die nog niet zijn bestemd, dateren van minstens tien jaar geleden (13,27 %);
- kosten/opbrengsten en uitgaven/ontvangsten voor gerecupereerde sociale prestaties zijn verkeerd gecompenseerd (onderschatting met 638,6 duizend euro);
- bij het bepalen van de staatstussenkomst wordt geen rekening gehouden met de evolutie van de voorzieningen (overschatting met 134,1 duizend euro).

4 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2020 2024	Het beheer van de vaste activa vertoont verschillende tekortkomingen: • De fysieke inventaris van de vaste activa is niet in overeenstemming gebracht met de boekhouding; nochtans een reglementaire procedure die als noodzakelijke internebeheersingsmaatregel bij de opmaak van de jaarrekening moet garanderen dat de vaste activa bestaan en correct boekhoudkundig gewaardeerd zijn. • De medewerkers die activa mogen declasseren, zijn niet officieel aangesteld. • Sommige kosten voor IT-ontwikkelingen worden als kost/uitgave geboekt, terwijl ze beantwoorden aan de definitie van immateriële vaste activa (90 duizend euro).	• Breng de fysieke inventaris van de vaste activa in overeenstemming met de boekhoudkundige gegevens. • Vermeld in de bevoegdheidsdelegaties wie activa mag declasseren. • Identificeer de kosten die overeenstemmen met vaste activa en reken ze boekhoudkundig en budgettair correct aan.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2020	Er wordt geen volledige reconciliatie uitgevoerd met de begrotings- en boekhoudgegevens van de andere OISZ noch met die van publieke en private operatoren buiten het Globaal Beheer.	Blijf bij de afsluiting van een boekjaar de gegevens reconciliëren met deze van de andere OISZ en van de publieke en private operatoren.
2022 2023 2024	De cycli van de financiële investeringen (in eigen beheer) en van de thesaurie vertonen tekortkomingen: • de cyclus van de financiële investeringen (procedures en risicoanalyse) is niet geformaliseerd; • verrichtingen voor de verkoop en vervreemding van financiële effecten in samenhang met het Fonds voor de Toekomst van de Geneeskundige Verzorging zijn niet op bewijskrachtige wijze gedocumenteerd; • bepaalde kasverrichtingen zijn niet op bewijskrachtige wijze gedocumenteerd, en soms ontbreekt de goedkeuring; • betalingsbestanden kunnen gewijzigd worden voordat ze terechtkomen in de betaalapplicatie; • de functies van de financiële actoren zijn onvoldoende van elkaar gescheiden (goedkeuring, boeking en betaling).	• Formaliseer de beschrijving van de cycli van de financiële investeringen en de thesaurie. • Bewaar systematisch de goedkeuring van verrichtingen voor de aankoop/verkoop van financiële effecten. • Laat alle verrichtingen, die via een kas worden betaald, goedkeuren en zorg ervoor dat ze gedocumenteerd zijn. • Beperk de risico's dat bankgegevens worden gewijzigd voordat ze terechtkomen in de betaalapplicatie. • Stel internebeheersingsmaatregelen in om de scheiding en onverenigbaarheid tussen de functies van de financiële actoren te waarborgen.
2022 2024	De voorschotten die aan Smals worden betaald, zijn niet correct geclassificeerd in de boekhouding en in de begroting. Er wordt een fout boekingsschema gebruikt om de verschillen in kostprijs te boeken (Smals).	• Pas de boekingsschema's aan om de classificatie na te leven zoals bepaald in het koninklijk besluit van 26 januari 2014 en in de bijlagen ervan. • Reken de bestemming van het uiteindelijke positieve verschil in kostprijs aan bij de ontvangsten in de loop van het boekjaar N+1. • Reken alle facturen van Smals aan als uitgaven (ongeacht op welke wijze ze moeten worden aangezuiverd) in de loop van het referentieboekjaar.
2023	De rechten en verplichtingen buiten balans zijn onvolledig en niet geactualiseerd.	Inventariseer elk jaar de rechten en verplichtingen buiten balans; voer de nodige corrigerende boekingen uit en pas de bijlagen aan in de jaarrekening.
2023	De opbrengsten in het kader van de Europese Faciliteit voor Herstel- en Veerkracht (FHV) zijn niet volledig (onderschatting van het boekhoudkundige resultaat in 2024: 3,3 miljoen euro).	Respecteer het principe van de jaarafgrenzing om de opbrengsten in het kader van de FHV te boeken.
2024	Er is geen enkele voorziening geboekt voor risico's en kosten of voor geschillen.	Boek voorzieningen om de voorzienbare risico's en eventuele verliezen te dekken bij de afsluitdatum.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2024	Het begrotingsbeheer vertoont een aantal tekortkomingen: • overschrijdingen van begrotingskredieten voor opdrachten (4.084,8 miljoen euro); • een begrotingsaanpassing na 31 december; • systematische overdracht van heel wat onbenutte kredieten.	• Laat de eventuele niet-limitatieve kredieten van de opdrachtenbegroting valideren door het beheerscomité. • Pas de begroting aan tijdens het begrotingsjaar en respecteer de limitatieve aard van de kredieten die het beheerscomité goedkeurde op 31 december van het boekjaar • Schat de werkings- en investeringsuitgaven meer realistisch in.

5 Conclusie

De RSZ onderschrijft de meeste vaststellingen van het Rekenhof en verbindt zich ertoe in 2026 inspanningen te blijven leveren om de kwaliteit van zijn rekeningen te verbeteren. Voorts heeft hij de tekortkomingen aangepakt die het Rekenhof bij vorige controles had vastgesteld:

- naleving van het principe van de vastgestelde rechten bij de boeking van:
  - de financieringsverrichtingen van het Globaal Beheer;
  - de overdrachten van bijdragen (buiten het Globaal Beheer) waarbij de RSZ voor rekening van andere instellingen optreedt (Entiteit I en buiten Entiteit I);
  - de aan- en verkoop van effecten op de financiële portefeuille in eigen beheer.
- onvolledige waarderingsregels;
- opvolging, waardering en activering van IT-projecten die immateriële vaste activa zijn;
- herwaardering van een leegstaand gebouw in Burundi dat in zeer slechte staat verkeert;
- hiaten in de thesauriecyclus (formalisering, ondertekeningsrechten en bevoegdheidsdelegaties);
- overeenstemming van de oninvorderbaar verklaarde schuldvorderingen in de boekhouding en in de begroting met de nota aan het beheerscomité.

Federale Pensioendienst (FPD) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

De FPD staat in voor de toekenning en de betaling van de werknemers- en ambtenarenpensioenen, van de pensioenen van personeelsleden van HR-Rail en van de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, en van de inkomensgarantie voor ouderen (IGO). Hij betaalt ook de pensioenen van de zelfstandigen. De FPD geeft daarnaast ook advies en juridische ondersteuning voor het beleidswerk.

Het Rekenhof controleerde de rekeningen 2024 op basis van de rekeningen die het beheerscomité opstelde op 23 juni 2025.

Tabel 44 – *Samenvatting van de jaarrekeningen 2023 en 2024 van de FPD (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	1.587,9	2.820,5
	Opbrengsten	*68.226.9*	*73.354,8*
	Kosten	*67.942,7*	*72.376,1*
	Boekhoudkundig resultaat	**284,2**	**978,7**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	68.404,7	73.281,9
	Uitgaven voor opdrachten	67.947,6	72.191,8
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**-457,0**	**1.090,1**
	Ontvangsten voor het beheer	92,2	82,1
	Uitgaven voor het beheer	287,7	265,1
	Saldo van de beheersbegroting	**-195,6**	**-183,0**

Bron: jaarrekeningen 2023 en 2024 opgesteld door het beheerscomité van de FPD

2 Resultaten van de controle

2.1 Dubieuze debiteuren van sociale prestaties en waardeverminderingen

De FPD boekt het grootste deel van dubieuze terugvorderingen van onterecht betaalde pensioenen definitief af als oninvorderbaar in het jaar nadat hij daarvoor een waardevermindering heeft aangelegd. Zo boekte hij in 2023 voor 5,9 miljoen euro aan waardeverminderingen, waarvan hij in 2024 5,6 miljoen euro uitboekte als oninvorderbaar. Het Rekenhof herhaalt[147] dat het boeken van een dubieuze vordering en de bijhorende waardevermindering een louter boekhoudkundige inschatting is van het inningsrisico en dat de FPD de vorderingen pas kan afboeken als de oninvorderbaarheid ervan vaststaat.

147 Het maakte die vaststelling ook al in zijn vorige Boek, zie Rekenhof, "FPD: Controle van de jaarrekening 2023", *182e Boek – Deel II: Boek 2025 over de sociale Zekerheid*, Verslag aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, oktober 2025, p. 97-99, rekenhof.be.

Tijdens de audit van de jaarrekening 2024 beschikte de FPD nog niet over een gedetailleerde ouderdomsbalans van terug te vorderen pensioenen. Het Rekenhof raamt de dubieuze vorderingen en de noodzakelijke bijhorende waardevermindering op 31 december 2024 op 45,7 miljoen euro (op een totaal van 83,0 miljoen euro aan openstaande vorderingen). Die raming wijst erop dat een aanzienlijk deel van de openstaande vorderingen, waarvan sommige al zeer oud zijn, waarschijnlijk niet of niet volledig zal worden geïnd.

In de loop van 2025 heeft de FPD alsnog een ouderdomsbalans opgesteld. Het Rekenhof neemt hiervan akte en beveelt de FPD aan die balans systematisch te gebruiken om de dubieuze vorderingen en waardeverminderingen te boeken overeenkomstig de waarderingsregels.

2.2 Toerekenen van kosten aan het juiste boekjaar

In het verleden rekende de FPD informaticakosten niet altijd aan de juiste boekjaren toe. Zo boekte hij onder meer voorschotfacturen en meerjarige facturen volledig als kosten van het boekjaar. Vanaf 2024 past de FPD een aangepaste werkwijze toe met voorschotrekeningen en overlopende rekeningen.

Het Rekenhof stelt echter vast dat de FPD die nieuwe werkwijze nog niet consequent toepast. Net als in voorgaande jaren boekte hij, op de rekeningen voor informaticakosten bij derden, verschillende facturen volledig als een kost van het boekjaar, terwijl ze betrekking hebben op twee of meer boekjaren (overwaardering van het resultaat: 0,9 miljoen euro).

Het Rekenhof beveelt de FPD aan de informaticakosten aan de juiste periode toe te rekenen en ze te boeken op de juiste rekeningen. De FPD geeft aan dat hij de opvolging wil versterken en onderzoekt of de huidige werkwijze nog moet worden verfijnd.

2.3 Interne beheersing en procesmatige ondersteuning

De FPD beschikt over een controleomgeving die de betrouwbaarheid van zijn processen ondersteunt. Hij kan de werking van het internebeheersingssysteem nog verbeteren door de belangrijkste controlemaatregelen beter te documenteren en de controles en verantwoordelijkheden systematisch vast te leggen. Dat bevordert de transparantie van de processen en ondersteunt tegelijk ook de kennisoverdracht en de continuïteit van de werking.

Daarnaast kan de FPD de kwaliteit van zijn ondersteunende processen versterken door de samenwerking tussen de betrokken diensten te verdiepen om de beschikbare gegevens systematisch te benutten als controle- en opvolgingsinstrument. De aangekondigde initiatieven om de procedures te verfijnen en het overleg tussen de diensten te verbeteren, vormen in dat verband een positieve ontwikkeling.

3 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2021	Niet alle saldi zijn gedocumenteerd en verantwoord.	Verantwoord elk saldo in de rekeningen en wissel daarvoor informatie uit met andere operationele diensten.
2021	Om de werkingskosten toe te wijzen aan de verschillende stelsels wordt gebruik gemaakt van verdeelsleutels. Sommige daarvan steunen op historische gegevens van 1975 en 1992.	Evalueer regelmatig de verdeelsleutels waarmee de werkingskosten aan de verschillende stelsels worden toegewezen.
2023-2024	Bepaalde uitgaven in de beheersbegroting worden overgedragen naar het volgende jaar. Het saldo van de uitgaven die dat jaar niet volledig worden gebruikt, wordt vervolgens opnieuw overgedragen. Met die kredietoverdrachten worden middelen gereserveerd voor toekomstige projecten, maar dat resulteert in een budgettaire buffer en strookt niet met het principe van de eenjarigheid van de begroting.	• Verantwoord elk krediet dat wordt overgedragen omstandig en objectief. • Waak erover dat de overgedragen kredieten binnen een redelijke termijn worden besteed.

4 Conclusie

De FPD staat over het algemeen positief tegenover de aanbevelingen van het Rekenhof en zal proberen de nodige aanpassingen en/of oplossingen door te voeren. Het Rekenhof zal deze punten blijven opvolgen in de volgende controles.

Hulpkas voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (HZIV) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

De HZIV werd in 1955 opgericht. Haar voornaamste opdracht bestaat erin de prestaties in het kader van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen te controleren en uit te betalen als openbare verzekeringsinstelling.

Het Rekenhof heeft de rekeningen 2024 gecontroleerd op basis van de rekeningen die het beheerscomité op 2 juli 2025 opmaakte. Op 3 september 2025 legde het beheerscomité de ontbrekende waarderingsregels vast.

Tabel 45 – *Samenvatting van de jaarrekening 2024 van de HZIV (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	149,9	160,7
	Opbrengsten	*632,7*	*685,3*
	Kosten	*634,3*	*685,8*
	Boekhoudkundig resultaat	**-1,6**	**-0,5**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	593,3	643,0
	Uitgaven voor opdrachten	593,9	642,6
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**-0,6**	**0,4**
	Ontvangsten voor het beheer	38,8	42,2
	Uitgaven voor het beheer	38,8	42,6
	Saldo van de beheersbegroting	**0,0**	**-0,4**

Bron: jaarrekening 2024, opgesteld door het beheerscomité van de HZIV

2 Dubbel statuut van de HZIV

Door haar dubbele statuut – als OISZ en als verzekeringsinstelling – is de HZIV onderworpen aan twee boekhoudplannen: het boekhoudplan van de OISZ en dat voor de ziekenfondsen, opgelegd door de Controledienst voor de Ziekenfondsen (CDZ). Het beheerscomité van de HZIV besloot op 4 juli 2007 dat de HZIV de boekhoudregels van de OISZ moet naleven en de richtlijnen van de CDZ alleen bij wijze van aanvulling moet toepassen. De HZIV baseert bijgevolg haar rekeningen als verzekeringsinstelling op de boekhouding die ze voert als OISZ.

Die beslissing heeft gevolgen voor de boekhouding. Als OISZ maakt de HZIV haar rekeningen op op basis van voorlopige cijfers en afrekeningen van het RIZIV. Als verzekeringsinstelling maakt zij haar rekeningen over een boekjaar pas op nadat het RIZIV zijn rekeningen heeft vastgesteld. Elk verschil tussen de voorlopige afrekening en de latere afrekeningen door het RIZIV wordt verwerkt in het boekjaar waarin de HZIV die afrekening ontvangt. De jaarrekening als verzekeringsinstelling omvat wel de definitieve afrekening van het RIZIV. Het Rekenhof rapporteert in dit boekdeel enkel over de jaarrekening van de HZIV als OISZ.

3 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2019-2021 2023 2024	Er zijn diverse tekortkomingen bij de vaste activa: • onvolledige gegevens in de beheersoftware; • onjuiste boeking van herwaarderingen van terreinen en gebouwen (42 duizend euro); • geen fysieke inventaris; • gebrek aan voldoende details over de uitgaven voor software die in de immateriële vaste activa zijn geboekt.	• Zorg dat alle gegevens in de beheersoftware voor vaste activa juist en volledig zijn. • Boek de nodige correcties voor de vaste activa en de herwaarderingsmeerwaarden. • Stel een volledige fysieke inventaris van de vaste activa op. • Leg de waarderingsregels vast. Neem meer details op in de boekingsdocumenten voor software die in de immateriële vaste activa is geboekt.
2019-2021	Terugvorderingen van prestaties door subrogatie worden niet geboekt volgens het principe van de vastgestelde rechten (1,6 miljoen euro). Enkel in de klasse 0 verschijnt er hiervoor een bedrag.	Boek de terugvorderingen voor prestaties door subrogatie volgens het principe van de vastgestelde rechten als aan alle voorwaarden voldaan is.
2019-2021	Financieringsoverschotten voor de prestaties die de HZIV verleent voor rekening van Wallonië worden niet terugbetaald (1,6 miljoen euro).	Betaal het teveel aan financiering terug in overeenstemming met de regelgeving.
2019-2021	Sommige verrichtingen zijn twee keer geboekt in de balans als schulden/vorderingen en de overlopende rekeningen.	Pas het boekingsschema aan om een dubbele boeking te vermijden.
2019-2021 2024	Er werd geen voorziening geboekt voor geschillen (geïdentificeerd bedrag: 0,9 miljoen euro) of voor andere risico's en kosten.	• Boek de nodige voorzieningen om voorspelbare risico's of eventuele verliezen op de balansdatum te dekken. • Evalueer of er naast juridische geschillen nog andere gevallen zijn waarvoor een voorziening voor risico's en kosten aangewezen is.
2019-2021	De waarderingsregels zijn onvolledig en onvoldoende uitgewerkt.	Neem alle reglementair opgelegde bijlagen op in de jaarrekening en stel waarderingsregels op die de boekhoudkundige bepalingen van het koninklijk besluit van 26 januari 2014 verder uitwerken.
2019-2021	De boekhoud- en begrotingsgegevens worden niet gereconcilieerd met de andere OISZ of overheden.	Werk een procedure uit voor de reconciliatie met de andere OISZ en met de diensten van de federale Staat.
2019-2021	De nodige verslagen van de bedrijfsrevisor zijn niet beschikbaar, ondanks de rappels die de HZIV verstuurde.	Dring erop aan dat de bedrijfsrevisoren hun verslagen binnen de wettelijke termijnen meedelen.
2023	Er zijn grote tijdsverschillen tussen de systeemdatum en de boekhouddatum van de boekhoudkundige verrichtingen.	Volg de tijdsverlopen bij de boekhoudkundige verwerking van verrichtingen op.
2023	Verrichtingen van de opdrachten- en beheersbegroting (inclusief afsluitingsverrichtingen) worden geboekt na de wettelijke, reglementair opgelegde termijnen.	Respecteer de wettelijke termijnen voor het principe van de vastgestelde rechten (ook voor de afsluitingsverrichtingen).

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2023	De balans bevat negatieve saldi aan de actiefzijde (1,7 miljoen euro) en positieve saldi aan de passiefzijde (2,5 miljoen euro).	Boek vorderingen met een creditsaldo over naar de passiefzijde van de balans en schulden met een debetsaldo naar de actiefzijde van de balans.
2024	Dubieuze debiteuren worden verwerkt volgens de regels voor de verzekeringsinstellingen en niet volgens de regels die van toepassing zijn op de OISZ (0,9 miljoen euro).	Pas de regels van de OISZ toe voor de dubieuze vorderingen.
2024	In de schulden van de RSZ staan nog oude posten open.	Regulariseer de oude openstaande posten van het RSZ-saldo en voer een afloopcontrole van de openstaande saldi uit.
2024	Opbrengsten en kosten worden niet altijd geboekt volgens het principe van de vastgestelde rechten.	Boek opbrengsten en kosten als een vastgesteld recht.
2024	Niet alle boekingen worden gestaafd door een verantwoordingsstuk dat met een dubbele handtekening werd goedgekeurd zoals wettelijk opgelegd.	Zorg ervoor dat: • het wettelijke kader voor de goedkeuring van verantwoordingsstukken strikt wordt nageleefd; • bij elke boeking traceerbare goedkeuringen van twee personeelsleden kunnen worden vastgesteld, hetzij op papier, hetzij elektronisch.
2024	De openstaande schulden worden niet voor alle opdrachten afgestemd met de tegenpartijen.	Stem aan het einde van het boekjaar de openstaande schulden af met de tegenpartijen.

4 Conclusie

De HZIV heeft tekortkomingen opgelost die het Rekenhof in het verleden had vastgesteld en die onder meer betrekking hadden op de budgettaire aanrekening van waardeverminderingen voor dubieuze debiteuren en de correctie van eventuele onrechtmatige kosten/uitgaven van prestaties voordat het controleproces is afgerond.

De HZIV is het eens met de vaststellingen van het Rekenhof in het kader van zijn controle van de jaarrekening 2024 en verbindt zich ertoe verder inspanningen te leveren om de kwaliteit van haar rekeningen te verbeteren.

Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen (RSVZ) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

Het RSVZ werd opgericht door de wet van 21 december 1970[148]. Het ziet erop toe dat de zelfstandigen en vennootschappen zich aansluiten bij een sociaalverzekeringsfonds, beheert de Nationale Hulpkas, berekent de pensioenen van de zelfstandigen en kent ze toe, en staat in voor het globaal financieel beheer in het sociaal statuut van de zelfstandigen. Daarnaast heeft het RSVZ nog een aantal ondersteunende opdrachten.

Het Rekenhof controleerde de rekening 2024 op basis van de rekeningen die het beheerscomité opstelde op 10 juni 2025.

Tabel 46 – *Samenvatting van de jaarrekening 2024 van het RSVZ (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	4.713,6	4.543,6
	Opbrengsten	*15.347,5*	*16.190,5*
	Kosten	*14.799,5*	*16.377,4*
	Boekhoudkundig resultaat	**548,0**	**-186,9**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	9.901,0	10.361,0
	Uitgaven voor opdrachten	9.712,4	10.713,1
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**188,6**	**-352,1**
	Ontvangsten voor het beheer	6,8	8,8
	Uitgaven voor het beheer	106,9	109,9
	Saldo van de beheersbegroting	**-100,1**	**-101,1**

Bron: jaarrekening 2024, opgesteld door het beheerscomité van het RSVZ

2 Resultaten van de controle

Het Rekenhof voerde een controle uit op de algemene en begrotingsboekhouding van het RSVZ. Daarbij ging het na of de rekeningen een getrouw beeld geven van de financiële situatie van het RSVZ. De controle omvatte onder meer een analyse en steekproefsgewijze controle van de balans en resultatenrekening, een controle van de naleving van het boekhoudplan en van de waarderings-, boekings- en aanrekeningsregels en een analyse van de afsluitverrichtingen.

Het Rekenhof ging ook na wat er is gebeurd met zijn opmerkingen uit voorgaande jaren in verband met de boeking van waardeverminderingen op de dubieuze debiteuren en de actualisatie en boekhoudkundige reconciliatie van de fysieke inventaris.

148 Wet houdende oprichting van een Rijksinstituut voor de sociale verzekeringen der zelfstandigen.

3 Conclusie

Het RSVZ heeft in 2024 alle voorgaande opmerkingen van het Rekenhof opgelost. De controle van de jaarrekening 2024 gaf geen aanleiding tot nieuwe opmerkingen van materieel belang.

Aanvullend verwijst het Rekenhof naar de audit die het eind 2026 zal publiceren over het toezicht van de dienst Externe Audit van het RSVZ op de socialeverzekeringsfondsen voor zelfstandigen. In die audit onderzocht het hoe de dienst zijn rol als onafhankelijke toezichthouder uitvoert, en meer bepaald hoe de dienst twee kerntaken van de socialeverzekeringsfondsen controleert: de inning van de sociale bijdragen en het beheer van de rechten van de zelfstandigen. Het Rekenhof nam ook het toezicht op het interne beheer van de socialeverzekeringsfondsen onder de loep.

Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (KSZ) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

De KSZ werd opgericht in 1990. Ze zorgt voor een gedecentraliseerde opslag en een beveiligde elektronische uitwisseling van gegevens tussen de socialezekerheidsinstellingen.

Het Rekenhof controleerde de rekeningen 2024 van de KSZ op basis van de rekeningen die haar beheerscomité opstelde op 26 maart 2025.

Tabel 47 – *Samenvatting van de jaarrekening 2024 van de KSZ (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	9,8	10,1
	Opbrengsten	*17,7*	*18,5*
	Kosten	*17,6*	*18,2*
	Boekhoudkundig resultaat	**0,1**	**0,3**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	-	-
	Uitgaven voor opdrachten	-	-
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**-**	**-**
	Ontvangsten voor het beheer	17,4	18,2
	Uitgaven voor het beheer	17,4	18,2
	Saldo van de beheersbegroting	**0**	**0**

Bron: jaarrekening 2024, opgesteld door het beheerscomité van de KSZ

Het Rekenhof controleerde zowel de algemene als de begrotingsboekhouding. Het onderzocht onder meer hoe de KSZ de opbrengsten, de kosten en de saldi boekhoudkundig verwerkt en ging na of eerder vastgestelde tekortkomingen werden opgelost. Na afloop van zijn controle stelt het vast dat de jaarrekening 2024 van de KSZ is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de koninklijke besluiten van 22 juni 2001 en 26 januari 2014 tot vaststelling van de regelen inzake de begroting, de boekhouding en de rekeningen en het genormaliseerd boekhoudplan van de openbare instellingen van sociale zekerheid. Dat geldt echter niet voor de verwerking van het geschil met de FOD Binnenlandse Zaken (zie hierna).

2 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2021	De KSZ betwist een deel van de kosten die de FOD Binnenlandse Zaken in 2021, 2022, 2023 en 2024 aanrekende (saldo op 31 december 2024: 685.049 euro, geboekt als te ontvangen creditnota's). Dit geschil komt niet tot uiting in de rekeningen.	Breng het geschil tot uiting door een waardevermindering te boeken op het bedrag van de creditnota.
2021	Sommige prestaties aan derden worden niet volgens het principe van de vastgestelde rechten aangerekend in het boekjaar waarin ze werden geleverd. Daardoor werd in boekjaar 2024 66.735 euro te weinig als opbrengsten/ontvangsten geboekt.	Boek de opbrengsten/ontvangsten van prestaties in hetzelfde boekjaar als de kosten verbonden aan de levering ervan.
2023	De samenvattende opgaven en de beheergegevens van de lonen worden niet in overeenstemming gebracht met de resultatenrekening (personeelskosten) en balans (sociale schulden).	• Werk controlemaatregelen uit om een link te leggen tussen de beheergegevens, de algemene balans en de fiscale fiches. • Vraag aan het einde van het boekjaar systematisch de stand van de rekening met de desbetreffende derden op en stem die af met de boekhouding.
2023	De methode om de reserves te berekenen is niet vastgelegd in de waarderingsregels.	Vervolledig de waarderingsregels voor alle vermogensbestanddelen en publiceer ze in de jaarrekening.
2024	De begrotingsboekhouding vertoont de volgende tekortkomingen: • overdracht van kredieten tussen begrotingsartikelen na het einde van het begrotingsjaar, wat in strijd is met het annaliteitsbeginsel van de begroting; • rekeningen in de economische boekhouding en begrotingsartikelen bij eenzelfde verrichting stemmen niet altijd overeen met bijlage 2 bij het koninklijk besluit van 26 januari 2014.	• Raam en registreer alle begrotingsuitgaven en -ontvangsten. • Respecteer de koppeling tussen economische en begrotingsrekeningen.
2024	De bijlagen bij de jaarrekening worden niet opgesteld conform de voorschriften van de Commissie voor Normalisatie van de Boekhouding van de OISZ.	Stel de bijlagen bij de jaarrekening op volgens de geldende voorschriften.

3 Conclusie

De KSZ blijft zich inzetten om aanbevelingen uit het verleden uit te voeren. De controle van de jaarrekening 2024 gaf aanleiding tot nieuwe opmerkingen, waarvan sommige invloed hebben op het boekhoudkundige resultaat of het begrotingssaldo.

eHealth-platform (eHealth) – jaarrekening 2024

1 Inleiding

eHealth werd opgericht in 2008. Het bevordert en ondersteunt de elektronische dienstverlening en informatie-uitwisseling in de gezondheidszorg.

Het Rekenhof controleerde de rekeningen 2024 van eHealth op basis van de rekeningen die zijn beheerscomité opstelde op 13 mei 2025.

Tabel 48 – *Samenvatting van de jaarrekening 2024 van eHealth (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	18,4	18,9
	Opbrengsten	*17,4*	*17,2*
	Kosten	*15,7*	*16,2*
	Boekhoudkundig resultaat	**1,7**	**1**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	-	-
	Uitgaven voor opdrachten	-	-
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**-**	**-**
	Ontvangsten voor het beheer	15,9	16,4
	Uitgaven voor het beheer	15,9	16,4
	Saldo van de beheersbegroting	**0**	**0**

Bron: jaarrekening 2024, opgesteld door het beheerscomité van eHealth

Het Rekenhof controleerde zowel de algemene als de begrotingsboekhouding van eHealth en ging daarbij na of de rekeningen een getrouw beeld geven van de financiële situatie van eHealth. Het onderzocht onder meer hoe eHealth de opbrengsten, de kosten en de saldi boekhoudkundig verwerkt en ging na of eerder vastgestelde tekortkomingen werden opgelost.

2 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2023	De samenvattende opgaven en de beheergegevens van de lonen worden niet in overeenstemming gebracht met de resultatenrekening (personeelskosten) en balans (sociale schulden).	• Werk controlemaatregelen uit om een link te leggen tussen de beheergegevens, de algemene balans en de fiscale fiches. • Vraag aan het einde van het boekjaar systematisch de stand van de rekening met de desbetreffende derden op en stem die af met de boekhouding.
2023	De methode om de reserves te berekenen is niet vastgelegd in de waarderingsregels.	Vervolledig de waarderingsregels voor alle vermogensbestanddelen en publiceer ze in de jaarrekening.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2024	De opbrengsten/ontvangsten van een Europees project worden niet in hetzelfde jaar geboekt als de kosten/uitgaven. Dat komt omdat de projectverantwoordelijken en de boekhoudkundige dienst niet tijdig de nodige informatie uitwisselen over de realisatie van dat project.	• Boek de opbrengsten/ontvangsten in hetzelfde boekjaar als de kosten/uitgaven waarmee ze samenhangen. • Versterk de interne samenwerking tussen de betrokken diensten en formaliseer ze in interne procedures.
2018 2024	De begrotingsboekhouding vertoont de volgende tekortkomingen: • niet alle begrotingsontvangsten en -uitgaven worden geraamd (geïdentificeerd bedrag: 123.000 euro, zowel in ontvangsten als in uitgaven), wat in strijd is met het universaliteitsbeginsel van de begroting; eHealth rekent die ontvangsten en uitgaven wel aan op de uitvoeringsrekening van de begroting; • overdracht van kredieten tussen begrotingsartikelen na het einde van het begrotingsjaar, wat in strijd is met het annaliteitsbeginsel van de begroting; • de toekenning van voorschotten aan Smals of de aanwending van deze voorschotten wordt niet op de correcte begrotingsartikelen van de onderklassen 88 of 98 Uitgaven of Ontvangsten inzake kredietverleningen en deelnemingen geboekt.	• Raam en boek alle begrotingsuitgaven en –ontvangsten. • Respecteer het limitatieve karakter van de begrotingskredieten en voer overdrachten uit tijdens het begrotingsjaar. • Respecteer de koppeling tussen de economische en de begrotingsrekeningen.
2024	De bijlagen bij de jaarrekening worden niet opgesteld conform de voorschriften van de Commissie voor Normalisatie van de Boekhouding van de OISZ.	Stel de bijlagen bij de jaarrekening op volgens de geldende voorschriften.

3 Conclusie

eHealth blijft zich inzetten om aanbevelingen uit het verleden uit te voeren. De controle van de jaarrekening 2024 gaf aanleiding tot nieuwe opmerkingen, maar geen van deze opmerkingen heeft invloed op het boekhoudkundige resultaat of het begrotingssaldo. Voor één opmerking (de *matching* tussen kosten en opbrengsten van een Europees project) kon de impact niet worden geraamd.

Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering (RIZIV) – jaarrekening 2022

1 Inleiding

Het RIZIV werd opgericht door de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 (Ziekteverzekeringswet). Het beheert drie takken van de sociale zekerheid: de tak van de geneeskundige verstrekkingen, die van de uitkeringen voor arbeidsongeschiktheid en die van de vergoeding van medische ongevallen. Het RIZIV steunt bij de uitvoering van zijn opdrachten voor een groot deel op de ziekenfondsen.

Het Rekenhof heeft zijn controle uitgevoerd aan de hand van de rekeningen 2022 die het Algemeen Beheerscomité van het RIZIV op 12 april 2024 heeft goedgekeurd.

Tabel 49 – *Samenvatting van de rekeningen 2022 van het RIZIV (in miljoen euro)*

	Rubrieken	2023	2024
Algemene boekhouding	Balans	4.393	4.964
	Opbrengsten	*45.983,5*	*49.451,2*
	Kosten	*46.926,7*	*49.987,4*
	Boekhoudkundig resultaat	**-943,2**	**-536,2**
Begrotingsboekhouding	Ontvangsten voor opdrachten	47.670,2	52.204,2
	Uitgaven voor opdrachten	48.484,9	52.281,2
	Saldo van de opdrachtenbegroting	**-814,7**	**-77,0**
	Ontvangsten voor het beheer	40,5	9,3
	Uitgaven voor het beheer	158,3	162,6
	Saldo van de beheersbegroting	**-117,8**	**-153,3**

Bron: jaarrekening 2021 en 2022 opgesteld door het Algemeen Beheerscomité van het RIZIV

2 Principe van de vastgestelde rechten

Het Rekenhof stelt opnieuw vast dat het RIZIV het principe van de vastgestelde rechten niet toepast en kosten en opbrengsten niet altijd correct toewijst aan de periode waarop zij betrekking hebben (*matchingprincipe*)[149]. In de praktijk boekt het de kosten en opbrengsten voornamelijk op het moment van betaling, in plaats van op het moment waarop de onderliggende prestaties worden geleverd.

Dat is onder meer het geval voor de afrekeningen met de ziekenfondsen voor geneeskundige verzorging, ziekte-uitkeringen, COVID-19-maatregelen, administratiekosten en voor de verrichtingen voor de deelentiteiten. De afrekeningen worden niet in de resultatenrekening opgenomen, maar uitsluitend op de balans geboekt. Dat geeft een vertekend beeld van het resultaat en leidt tot een geïdentificeerde overwaardering van 250,3 miljoen euro. Het RIZIV kan zijn standpunt om

149 Rekenhof, "RIZIV: controle van de jaarrekening 2021", *182e Boek – deel II: Boek 2025 over de Sociale Zekerheid*, verslag aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, oktober 2025, p. 107-113, rekenhof.be.

deze afrekeningen niet als kosten of opbrengsten van het boekjaar te beschouwen, onvoldoende onderbouwen. Volgens het Rekenhof maken die afrekeningen integraal deel uit van de rekeningen van het RIZIV.

Het RIZIV voert ook geen eindejaarscorrectie uit om de financiering van de RSZ-Globaal Beheer en het RSVZ-Globaal Beheer af te stemmen op de uitgaven. Onder meer door die werkwijze tekent het RIZIV een verlies op van 536,2 miljoen euro in 2022 (en 943,2 miljoen euro in 2021), hoewel het volledig wordt gefinancierd door de Globale Beheren. In principe kan het resultaat van het RIZIV enkel voortvloeien uit de eigen beheersactiviteiten.

Om hieraan tegemoet te komen, heeft het RIZIV in 2024 een werkgroep opgericht die de financiële processen en interne controles in kaart brengt en optimaliseert. In dat kader werden ook nieuwe applicaties ontwikkeld om de verwerking van transacties te verbeteren en de efficiëntie te verhogen. Het RIZIV verwacht dat het vanaf het boekjaar 2026 de financiële verrichtingen zal kunnen boeken volgens het principe van de vastgestelde rechten.

3 Internationale verdragen: verwerking van de vorderingen, schulden en de resultaten

In eerdere controles heeft het Rekenhof onderzocht hoe het RIZIV de opbrengsten en kosten van de geneeskundige verzorging in het kader van internationale overeenkomsten beheert en boekhoudkundig verwerkt[150]. Bij zijn controle van de jaarrekening 2022 stelt het vast dat de rekeningen van het RIZIV nog steeds geen getrouw beeld geven van de vorderingen op en schulden tegenover buitenlandse organen en ziekenfondsen. Deze posten zijn bovendien overgewaardeerd in de balans.

Het RIZIV boekt de verrichtingen voor de internationale overeenkomsten hoofdzakelijk via de balans en niet in de resultatenrekening. Daarnaast ontbreken voldoende controles en boekhoudkundige afstemmingen, waardoor het risico op onvolledigheid en fouten aanzienlijk blijft.

Om deze problematiek aan te pakken, heeft het RIZIV in 2025 een nieuw boekhoudschema uitgewerkt dat het vanaf 2026 wenst in te voeren. Tegelijkertijd voert het een grondige analyse uit van de fouten in de historische boekingen, met als doel deze te corrigeren in het boekjaar 2026.

4 Interne beheersing en procesbeschrijvingen

De afgelopen jaren heeft het RIZIV sterk ingezet op de ontwikkeling van procesbeschrijvingen, met een bijzondere focus op de naleving van het principe van de vastgestelde rechten. Deze inspanningen kaderen in de doelstelling om tegen 2027 de rekeningen op te stellen conform de geldende regelgeving. Het Rekenhof heeft de procesbeschrijvingen voor 2022 onderzocht, onder meer voor de inkomsten uit bijdragen van verzekeringsmaatschappijen, geneesmiddelenbedrijven en internationale verdragen.

Uit dit onderzoek blijkt dat de bestaande procesbeschrijvingen een eerste aanzet vormen, maar nog onvolledig zijn. Zo ontbreekt in verschillende gevallen een gedetailleerde beschrijving van de

150 Zie onder meer Rekenhof, "RIZIV: beheer van de internationale overeenkomsten", *176e Boek – deel II: Boek 2019 over de Sociale Zekerheid*, verslag aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers, Brussel, september 2019, p. 93-105, rekenhof.be.

uitgevoerde controles, de functiescheidingen, de gebruikte IT-toepassingen en de bijbehorende IT-controles. Hierdoor is het internebeheersingsysteem nog onvoldoende gedocumenteerd.

Meer specifiek stelt het Rekenhof vast dat de inning en de manier van controle van die inkomsten risico's vertonen op het vlak van volledigheid en juistheid. Zo beschikt het RIZIV niet over een overzicht van de verzekeringsmaatschappijen die conform artikel 191 van de Ziekteverzekeringswet aanvullende bijdragen moeten betalen op bepaalde verzekeringspremies. Dat probleem stelt zich bij buitenlandse verzekeraars en bij maatschappijen die niet zijn aangesloten bij de Autoriteit voor Financiële Markten en Diensten (FSMA). Hoewel dergelijke informatie beschikbaar blijkt te zijn via onder meer de Nationale Bank van België, gebruikt het RIZIV die bronnen niet systematisch. Bovendien controleert het de premies die de verzekeringsmaatschappijen aangeven niet. Dat komt volgens het RIZIV omdat het daarvoor niet voldoende middelen heeft.

Ook bij de bijdragen van de geneesmiddelenbedrijven[151] steunt het systeem op aangiften "op eer". Het RIZIV verifieert deze gegevens niet, omdat daarvoor geen wettelijke basis bestaat en het ook onvoldoende capaciteit heeft om controles uit te voeren. Dat beperkt de zekerheid over de betrouwbaarheid van de gerapporteerde inkomsten.

Voor de inkomsten in het kader van de internationale verdragen zijn de procedurebeschrijvingen ook nog maar gedeeltelijk uitgewerkt en blijven ze eerder algemeen. Cruciale elementen, zoals de verrichte werkzaamheden, de gebruikte basisgegevens, de volledige verwerking van de gegevens en de uitgevoerde controles, worden niet of summier beschreven. Ook hier ontbreken een duidelijke afbakening van functiescheidingen en een overzicht van de toegepaste IT-controles. Dit bemoeilijkt de beoordeling van de betrouwbaarheid en volledigheid van deze inkomstenstromen.

Het Rekenhof beveelt het RIZIV aan om het operationele luik van de processen verder uit te werken en te documenteren, de populatie van bijdrageplichtigen periodiek te verifiëren en effectieve controles in te voeren op de aangeleverde gegevens. Voor de inkomsten uit internationale verdragen is het daarbij noodzakelijk om de processen volledediger te beschrijven en de internebeheersingsmaatregelen te formaliseren.

Daarnaast is het essentieel dat het Rekenhof toegang krijgt tot alle relevante informatie die nodig is om zijn controleopdracht naar behoren te kunnen uitvoeren. Bovendien ondervindt het auditteam beperkingen in zijn controlemogelijkheden. Zo heeft het geen toegang tot de overeenkomsten "artikel 111" en kan het niet nagaan of de budgettaire compensatie waarin in die overeenkomsten is voorzien, correct is berekend. Nochtans gaat het om aanzienlijke bedragen – in 2022 werd meer dan 1,3 miljard euro als inkomsten geboekt – die jaarlijks toenemen. Zonder toegang tot deze informatie kan het Rekenhof niet beoordelen of de rekeningen van het RIZIV als geheel een getrouw beeld geven.

Het RIZIV erkent de aandachtspunten en geeft aan het controleproces te zullen herevalueren. Daarnaast zal het een project opstarten om het internebeheersingsysteem verder te documenteren en, waar nodig, aan te passen. Het zal ook maatregelen nemen om het Rekenhof, met respect voor vertrouwelijkheidsclausules, toegang te verlenen tot de relevante gegevens.

151 Het gaat onder meer over de verschillende heffingen die zijn opgelegd in artikel 191 van de Ziekteverzekeringswet en de budgettaire compensaties voor de overeenkomsten "artikel 111" (artikel 111 van het koninklijk besluit van 1 februari 2018 tot vaststelling van de procedures, termijnen en voorwaarden inzake de tegemoetkoming van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen in de kosten van farmaceutische specialiteiten).

5 Samenvatting van de andere vaststellingen en aanbevelingen

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2020	Er werden geen immateriële vaste activa op de balans geboekt.	Ga bij de ontwikkeling of de aankoop van een informaticatoepassing na of die voldoet aan de criteria om als activa te worden geboekt.
2020	De kosten/uitgaven en opbrengsten/ontvangsten voor de voorschotten aan de ziekenhuizen en de specifieke verstrekkingen in verband met COVID-19 zijn zowel in 2020, 2021 en 2022 niet correct gewaardeerd. Daardoor zijn: • de kosten/uitgaven ondergewaardeerd met 224,4 miljoen euro en de opbrengsten met 246,9 miljoen euro; • de schulden ondergewaardeerd met 255,6 miljoen euro.	• Waardeer de kosten/uitgaven en opbrengsten/ontvangsten correct in de rekeningen. • Leef het matchingprincipe tussen de kosten en opbrengsten na.
2012-2014 2015-2018	Er worden geen voorzieningen aangelegd voor risico's en kosten of voor lopende geschillen.	Boek voorzieningen om rekening te houden met de verwachte risico's en mogelijke verliezen op de afsluitingsdatum.
2015-2018	De boekhoudkundige en budgettaire gegevens worden niet gereconcilieerd met de andere openbare instellingen van de sociale zekerheid (OISZ).	• Voer een periodieke reconciliatie van de rekeningen met de andere OISZ uit. • Analyseer eventuele verschillen en corrigeer ze waar nodig.
2020	Het boekhoudverslag geeft soms onvoldoende duiding bij bepaalde rubrieken van de rekeningen.	Geef toelichting bij de cijfers van de balans, de resultatenrekening en de rekeningen van klasse 0.
2020	Er zijn verschillende tekortkomingen bij de verwerking van de facturen van Smals vzw, waaronder problemen met functiescheidingen.	• Stel een procedurehandleiding op met duidelijke functiescheidingen en leef ze na. • Voeg de uitgevoerde controles en de onderliggende documenten toe aan de verantwoordingsstukken van de boekhouding.
2020	Het beheer van de uitgaven voor de sociale akkoorden in de gezondheidssector vertoont de volgende tekortkomingen: • de betalingen aan het Fonds Maribel van de Openbare Sector voor de hervorming van de loonschalen in de ziekenhuizen worden als kosten geboekt bij de uitbetaling ervan in plaats van op basis van de effectieve uitgaven door dat Fonds; • het terug te vorderen bedrag aan vakbondspremies, betaald aan het Syndicaal Fonds Non-Profit, kan niet worden bepaald door een gebrek aan informatie in de rekeningen van dat fonds.	• Boek de kosten/uitgaven volgens het principe van de vastgestelde rechten op basis van de verantwoording over de besteding ervan. • Vraag de nodige informatie op om het werkelijke bedrag van de verschuldigde vakbondspremies vast te stellen.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2015-2018 2019 2020	De beweging in het overgedragen resultaat stemt niet overeen met de verwerking van het resultaat van het boekjaar (verschil: 14,1 miljoen euro in 2022).	Verwerk de toewijzing aan het overgedragen resultaat volgens de voorschriften van de Commissie voor Normalisatie van de Boekhouding van de OISZ.
2015-2018 2020	De afrekening van de dotatie aan het Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg is als opbrengst/ontvangst geboekt terwijl dit in mindering van de kosten/uitgaven had moeten worden geboekt (2,9 miljoen euro in 2022).	Boek de afrekening van het Federaal Kenniscentrum correct.
2020	Het RIZIV en de Regie der Gebouwen hebben gezamenlijk een overheidsopdracht gelanceerd en gegund voor de aankoop van meubilair. Die aankoop wordt aan het RIZIV gefactureerd tegen 43,61 % en aan de Regie tegen 56,39 % conform een verdeelsleutel. Het RIZIV neemt in zijn inventaris niet het juiste aantal gekochte meubelstukken.	Wijs de eigendomsrechten van materiële vaste activa duidelijk toe aan de instelling die de activa bezit en pas de inventaris daaraan aan.
2020	De verrichtingen voor de deelentiteiten worden geboekt in de resultatenrekening en de uitvoeringsrekening van de begroting en er wordt een resultaat op die verrichtingen gerapporteerd.	• Reken de verrichtingen voor de deelentiteiten niet aan op de begroting. • Waak erover dat voor de verrichtingen voor de deelentiteiten geen winst of verlies wordt gerealiseerd in de economische boekhouding.
2020	De volledige dotatie voor het Zorgpersoneelsfonds wordt opgenomen bij de opbrengsten zonder dat de volledige kosten worden gedragen in het boekjaar (overwaardering van het resultaat: 48,0 miljoen euro in 2022).	Leef het matchingprincipe tussen de kosten en opbrengsten na.
2020	De begrotingsboekhouding vertoont tekortkomingen: • het is niet duidelijk waarom sommige economische rekeningen al dan niet gekoppeld zijn aan een begrotingsartikel; • sommige verrichtingen die geen impact hebben op de begroting, worden onterecht op de uitvoeringsrekening van de begroting aangerekend.	• Ga de juistheid en de volledigheid van de begrotingsboekhouding na: controleer de toewijzing van de begrotingsartikelen in de boekhouding en stel een overeenstemmingstabel op tussen de economische rekeningen en de begrotingsrekeningen. • Maak een overeenstemming tussen het resultaat van de uitvoering van de begroting en het economische resultaat.
2021	Er wordt geen gebruik gemaakt van overgangsrekeningen voor de afsluitingsverrichtingen.	• Evalueer of het gebruik van de overgangsrekeningen conform het boekhoudplan voor de OISZ nodig is. • Verduidelijk de waarderingsregels.
2021	De fiscale en sociale schulden bevatten oude saldi uit voorgaande periodes en geven bijgevolg geen correct beeld.	Ga na of het ongewijzigde saldo ten aanzien van vorige boekjaren gerechtvaardigd is.

Eerdere vermelding	Vaststellingen	Aanbevelingen
2021	Bij de personeelsuitgaven worden geen aparte grootboekrekeningen gebruikt voor het vakantiegeld en de eindejaarspremie van het statutaire en het contractuele personeel. Dat bemoeilijkt een afstemming met de bestuursovereenkomst voor het maximumbedrag van de kredieten voor het statutaire personeel.	Gebruik aparte grootboekrekeningen voor statutair en contractueel personeel om de bepalingen van de bestuursovereenkomst te kunnen opvolgen.
2022	• De afrekeningen voor de uitgaven die via *One Facility* Management (1FM) verlopen en voor informaticakosten worden niet in het correcte boekjaar verwerkt. • De voorschotten worden als kost geboekt.	Ga na of de afgrenzing en classificatie correct zijn.
2022	De te veel ontvangen voorschotten van de verzekeringsmaatschappijen en van de geneesmiddelenbedrijven worden geboekt als kost/uitgaven in de economische rekeningen en de begrotingsrekeningen (26,8 miljoen euro in 2022).	Breng de afrekeningen van de voorschotten van het lopende boekjaar in mindering van de opbrengsten.
2022	De jaarrekening bevat enkele fouten in de tabel voorbehouden voor goedkeuringen, de definitieve balans der rekeningen en de schuldenstaat.	Stel de jaarrekening op conform het toepasselijke koninklijk besluit.

6 Conclusie

De rekeningen van het RIZIV geven geen getrouw beeld van zijn vermogen, financiële toestand en resultaten. Het RIZIV leeft het principe van de vastgestelde rechten en het *matchingprincipe* niet na. Daardoor bevatten de rekeningen fouten van materieel belang, onder meer bij de afgrenzing van kosten en opbrengsten, de verwerking van vorderingen en schulden, de behandeling van voorschotten, de resultaatverwerking en de voorzieningen voor risico's en kosten. Ook de opmaak van de begrotingsrekeningen vertoont tekortkomingen.

In 2025 heeft het RIZIV wel zijn achterstand bij het opstellen van de rekeningen weggewerkt. Het levert momenteel aanzienlijke inspanningen om de toekomstige rekeningen op te maken in overeenstemming met de geldende boekhoudkundige normen.

Dit verslag is beschikbaar in het Nederlands en in het Frans,
op rekenhof.be.

Gedrukte publicatie: ISSN 2736-304X
Online publicatie: ISSN 2736-3058

DRUKWERK
Centrale drukkerij van de Kamer van Volksvertegenwoordigers

ADRES
Rekenhof
Regentschapsstraat 2
1000 Brussel

TEL.
+32 2 551 81 11

rekenhof.be